

818 | Σχέδια 21 | ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΕΝΘΕΤΟ ΣΤΗΝ AGENDA - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2017 - Ν° 5

ΧΟΡΗΓΟΣ

ΠΑΥΛΟΣ Ι. ΚΟΝΤΕΛΛΗΣ Α.Ε.Β.Ε.

Είστε νικητές!



**ΟΙ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ
ΙΠΠΟΔΥΝΑΜΕΙΣ**

Δέλεαρ η υλοποίηση επενδύσεων
σε ΑΠΕ και φιλοπεριβαλλοντικά

ΕΙΔΙΚΑ ΔΕΝΔΡΟΚΟΜΙΚΑ ΤΡΑΚΤΕΡ NEW HOLLAND



ΚΟΡΥΦΑΙΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ. ΥΨΗΛΕΣ ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ.



T3F - Μικρό βάρος, συμπαγείς διαστάσεις για μεγαλύτερη ευελιξία

TD4F - Τα οικονομικά μοντέλα με την αποδεδειγμένη αξιοπιστία

BRAUD 9090X - Η κορυφαία επιλογή στη συλλογή ελιάς

T4F/N/V - Ο ηγέτης της κατηγορίας με τα μοναδικά χαρακτηριστικά παραγωγικότητας

T4 LP - Η νέα δύναμη στα ειδικά τρακτέρ



ΠΑΥΛΟΣ Ι. ΚΟΝΤΕΛΛΗΣ Α.Ε.Β.Ε.

Αθήνα:
Ορφέως 113
Ρουφ, Τ.Κ. 118 55
Τηλ.: 210 3408800
Fax: 210 3470555

Θεσσαλονίκη:
3ο χλμ. Ε.Ο. Θεσσαλονίκης-Κατερίνης
Καλοχώρι Τ.Κ. 570 09
Τηλ.: 2310 779000
Fax: 2310 779099

Πάτρα:
6ο χλμ. Π.Ε.Ο. Πατρών-Πύργου
Μιντιλόγλι, Τ.Κ. 265 00
Τηλ.: 2610 520039
Fax: 2610 520646

Λάρισα:
TERRA Α.Ε.
3ο χλμ. Π.Ε.Ο. Λάρισας-Θεσσαλονίκης, Τ.Κ. 411 10
Τηλ.: 2410 575012
Fax: 2410 237535

<http://www.condellispaul.gr>

e-mail: info@condellispaul.gr

 NewHollandGreece



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ



ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΑΑ 2014-2020

Μονάδα Επενδύσεων στις Γεωργικές

Εκμεταλλεύσεις

Ταχ. Δ/ση: Λ. Αθηνών 54-56, 10441 (ΑΘΗΝΑ)

Πληροφορίες: Αλιζιώτης Ν., Κοκόλης Β.,

Παπασταματίου Γ., Τσολακίδη Κ.,

Τσιατούρας Ε.

Τηλ: 210 527 5262, 271, 255, 013, 210

e-mail: naliziotis@mou.gr, vkokolis@mou.gr,

gpapastamatiou@mou.gr,

ktsolakidi@mou.gr, etsiatouras@mou.gr

Fax: 210 5275270

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Αθήνα 28-11-2017

Αρ. Πρωτ. 13158

ΦΕΚ: 4302/Β/2017

ΑΠΟΦΑΣΗ

Καθορισμός πλαισίου εφαρμογής των Δράσεων 4.1.1 «Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα της εκμετάλλευσης» και 4.1.3 «Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στη χρήση ΑΠΕ καθώς και στην προστασία του περιβάλλοντος» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) της Ελλάδας 2014-2020

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τους κανονισμούς και αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

- 1.1. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006, όπως κάθε φορά ισχύει.
- 1.2. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2013 για τη στήριξη της Αγροτικής Ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο

Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου όπως κάθε φορά ισχύει.

- 1.3. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 352/78, (ΕΚ) αριθ. 165/94, (ΕΚ) αριθ. 2799/98, (ΕΚ) αριθ. 814/2000, (ΕΚ) αριθ. 1290/2005 και (ΕΚ) αριθ. 485/2008 του Συμβουλίου.
- 1.4. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2013 για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών γεωργικών προϊόντων και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 922/72, (ΕΟΚ) αριθ. 234/79, (ΕΚ) αριθ. 1037/2001 και (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 του Συμβουλίου
- 1.5. Τον κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 807/2014 της Επιτροπής της 11^{ης} Μαρτίου 2014 για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και για τη θέσπιση μεταβατικών διατάξεων όπως κάθε φορά ισχύει.
- 1.6. Τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 808/2014 της Επιτροπής της 17^{ης} Ιουλίου 2014 σχετικά με τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) όπως κάθε φορά ισχύει.
- 1.7. Τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 809/2014 της Επιτροπής της 17^{ης} Ιουλίου 2014 για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου, τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης και την πολλαπλή συμμόρφωση όπως κάθε φορά ισχύει.
- 1.8. Τον κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 640/2014 της Επιτροπής της 11^{ης} Μαρτίου 2014 για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου και τους όρους απόρριψης ή ανάκτησης πληρωμών καθώς και τις διοικητικές κυρώσεις που εφαρμόζονται στις άμεσες ενισχύσεις, τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης και την πολλαπλή συμμόρφωση.
- 1.9. Την αριθ. C (2015) 9170/11.12.2015 απόφαση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, για την έγκριση του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020.

2. Τις διατάξεις:

- 2.1. Του Ν. 4314/2014 «Α) Για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, Β) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2012/17 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2012 (ΕΕ L 156/16.6.2012) στο ελληνικό δίκαιο, τροποποίηση του Ν. 3419/2005 (ΦΕΚ Α' 297) και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 265 Α') και ιδίως την παράγραφο 2 του άρθρου 69 αυτού, όπως ισχύει κάθε φορά.
- 2.2. Του άρθρου 90 του «Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και Κυβερνητικά όργανα» που κυρώθηκε με το πρώτο άρθρο του Π.Δ. 63/2005 (ΦΕΚ 98 Α').
- 2.3. Του Π.Δ. 97/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων» (ΦΕΚ 138/Α'/2017).
- 2.4. Του Π.Δ. 24/2015 «Σύσταση και Μετονομασία Υπουργείων, μεταφορά της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων» (ΦΕΚ 20 Α').
- 2.5. Του Π.Δ. 70/22-09-2015 (ΦΕΚ 114 Α') «Ανασύσταση των Υπουργείων Πολιτισμού και Αθλητισμού, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Ανασύσταση του Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου και μετονομασία του σε Υπουργείο

- Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής. Μετονομασία του Υπουργείου Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων σε Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, του Υπουργείου Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού σε Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και του Υπουργείου Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας σε Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Μεταφορά Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας στο Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού».
- 2.6. Του Π.Δ. 73/23-09-2015 (ΦΕΚ 116 Α') «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών».
 - 2.7. Του Ν. 3508/2006 (ΦΕΚ 249 Α') «Ρυθμίσεις θεμάτων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων», και ειδικότερα το άρθρο 3 αυτού.
 - 2.8. Του Ν. 3874/2010 (ΦΕΚ 151 Α') «Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων» όπως ισχύει κάθε φορά.
 - 2.9. Του Ν. 2690/1997 (ΦΕΚ 45 Α') με τον οποίο κυρώθηκε ο Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας.
 - 2.10. Του Ν. 4384/2016 (ΦΕΚ 78 Α') «Αγροτικοί Συνεταιρισμοί, μορφές συλλογικής οργάνωσης του αγροτικού χώρου και άλλες διατάξεις» όπως ισχύει κάθε φορά.
 - 2.11. Της αριθ. 282966/09-07-2007 (ΦΕΚ 1205 Β') Κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με θέμα «Έγκριση του Κανονισμού διαδικασίας πληρωμών του Ν.Π.Ι.Δ. με την επωνυμία ΟΠΕΚΕΠΕ των ενισχύσεων που βαρύνουν τον ΕΛΕΓΕΠ».
 - 2.12. Της αριθ. 24944/20-09-2016 (ΦΕΚ 3066 Β') κοινής υπουργικής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με θέμα «Αναδιάρθρωση, των Ειδικών Υπηρεσιών του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020».
 - 2.13. Της αριθ. 1065/19-4-2016 (ΦΕΚ 1273 Β') απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με θέμα «Θέσπιση διαδικασιών του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου του Προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2014-2020» όπως ισχύει κάθε φορά.
 - 2.14. Της αριθ. 2545/17-10-2016 (ΦΕΚ 3447 Β') κοινής υπουργικής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με θέμα «Εκχώρηση αρμοδιοτήτων της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης (ΕΥΔ ΠΑΑ) του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (ΠΑΑ 2014-2020) Α. Στις Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ) Περιφερειών και Β. Στις Γενικές Διευθύνσεις Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειών, ως Ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης (ΕΦΔ) Πράξεων ΠΑΑ».
 - 2.15. Της αριθμ. 104/7056/21-1-2015 (ΦΕΚ 147 Β') Υπουργικής Απόφασης με θέμα «Εθνικές επιλογές, διοικητικά μέτρα και διαδικασίες εφαρμογής των άμεσων ενισχύσεων κατ' εκτέλεση του Καν. (ΕΕ) 1307/2013 και του Καν. (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου», όπως ισχύει κάθε φορά.
 - 2.16. Της αριθμ. 397/18235/16-02-2017 (ΦΕΚ 601 Β') απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με θέμα «Αρμόδια Αρχή, διαδικασία και δικαιολογητικά αναγνώρισης των Οργανώσεων Παραγωγών (Ο.Π.) και των Ενώσεων τους (Ε.Ο.Π.), καθώς και των Ομάδων Παραγωγών (Ομ.Π.)», όπως ισχύει κάθε φορά.
 - 2.17. Της αριθμ. 1420/82031/22-07-2015 (ΦΕΚ 1709 Β') με θέμα «Κώδικας Ορθής Γεωργικής Πρακτικής για την Προστασία των Νερών από τη Νιτρορύπανση Γεωργικής Προέλευσης», όπως ισχύει κάθε φορά.
 3. Το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020 (ΠΑΑ 2014-2020) και ειδικότερα το σημείο 8.2.4 «Μ04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)» όπως ισχύει κάθε φορά.
 4. Τη σύμφωνη γνώμη της ΕΥΔ ΠΑΑ (αριθ. πρωτ. 3199/09-11-2017 έγγραφο).

5. Τη σύμφωνη γνώμη του ΟΠΕΚΕΠΕ (αριθ. πρωτ. 112899/10-11-2017 έγγραφο).
6. Το γεγονός ότι από την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας απόφασης δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΜΕ

Άρθρο 1

Σκοπός

Σκοπός της παρούσας είναι να καθορίσει το θεσμικό πλαίσιο για την εφαρμογή του υπομέτρου 4.1 «Στήριξη επενδύσεων στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (εφεξής ΠΑΑ 2014-2020) και συγκεκριμένα για τις δράσεις 4.1.1 «Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα της εκμετάλλευσης» και 4.1.3 «Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στη χρήση ΑΠΕ καθώς και στην προστασία του περιβάλλοντος».

Άρθρο 2

Πεδίο Εφαρμογής

Οι δράσεις 4.1.1 «Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα της εκμετάλλευσης» και 4.1.3 «Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στη χρήση ΑΠΕ καθώς και στην προστασία του περιβάλλοντος» του ΠΑΑ 2014-2020 εφαρμόζονται σε όλη την Ελληνική Επικράτεια παρέχοντας στήριξη σε συλλογικά σχήματα αγροτών και σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις φυσικών και νομικών προσώπων για επενδύσεις στην παραγωγή γεωργικών προϊόντων λαμβάνοντας υπόψη τους περιορισμούς των επόμενων άρθρων και παραρτημάτων.

Άρθρο 3

Στόχοι

1. Οι δράσεις 4.1.1 και 4.1.3 έχουν ως σκοπό την επίτευξη στόχων του άρθρου 5 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με το ΠΑΑ 2014-2020:
 - 1.1. Η δράση 4.1.1 συμβάλλει στις περιοχές εστίασης
 - 2α «Βελτίωση της οικονομικής αποδοτικότητας όλων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και διευκόλυνση της αναδιάρθρωσης και του εκσυγχρονισμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, ιδίως προκειμένου να αυξηθεί η συμμετοχή και ο προσανατολισμός στην αγορά και η διαφοροποίηση της γεωργίας», 4β «Βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης των λιπασμάτων και των φυτοφαρμάκων» και 4γ «Πρόληψη της διάβρωσης του εδάφους και βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους» του άρθρου 5 του ανωτέρω κανονισμού.
 - 1.2. Η δράση 4.1.3 συμβάλλει στις περιοχές εστίασης 5γ «Διευκόλυνση του εφοδιασμού και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, υποπροϊόντων, αποβλήτων, υπολειμμάτων και λοιπών πρώτων υλών εκτός των τροφίμων για τους σκοπούς της βιοοικονομίας» και 5δ «Μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και αμμωνίας από τη γεωργία».
2. Στόχοι είναι:
 - 2.1. Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των βιώσιμων ελληνικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων μέσω της ενίσχυσης επενδύσεων ώστε να εκσυγχρονιστούν και να προσαρμόζονται γρήγορα στις ανάγκες της αγοράς.
 - 2.2. Η βελτίωση του περιβαλλοντικού προφίλ των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και η άμβλυνση των επιπτώσεων στην κλιματική αλλαγή μέσω της βελτίωσης της διαχείρισης του εδάφους, των

λιπασμάτων, των φυτοφαρμάκων και της αποδοτικότερης χρήσης ενέργειας ή της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.

- 2.3. Ο περιορισμός των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου μέσω της στήριξης επενδύσεων για τη διαχείριση και την αξιοποίηση των υποπροϊόντων και αποβλήτων.
3. Για την επίτευξη των ανωτέρω στόχων παρέχεται στήριξη για:
 - 3.1. Επενδύσεις ανέγερσης, επέκτασης, αποπεράτωσης, εκσυγχρονισμού, αναδιάρθρωσης, μείωσης κόστους παραγωγής και δημιουργίας οικονομιών κλίμακας, οι οποίες στοχεύουν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων (Δράση 4.1.1).
 - 3.2. Επενδύσεις αξιοποίησης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ήλιος, αέρας, γεωθερμία κ.λπ.) για ίδια κατανάλωση, ορθής διαχείρισης αποβλήτων και υποπροϊόντων αλλά και αξιοποίησης τους για παραγωγή ενέργειας για ίδια κατανάλωση, οι οποίες στοχεύουν στην προστασία του περιβάλλοντος (Δράση 4.1.3).

Άρθρο 4

Ορισμοί και Εννοιολογικοί Προσδιορισμοί

Για την εφαρμογή των δράσεων 4.1.1. και 4.1.3. του ΠΑΑ 2014-2020, ισχύουν οι παρακάτω ορισμοί και εννοιολογικοί προσδιορισμοί:

1. **Αίτηση πληρωμής** είναι το σύνολο των απαραίτητων εγγράφων που υποβάλλει ο δικαιούχος προκειμένου να του καταβληθεί η αναλογούσα δημόσια οικονομική στήριξη. Ενδεικτικά αναφέρονται η αίτηση, τα παραστατικά, τα δικαιολογητικά κ.λπ. που αποτελούν το φάκελο πληρωμής.
2. **Αίτηση στήριξης** είναι το σύνολο των απαραίτητων εγγράφων που υποβάλλει ο δικαιούχος για ένταξη στο παρόν καθεστώς στήριξης. Ενδεικτικά αναφέρονται η αίτηση υπαγωγής στο μέτρο, το επιχειρηματικό σχέδιο, τα δικαιολογητικά που αποδεικνύουν τις προϋποθέσεις επιλεξιμότητας, τα απαραίτητα δικαιολογητικά για τη βαθμολόγηση της αίτησης κ.λπ. που αποτελούν το φάκελο υποψηφιότητας.
3. **Ανάκτηση** είναι η επιστροφή των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών.
4. **Απόφαση ένταξης πράξης** είναι η απόφαση αρμόδιου οργάνου που περιγράφει τους όρους και τις προϋποθέσεις υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου και γίνεται αυτοδίκαια αποδεκτή.
5. **Αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό** είναι κάθε δαπάνη στην οποία δεν αντιστοιχεί ίσης ή μεγαλύτερης αξίας παραδοθέν προϊόν, έργο ή υπηρεσία σύμφωνα με τους όρους της απόφασης ένταξης πράξης με την οποία αναλήφθηκε η υποχρέωση της δαπάνης.
6. **Γεωργική εκμετάλλευση** είναι το σύνολο των μονάδων που χρησιμοποιεί για γεωργικές δραστηριότητες και διαχειρίζεται ένας γεωργός στην επικράτεια του ίδιου κράτους μέλους.
7. **Γεωργικό προϊόν** είναι ό,τι περιλαμβάνεται στα προϊόντα που απαριθμούνται στο Παράρτημα Ι που προβλέπεται στο άρθρο 32 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, εκτός των προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας που καλύπτονται από τον κανονισμό (ΕΚ) 1379/2013, όπως ισχύει κάθε φορά.
8. **Γεωργικός τομέας** είναι το σύνολο των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή γεωργική παραγωγή, τη μεταποίηση και την εμπορία γεωργικών προϊόντων.
9. **Δικαιούχος** είναι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή συλλογικό σχήμα για το οποίο έχει εκδοθεί απόφαση ένταξης πράξης.
10. **Έδρα νομικού προσώπου/συλλογικού σχήματος** είναι έννοια αντίστοιχη με τον τόπο μόνιμης κατοικίας των φυσικών προσώπων (άρθρα 51 και 64 του Αστικού Κώδικα). Η έδρα καθορίζεται υποχρεωτικά από τη συστατική πράξη ή το καταστατικό.
11. **Εθνικό Μητρώο Αγροτικών Συνεταιρισμών και άλλων συλλογικών φορέων:** Συστάθηκε με βάση το άρθρο 19 του Ν. 4384/2016 (ΦΕΚ 78 Α΄ 2016), όπως ισχύει κάθε φορά, και σε αυτό εγγράφονται οι

- Αγροτικοί Συνεταιρισμού (ΑΣ), οι Κλαδικοί Εθνικοί ΑΣ και Κλαδικοί ΑΣ, οι Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις, οι Αναγκαστικοί Συνεταιρισμοί και το Ταμείο Αγροτικής Συνεταιριστικής Εκπαίδευσης.
12. **Ενεργός Γεωργός:** Η έννοια του ενεργού γεωργού περιγράφεται στο άρθρο 9 του Καν. (ΕΕ) 1307/2013, και εξειδικεύεται στο άρθρο 3 της υπουργικής απόφασης 104/7056/21-1-2015 «Εθνικές επιλογές, διοικητικά μέτρα και διαδικασίες εφαρμογής των άμεσων ενισχύσεων κατ'εκτέλεση του Καν. (ΕΕ) 1307/2013 και του Καν. (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου» (ΦΕΚ 147 Β'/22-01-2015), όπως κάθε φορά ισχύει.
 13. **Ενώσεις Οργανώσεων Παραγωγών (Ε.Ο.Π.)** είναι οι αυτοτελείς νομικές οντότητες του συνεταιριστικού ή εμπορικού δικαίου ή σαφώς οριζόμενα μέρη νομικών οντοτήτων οι οποίες συγκροτούνται με πρωτοβουλία αναγνωρισμένων οργανώσεων παραγωγών και αναγνωρίζονται και λειτουργούν, σύμφωνα με τις διατάξεις του ενωσιακού δικαίου και τα συμπληρωματικά εθνικά μέτρα εφαρμογής του, σύμφωνα με το Ν. 4384/2016 (ΦΕΚ 78 Α/2016) και την Υ.Α. 397/18235 (ΦΕΚ 601 Β/2017).
 14. **Επαγγελματίας αγρότης** είναι το ενήλικο φυσικό πρόσωπο που έχει δικαίωμα εγγραφής στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων, σύμφωνα με την περίπτωση α του άρθρου 1 του Ν. 3874/2010 όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 65 του Ν. 4389/2016 (ΦΕΚ 94 Α/2016) και κάθε φορά ισχύει.
 15. **Μονάδα Ανθρώπινης Εργασίας γεωργικής εκμετάλλευσης (ΜΑΕ)** θεωρείται η εργασία 1.750 ωρών που προσφέρεται κατά τη διάρκεια ενός ημερολογιακού έτους και σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης. Αναλυτικά οι ΜΑΕ των κλάδων παραγωγής περιγράφονται στο Παράρτημα 1.
 16. **Μακροχρόνιες Υποχρεώσεις** είναι οι δεσμεύσεις που οφείλει να τηρεί ο δικαιούχος από το έτος που έπεται της ημερομηνίας ολοκλήρωσης υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου και για πέντε έτη.
 17. **Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων (ΜΑΑΕ):** Συστάθηκε με βάση το άρθρο 1 του Ν. 3874/2010 (ΦΕΚ 151 Α/2010), όπως ισχύει κάθε φορά, και σε αυτό εγγράφονται όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που ασκούν στην Επικράτεια αγροτική δραστηριότητα ή κατέχουν αγροτική εκμετάλλευση.
 18. **Μητρώο Ομάδων Παραγωγών (Ομ.Π.), Οργανώσεων Παραγωγών (Ο.Π.) και Ενώσεων τους (Ε.Ο.Π.):** Συστάθηκε με βάση το άρθρο 7 της υπ. αριθμ. 397/18235/16-02-2017 απόφασης (ΦΕΚ 601 Β/2017), όπως ισχύει κάθε φορά, και σε αυτό εγγράφονται οι αναγνωρισμένες Ομάδες Παραγωγών (Ομ.Π.), Οργανώσεις Παραγωγών (Ο.Π.) και οι Ενώσεις τους (Ε.Ο.Π.).
 19. **Νέος γεωργός** είναι το πρόσωπο ηλικίας 40 ετών ή νεότερο, κατά τη στιγμή της υποβολής της αίτησης, το οποίο διαθέτει επαρκή επαγγελματικά προσόντα και ικανότητες και εγκαθίσταται για πρώτη φορά σε γεωργική εκμετάλλευση ως υπεύθυνος της εκμετάλλευσης αυτής.
 20. **Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΟΠΣΑΑ)** είναι το πληροφοριακό σύστημα για την υλοποίηση των μέτρων, υπομέτρων και δράσεων του ΠΑΑ 2014-2020 του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Νόμο 4314/2014. Επιτρέπει τη διασύνδεση με το ΠΣΚΕ και άλλα πληροφοριακά συστήματα για την ανταλλαγή δεδομένων που σχετίζονται με τον προγραμματισμό, την αξιολόγηση, τη διαχείριση και τον έλεγχο του ΠΑΑ.
 21. **Ολοκλήρωση υλοποίησης επενδυτικού σχεδίου:** Ως ημερομηνία ολοκλήρωσης του σχεδίου θεωρείται η ημερομηνία της εντολής πληρωμής της τελικής πληρωμής ή αποδοχής αιτήματος ολοκλήρωσης του σχεδίου χωρίς υποβολή νέου αιτήματος πληρωμής. Η ημερομηνία αυτή δεν μεταβάλλεται ακόμα και αν μετά από αυτήν την ημερομηνία ακολουθήσουν μεταβολές στη δημόσια δαπάνη που οφείλονται στην αποδοχή τυχόν ενστάσεων του δικαιούχου ή στην επιβολή ποινών. Σημειώνεται ότι η διάρκεια ολοκλήρωσης υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 3 έτη από την ημερομηνία κατά την οποία το επενδυτικό σχέδιο συμπεριληφθεί σε απόφαση ένταξης.

22. **Ομάδες παραγωγών (Ομ.Π)** είναι οι αυτοτελείς νομικές οντότητες του συνεταιριστικού ή εμπορικού δικαίου ή σαφώς οριζόμενα μέρη αυτών, στους τομείς της γεωργίας που συγκροτούνται, αναγνωρίζονται και λειτουργούν, σύμφωνα με τις διατάξεις του ενωσιακού δικαίου και τα συμπληρωματικά εθνικά μέτρα εφαρμογής του, σύμφωνα με το Ν. 4384/2016 (ΦΕΚ 78 Α/2016) και την Υ.Α. 397/18235 (ΦΕΚ 601 Β/2017).
23. **Οργανώσεις παραγωγών (Ο.Π.)** είναι οι αυτοτελείς νομικές οντότητες του συνεταιριστικού ή εμπορικού δικαίου ή σαφώς οριζόμενα μέρη αυτών, οι οποίες συγκροτούνται, αναγνωρίζονται και λειτουργούν, σύμφωνα με τις διατάξεις του ενωσιακού δικαίου και τα συμπληρωματικά εθνικά μέτρα εφαρμογής του, σύμφωνα με το Ν. 4384/2016 (ΦΕΚ 78 Α/2016) και την Υ.Α. 397/18235 (ΦΕΚ 601 Β/2017).
24. **Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων** (ΠΣΚΕ) είναι το σύστημα που περιλαμβάνει τις διαδικασίες και τα δεδομένα που απαιτούνται για τη διαχείριση, έλεγχο και υλοποίηση του υπομέτρου 4.1. Οι διαδικασίες αφορούν ενδεικτικά στην υποβολή αιτήσεων στήριξης, στην αξιολόγησή τους, στη βαθμολόγησή τους, στις τροποποιήσεις και ανακλήσεις πράξεων, στην υποβολή αιτημάτων πληρωμής, στο διοικητικό τους έλεγχο και γενικότερα στην εφαρμογή και διαχείριση με ηλεκτρονικό τρόπο των πράξεων υλοποίησης του υπομέτρου 4.1.
25. **Συλλογικά σχήματα αγροτών** νοούνται τα αγροτικά συνεργατικά σχήματα που λειτουργούν σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, όπως αγροτικοί συνεταιρισμοί, ομάδες και οργανώσεις παραγωγών καθώς και ενώσεις οργανώσεων παραγωγών, ΚΟΙΝΣΕΠ κ.λπ.
26. **Συλλογικές επενδύσεις** είναι επενδύσεις οι οποίες υλοποιούνται από συλλογικά σχήματα αγροτών και αφορούν στο σύνολο των μελών τους, με στόχο τη δημιουργία οικονομιών κλίμακας αλλά και τη βέλτιστη αξιοποίηση των υλοποιούμενων επενδύσεων.
27. **Συστεγαζόμενη γεωργική εκμετάλλευση** υφίσταται στην περίπτωση που περισσότερες της μιας εκμεταλλεύσεων αξιοποιούν κοινό ακίνητο. Η περίπτωση των συστεγαζόμενων γεωργικών εκμεταλλεύσεων αφορά κυρίως εκμεταλλεύσεις που δραστηριοποιούνται στην κτηνοτροφία.
28. **Τόπος μόνιμης κατοικίας** είναι ο τόπος της κύριας και μόνιμης εγκατάστασης του ατόμου. Σύμφωνα με το άρθρο 51 του Αστικού Κώδικα, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, ο/η υποψήφιος έχει μία και μόνο μόνιμη κατοικία τον τόπο της κύριας και μόνιμης εγκατάστασης του, το οποίο βεβαιώνεται από τον οικείο Δήμο με βεβαίωση Δημάρχου.
29. **Τυπική Απόδοση** είναι η ακαθάριστη αξία της παραγωγής και εκφράζεται σε ευρώ. Η συνολική τυπική απόδοση της γεωργικής εκμετάλλευσης ισούται με το σύνολο των αξιών κάθε κλάδου παραγωγής, που προκύπτει πολλαπλασιάζοντας τους συντελεστές τυπικής απόδοσης ανά μονάδα για κάθε κλάδο παραγωγής (ευρώ/μονάδα) με τον αντίστοιχο αριθμό των μονάδων (εκτάρια, αριθμός ζώων, κυψέλες) που προκύπτουν από την Ενιαία Δήλωση Εκμετάλλευσης. Αναλυτικά οι τυπικές αποδόσεις των κλάδων παραγωγής περιγράφονται στο Παράρτημα 2.

Άρθρο 5

Επιλεξιμότητα φυσικών και νομικών προσώπων

Δικαιούχοι των δράσεων της παρούσας μπορούν να κριθούν φυσικά ή νομικά πρόσωπα του εμπορικού δικαίου, κάτοχοι γεωργικών εκμεταλλεύσεων, εφόσον κατά την υποβολή του αιτήματος στήριξης πληρούνται οι κατά περίπτωση προϋποθέσεις:

1. Οι υποψήφιοι δικαιούχοι φυσικά πρόσωπα πρέπει:
 - 1.1. Να έχουν συμπληρώσει το 18^ο έτος της ηλικίας τους, να έχουν πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα σύμφωνα με τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα και να μην έχουν υπερβεί το 61^ο έτος της ηλικίας τους.

- 1.2. Να έχουν υποβάλλει Ενιαία Δήλωση Εκμετάλλευσης κατά το έτος που ορίζεται στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.
- 1.3. Να έχουν την ιδιότητα του ενεργού γεωργού.
- 1.4. Να είναι φορολογικά και ασφαλιστικά ενήμεροι.
- 1.5. Να μην είναι άμεσα συνταξιοδοτούμενοι από οποιοδήποτε ταμείο του εσωτερικού ή εξωτερικού, εξαιρουμένων των περιπτώσεων συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας του άρθρου 37 του Ν. 3996/2011, όπως ισχύει και του άρθρου 5, παράγραφος γ, του Ν.1287/1982. Οι συντάξεις αναπηρίας του άρθρου 5, παράγραφος α και παράγραφος β του Ν.1287/1982 κρίνονται κατά περίπτωση.
- 1.6. Να μην εκτίουν ποινή φυλάκισης.
- 1.7. Επιπρόσθετα για τη Δράση 4.1.1 να είναι εγγεγραμμένοι στο ΜΑΑΕ ως επαγγελματίες αγρότες (όχι νεοεισερχόμενοι) ή να είναι Νέοι Γεωργοί του Υπομέτρου 6.1.
2. Οι υποψήφιοι δικαιούχοι νομικά πρόσωπα του εμπορικού δικαίου πρέπει:
 - 2.1. Να έχουν υποβάλλει Ενιαία Δήλωση Εκμετάλλευσης κατά το έτος που ορίζεται στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.
 - 2.2. Να είναι φορολογικά και ασφαλιστικά ενήμερα.
 - 2.3. Να έχουν διάρκεια κατ' ελάχιστο 10 έτη από το έτος υποβολής της αίτησης στήριξης και σε κάθε περίπτωση τέτοια ώστε να καλύπτεται η περίοδος των μακροχρονίων υποχρεώσεων. Συνεπώς αν το έτος υποβολής είναι το έτος ν, η διάρκεια του νομικού προσώπου πρέπει να καλύπτει την 31.12 του έτους ν+10. Στην περίπτωση κατά την οποία η διάρκεια δεν ορίζεται ή έχει λήξει πρέπει να οριστεί / ανανεωθεί πριν την υποβολή της αίτησης στήριξης.
 - 2.4. Να μην τελούν υπό πτώχευση, λύση, αναγκαστική διαχείριση, εκκαθάριση.
 - 2.5. Επιπρόσθετα για τη Δράση 4.1.1 τα υποψήφια νομικά πρόσωπα του εμπορικού δικαίου πρέπει να έχουν κύρια δραστηριότητα την άσκηση της γεωργίας.

Άρθρο 6

Επιλεξιμότητα γεωργικών εκμεταλλεύσεων

Κατά την υποβολή του αιτήματος στήριξης, πρέπει να ισχύουν τα εξής:

1. Το σύνολο της γεωργικής εκμετάλλευσης πρέπει να έχει περιληφθεί στην Ενιαία Δήλωση Εκμετάλλευσης κατά το έτος που ορίζεται στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.
2. Σε ότι αφορά τη Δράση 4.1.1 η γεωργική εκμετάλλευση πρέπει να έχει ελάχιστο μέγεθος παραγωγικής δυναμικότητας (εκφρασμένη ως τυπική απόδοση) τα 8.000€, σύμφωνα με την ανωτέρω Ενιαία Δήλωση Εκμετάλλευσης.
3. Όλες οι εκμεταλλεύσεις πρέπει να πληρούν τα κοινοτικά πρότυπα που τις αφορούν. Εξαιρούνται για χρονικό όριο μέχρι 24 μήνες από την ημερομηνία εγκατάστασης οι εκμεταλλεύσεις των νέων γεωργών που εγκαθίστανται για πρώτη φορά σε γεωργική εκμετάλλευση προκειμένου να συμμορφωθούν προς τις προδιαγραφές της Ένωσης που ισχύουν για τα γεωργικά προϊόντα, συμπεριλαμβανομένης της εργασιακής ασφάλειας.
4. Η συστεγαζόμενη γεωργική εκμετάλλευση πρέπει επιπλέον να τεκμηριώνει
 - 4.1. Πάγια στοιχεία σαφώς καταγεγραμμένα και οριοθετημένα.
 - 4.2. Λειτουργική αυτοτέλεια στην ολοκλήρωση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου.
5. Δεν παρέχεται καμία στήριξη, ακόμα και αν πληρούνται οι παραπάνω προϋποθέσεις, στις ακόλουθες περιπτώσεις:
 - 5.1. Σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις των οποίων οι κάτοχοι αιτούνται τη χρηματοδότηση δαπανών για τις οποίες έχουν ήδη ενταχθεί ή/και ενισχυθεί από ίδιες ή άλλες συγχρηματοδοτούμενες δράσεις,

συμπεριλαμβανομένων των καθεστώτων στήριξης του Ν. 3908/2011 (ΦΕΚ Α' 8/01-02-2011) «Ενίσχυση Ιδιωτικών Επενδύσεων για την Οικονομική Ανάπτυξη, την Επιχειρηματικότητα και την Περιφερειακή Συνοχή» και του Ν. 4399/2016 (ΦΕΚ Α' 117/22-06-2016) «Σύσταση Καθεστώτων Ενισχύσεων Ιδιωτικών Επενδύσεων για την περιφερειακή και οικονομική ανάπτυξη της χώρας - Σύσταση Αναπτυξιακού Συμβουλίου και άλλες διατάξεις» όπως ισχύει κάθε φορά.

- 5.2. Σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις των οποίων οι κάτοχοι δηλώνουν ψευδή ή ανακριβή στοιχεία εκ προθέσεως προκειμένου να ενταχθούν στις δράσεις της παρούσας.
- 5.3. Σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις των οποίων οι κάτοχοι δημιουργούν τεχνητά τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την ένταξη στις δράσεις της παρούσας.
- 5.4. Σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις των οποίων οι κάτοχοι, την ημερομηνία υποβολής αίτησης στήριξης, δεν έχουν ολοκληρώσει την υλοποίηση επενδυτικού σχεδίου της γεωργικής τους εκμετάλλευσης στο πλαίσιο πρόσκλησης του Μέτρου 121 «Εκσυγχρονισμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 και του Ν. 3908/2011 (ΦΕΚ Α' 8/01-02-2011) «Ενίσχυση Ιδιωτικών Επενδύσεων για την Οικονομική Ανάπτυξη, την Επιχειρηματικότητα και την Περιφερειακή Συνοχή» όπως ισχύει κάθε φορά.
- 5.5. Σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις για τις οποίες έχει εκδοθεί απόφαση καταλογισμού για παραβάσεις των υποχρεώσεων που απορρέουν από την ένταξή τους στο Μέτρο 121 του ΠΑΑ 2007-2013 και η σχετική επιστροφή του ποσού εκκρεμεί.
- 5.6. Σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις για τις οποίες εκκρεμεί εντολή ανάκτησης εκδοθείσα βάσει προηγούμενης απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Άρθρο 7

Επιλεξιμότητα Συλλογικών Σχημάτων

1. Οι υποψήφιοι δικαιούχοι συλλογικά σχήματα του αγροτικού συνεταιριστικού δικαίου, όπως ομάδες παραγωγών, οργανώσεις παραγωγών, αγροτικοί συνεταιρισμοί και ενώσεις αυτών και ΚΟΙΝΣΕΠ, κατά την ημερομηνία υποβολής αίτησης στήριξης, πρέπει:
 - 1.1. Να είναι εγγεγραμμένοι και ενήμεροι στο οικείο μητρώο, όπως αυτό ορίζεται από την ισχύουσα νομοθεσία.
 - 1.2. Να έχουν εξουσιοδοτήσει ένα φυσικό πρόσωπο να λειτουργεί ως νόμιμος εκπρόσωπος για τους σκοπούς του προγράμματος.
 - 1.3. Να έχουν διακριτή λογιστική διαχείριση στην περίπτωση που το συλλογικό σχήμα υπάγεται στο καθεστώς άλλου νομικού προσώπου.
 - 1.4. Να εμφανίζουν, τις τρεις προηγούμενες χρήσεις από το έτος υποβολής, κερδοφόρο μέσο όρο αποτελεσμάτων προ φόρων και αποσβέσεων και μέσο κύκλο εργασιών μεγαλύτερο των 30.000€. Από τον περιορισμό αυτό εξαιρούνται όσα συλλογικά σχήματα συστάθηκαν εντός της προηγούμενης τριετίας από το έτος υποβολής καθώς, για τους σκοπούς της παρούσας, θεωρούνται νεοσύστατα.
 - 1.5. Να είναι φορολογικά και ασφαλιστικά ενήμερα. Στην περίπτωση που το συλλογικό σχήμα υπάγεται στο καθεστώς άλλου νομικού προσώπου, τότε η υποχρέωση αφορά το νομικό πρόσωπο στο οποίο υπάγεται.
 - 1.6. Να μην τελούν υπό πτώχευση, λύση, αναγκαστική διαχείριση, εκκαθάριση. Στην περίπτωση που το συλλογικό σχήμα υπάγεται στο καθεστώς άλλου νομικού προσώπου, τότε η υποχρέωση αφορά το νομικό πρόσωπο στο οποίο υπάγεται.
2. Δεν παρέχεται καμία στήριξη, ακόμα και αν πληρούνται οι παραπάνω προϋποθέσεις, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- 2.1. Σε συλλογικά σχήματα τα οποία αιτούνται τη χρηματοδότηση δαπανών για τις οποίες έχουν ήδη ενταχθεί ή/και ενισχυθεί από ίδιες ή άλλες συγχρηματοδοτούμενες δράσεις, συμπεριλαμβανομένων και αυτών του Ν. 3908/2011 (ΦΕΚ Α' 8/01-02-2011) «Ενίσχυση Ιδιωτικών Επενδύσεων για την Οικονομική Ανάπτυξη, την Επιχειρηματικότητα και την Περιφερειακή Συνοχή» και του Ν. 4399/2016 (ΦΕΚ Α' 117/22-06-2016) «Σύσταση Καθεστώτων Ενισχύσεων Ιδιωτικών Επενδύσεων για την περιφερειακή και οικονομική ανάπτυξη της χώρας-Σύσταση Αναπτυξιακού Συμβουλίου και άλλες διατάξεις» όπως ισχύει κάθε φορά, για την υλοποίηση επενδυτικού σχεδίου ίδιου ή ανάλογου με το υποβαλλόμενο στις δράσεις της παρούσας.
- 2.2. Σε συλλογικά σχήματα στα οποία διαπιστώνεται ότι δηλώνουν ψευδή ή ανακριβή στοιχεία εκ προθέσεως προκειμένου να ενταχθούν στις δράσεις της παρούσας.
- 2.3. Σε συλλογικά σχήματα τα οποία δημιουργούν τεχνητά τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την ένταξη στις δράσεις της παρούσας.
- 2.4. Σε συλλογικά σχήματα για τα οποία προκύπτει υποχρέωση σύνταξης και έγκρισης ισολογισμών για τα έτη της τριετίας που προηγείται του έτους υποβολής και αυτά δεν το έχουν πράξει.
- 2.5. Σε συλλογικά σχήματα για τα οποία έχει εκδοθεί απόφαση καταλογισμού για παραβάσεις των υποχρεώσεων που απορρέουν από την ένταξή τους σε προσκλήσεις του παρόντος υπομέτρου.
- 2.6. Σε συλλογικά σχήματα για τα οποία εκκρεμεί εντολή ανάκτησης εκδοθείσα βάσει προηγούμενης απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Άρθρο 8

Γενικές προϋποθέσεις επιλεξιμότητας επενδύσεων

1. Οι επενδύσεις κρίνονται επιλέξιμες για στήριξη όταν συντρέχουν ταυτόχρονα οι παρακάτω γενικές προϋποθέσεις:
 - 1.1. Προβλέπονται σε επιλέξιμο επενδυτικό σχέδιο.
 - 1.2. Τεκμηριώνεται η νόμιμη κατοχή των ακινήτων στα οποία εγκαθίστανται μόνιμα επενδύσεις, σύμφωνα με το άρθρο 11.
 - 1.3. Έχουν εύλογο κόστος υλοποίησης σύμφωνα με το άρθρο 13.
 - 1.4. Αφορούν καινούρια και αμεταχείριστα επενδυτικά αγαθά.
 - 1.5. Αφορούν αποκλειστικά την προς στήριξη εκμετάλλευση, τεκμηριώνεται η σκοπιμότητά τους, προσαρμόζονται λειτουργικά στις συνθήκες και στις δραστηριότητες της εκμετάλλευσης και έχουν δυναμικότητα, μέγεθος, ποσότητα ανάλογες της παραγωγικής ικανότητας της εκμετάλλευσης, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στα άρθρα 12 και 14.
 - 1.6. Συμμορφώνονται με τα ενωσιακά (κοινοτικά) πρότυπα, τις εθνικές προδιαγραφές που έχουν θεσπιστεί για εφαρμογή σε συγχρηματοδοτούμενα μέτρα και την εθνική νομοθεσία.
 - 1.7. Πραγματοποιούνται μετά την ημερομηνία οριστικής υποβολής της ηλεκτρονικής αίτησης στήριξης, με εξαίρεση τις γενικές δαπάνες οι οποίες μπορεί να έχουν πραγματοποιηθεί έως και 24 μήνες πριν από την πρώτη ημέρα υποβολής αίτησης στήριξης. Εφόσον η υλοποίηση των επενδύσεων προηγείται της απόφασης ένταξης, αυτές πραγματοποιούνται με αποκλειστική ευθύνη του υποψηφίου χωρίς η υλοποίηση αυτή να υποχρεώνει το Ελληνικό Δημόσιο σε συγχρηματοδότησή τους.
 - 1.8. Δεν έχουν ενισχυθεί και δεν θα ενισχυθούν από άλλη πηγή.
 - 1.9. Προβλέπεται από την ισχύουσα εθνική νομοθεσία να χαρακτηρίζονται ως «γεωργικές» (π.χ. μηχανήμα που ταξινομείται ως «γεωργικό» και όχι ως «μηχάνημα έργου»). Στην περίπτωση που δεν προβλέπεται από την νομοθεσία η δυνατότητα χαρακτηρισμού / ταξινόμησης της επένδυσης ως γεωργικής, τότε πρέπει απαραίτητα να χρησιμοποιείται στην εκτέλεση γεωργικών ή κτηνοτροφικών εργασιών, στην εκτροφή των ζώων, στη διαχείριση και ασφάλεια

της εκμετάλλευσης, στη συντήρηση, στην προετοιμασία πρώτης πώλησης και προώθησης των προϊόντων της εκμετάλλευσης. Για την εφαρμογή της παρούσας νοούνται ως «γεωργικές» και οι επενδύσεις για την αξιοποίηση των υποπροϊόντων της εκμετάλλευσης καθώς και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ) με σκοπό την κάλυψη των αναγκών της εκμετάλλευσης.

- 1.10. Η ύπαρξη κατάλληλης περιβαλλοντικής αδειοδότησης κατά την υποβολή αιτήματος πληρωμής που αφορά τη σχετική δαπάνη.
- 1.11. Τηρούν το σύνολο των προϋποθέσεων των παραρτημάτων της παρούσας που τις αφορούν.
- 1.12. Ικανοποιούν ανά κατηγορία τις ειδικές προϋποθέσεις που τίθενται στο άρθρο 9.
2. Οι συλλογικές επενδύσεις κρίνονται επιλέξιμες για στήριξη όταν, επιπλέον των προϋποθέσεων της ανωτέρω παραγράφου, συντρέχουν τα εξής:
 - 2.1. Ο προγραμματισμός της επένδυσης πραγματοποιείται στη βάση ενός επιχειρηματικού σχεδίου το οποίο καταρτίζεται και υποβάλλεται από κοινού και αφορά το σύνολο των μελών του συλλογικού σχήματος.
 - 2.2. Υποβάλλεται μία μοναδική αίτηση στήριξης ανά πρόσκληση η οποία αφορά επενδύσεις που προορίζονται αποκλειστικά για κοινή χρήση από τα μέλη του συλλογικού σχήματος.
 - 2.3. Οι αιτούμενες επενδύσεις προσαρμόζονται λειτουργικά στις συνθήκες και στις δραστηριότητες των μελών του συλλογικού σχήματος και έχουν δυναμικότητα, μέγεθος, ποσότητα ανάλογες της συνολικής παραγωγικής ικανότητας αυτών.
 - 2.4. Η υλοποίηση της επένδυσης πραγματοποιείται προς όφελος του συνόλου των μελών του συλλογικού σχήματος με σκοπό τη βελτίωση συνολικά των επιδόσεων των εκμεταλλεύσεων των μελών.

Άρθρο 9

Ειδικές προϋποθέσεις επιλεξιμότητας επενδύσεων

Α. Επιλέξιμες επενδύσεις στο πλαίσιο της Δράσης 4.1.1 «Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα της εκμετάλλευσης» και προϋποθέσεις υλοποίησής τους.

Εντός των κατηγοριών που ακολουθούν, ενισχύονται οι εξής επενδύσεις:

1. Ίδρυση, μετεγκατάσταση, ανέγερση, επέκταση, αποπεράτωση και εκσυγχρονισμός γεωργικών κτιρίων και κατασκευών.
 - 1.1. Υποκατηγορίες Επενδύσεων
 - 1.1.1. Σταβλικές εγκαταστάσεις.
 - 1.1.2. Μελισσοκομικές εγκαταστάσεις όπως χώρος εξαγωγής μελιού και αποθήκες.
 - 1.1.3. Εγκαταστάσεις προετοιμασίας προϊόντων για πρώτη πώληση όπως ψυγεία, ξηραντήρια, διαλογητήρια, πλυντήρια και συσκευαστήρια.
 - 1.1.4. Αποθήκες και λοιποί αποθηκευτικοί χώροι εκτός από τους παραπάνω.
 - 1.1.5. Θερμοκήπια και δικτυοκήπια.
 - 1.1.6. Περίφραξη και διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου για την εξυπηρέτηση των επενδύσεων της κατηγορίας.
 - 1.1.7. Εργαστήρια ιστοκαλλιέργειας
 - 1.1.8. Κάθε άλλη κτιριακή υποδομή και κατασκευή που τεκμηριώνεται ως απαραίτητη για την κανονική λειτουργία της γεωργικής εκμετάλλευσης.

- 1.2. Οι προϋποθέσεις, οι περιορισμοί και οι όροι που έχουν εφαρμογή και απαιτούνται για τη στήριξη των επενδύσεων της κατηγορίας αυτής είναι οι εξής:
- 1.2.1. Οι κατασκευές που υλοποιούνται (ανέγερση, μετεγκατάσταση, αποπεράτωση, επέκταση), διαμορφώνονται ή εντός των οποίων υλοποιούνται επενδύσεις εκσυγχρονισμού τους, πρέπει να πληρούν τις προδιαγραφές του Παραρτήματος 5 (Κοινοτικά Πρότυπα) και του Παραρτήματος 6 (Εθνικές Προδιαγραφές), εφόσον τις αφορούν.
 - 1.2.2. Η τεκμηρίωση της νόμιμης κατοχής των ακινήτων επί των οποίων θα χωροθετηθούν κτιριακές εγκαταστάσεις.
 - 1.2.3. Η ύπαρξη κατάλληλης άδειας λειτουργίας - εγκατάστασης κατά την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου, όπου αυτή απαιτείται.
 - 1.2.4. Η αιτούμενη δαπάνη υλοποίησης να μην υπερβαίνει όσα ορίζονται για την δαπάνη ανά τετραγωνικό μέτρο και για την δαπάνη ανά ζώο στο Παράρτημα 9 (Εύλογο κόστος) και την ανώτατη επιλέξιμη δαπάνη στο Παράρτημα 10 (Ανώτατες Επιλέξιμες Δαπάνες).
 - 1.2.5. Η τήρηση των γενικών προϋποθέσεων του άρθρου 8.
 - 1.2.6. Δεν είναι επιλέξιμος ο χώρος συσκευασίας και τυποποίησης μελιού.
- 1.3. Επιπλέον για την εφαρμογή της παρούσας ορίζονται τα εξής:
- 1.3.1. Οι επενδύσεις αντικατάστασης μόνιμων, παλαιών ή/και ακατάλληλων, κτιριακών εγκαταστάσεων οι οποίες αποδεδειγμένα έχουν ηλικία τουλάχιστον 30 ετών αφορούν την κατεδάφιση και την αντικατάστασή τους με νέες κτιριακές εγκαταστάσεις ή την ολική ανακατασκευή των κτιριακών εγκαταστάσεων αντίστοιχα. Η ανακατασκευή θεωρείται ολική εάν ο προϋπολογισμός ο οποίος απαιτείται ανέρχεται τουλάχιστον στο 50% της αξίας ανέγερσης των νέων κτιριακών εγκαταστάσεων. Ο προϋπολογισμός ανακατασκευής δεν μπορεί να υπερβαίνει το 75% του κόστους ανέγερσης των νέων κτιριακών εγκαταστάσεων, όπως αυτό προκύπτει από τους πίνακες του Παραρτήματος 9 (Εύλογο κόστος).
 - 1.3.2. Οι επενδύσεις μετεγκατάστασης είναι επιλέξιμες σε περιπτώσεις που η αναγκαιότητα της ενέργειας προκύπτει για λόγους προστασίας του περιβάλλοντος, για λόγους δημόσιας υγείας ή/και για άλλους λόγους οι οποίοι έχουν άμεσες δυσμενείς επιπτώσεις στη βιωσιμότητα και στην ασφάλεια της εκμετάλλευσης. Στις ενέργειες μετεγκατάστασης ενισχύονται και οι δαπάνες αποσυναρμολόγησης, μεταφοράς και επανασυναρμολόγησης του υφιστάμενου εξοπλισμού.
 - 1.3.3. Οι αγροτικές αποθήκες είναι δυνατόν να χωροθετούνται εντός των ορίων οικισμών με τον περιορισμό ότι αυτές δεν αποτελούν τμήμα άλλου ευρύτερου κτιρίου και δεν εμφανίζουν προϋποθέσεις αλλαγής χρήσης.
 - 1.3.4. Αποθήκες ζωοτροφών ή προϊόντων της εκμετάλλευσης έως 100 τετραγωνικά μέτρα, ενισχύονται χωρίς να απαιτείται η τεκμηρίωση του μεγέθους τους (εμβαδόν).
 - 1.3.5. Αποθήκες και υπόστεγα που προορίζονται για την αποθήκευση γεωργικών μηχανημάτων, εργαλείων και εξοπλισμού εκτός του μελισσοκομικού, ενισχύονται χωρίς να απαιτείται η τεκμηρίωση του μεγέθους τους αλλά δεν δύνανται να υπερβαίνουν τα 100 τετραγωνικά μέτρα.
 - 1.3.6. Στις επενδύσεις ίδρυσης ή επέκτασης ή μετεγκατάστασης ή αποπεράτωσης κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων περιλαμβάνονται και οι δαπάνες για την κατασκευή των απαραίτητων εγκαταστάσεων διαχείρισης αποβλήτων για την έκδοση άδειας εγκατάστασης.

- 1.3.7. Οι επενδύσεις της παραγράφου 1.1.6 είναι επιλέξιμες όταν προϋπάρχουν στην εκμετάλλευση οι σχετικές εγκαταστάσεις ή/και κατασκευές ή αυτές θα αποκτηθούν ως εγκεκριμένη επένδυση του αιτούμενου επενδυτικού σχεδίου.
- 1.3.8. Ο προϋπολογισμός αποπεράτωσης δεν μπορεί να υπερβαίνει το 75% του κόστους της ανέγερσης νέων κτιριακών εγκαταστάσεων, όπως αυτό προκύπτει από τους πίνακες του Παραρτήματος 9 (Εύλογο κόστος).
2. Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση καινούργιου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού.
- 2.1. Υποκατηγορίες Επενδύσεων
- 2.1.1. Εξοπλισμός ο οποίος ενσωματώνεται σε κτιριακές εγκαταστάσεις ή επί γηπέδων: α) ζωικής παραγωγής, όπως αμελκτικά συγκροτήματα, ταινίες μεταφοράς, σιλό αποθήκευσης ζωοτροφών, συγκροτήματα παραγωγής ζωοτροφών, συγκροτήματα θέρμανσης και δροσισμού, ταΐστρες, ποτίστρες, αποτεφρωτήρες κ.ά. β) φυτικής παραγωγής όπως ξηρανήρια, συγκροτήματα διαλογής, θάλαμοι ψύξης, συγκροτήματα συσκευασίας κ.ά. καθώς και γ) εξοπλισμός ο οποίος ενσωματώνεται στα θερμοκήπια όπως θέρμανση, εργαστηριακός εξοπλισμός ιστοκαλλιέργειας κ.ά.
- 2.1.2. Μηχανήματα αυτοκινούμενα φυτικής και ζωικής παραγωγής όπως ελκυστήρες, φορτωτές, συλλεκτικές, κ.ά.
- 2.1.3. Μηχανήματα και εξοπλισμός:
- i. Ζωικής παραγωγής όπως, κινητές αμελκτικές μηχανές, ενσιρωδιανομείς, μελιτοεξαγωγείς, μηχανές γαλουχίας, κινητές ταΐστρες και ποτίστρες κ.ά.
 - ii. Φυτικής παραγωγής, όπως μηχανήματα κατεργασίας εδάφους, σπαρτικές μηχανές, λιπασματοδιανομείς, ψεκαστικά μηχανήματα (εξαιρούνται οι επινώτιοι ψεκαστήρες) και εξοπλισμός ασφαλείας, μηχανήματα χορτονομής (κοπτικά, συνθλιπτικά, συλλεκτικά και δετικά), συλλεκτικές μηχανές και εξοπλισμός συλλογής, ρυμουλκούμενα με ανύψωση ή/και ανατροπή (πλατφόρμες απλές και ανατρεπόμενες, σκάλες ανύψωσης), κλαδευτικά αναρτώμενα και συρόμενα, φορητά αλυσοπρίονα, εξαρτήματα ελκυστήρων αναρτώμενα (π.χ. ανυψωτικά, φορτωτές, αρπάγες και πιρούνες μπάλας) κ.ά.
- 2.2. Οι προϋποθέσεις, οι περιορισμοί και οι όροι που έχουν εφαρμογή και απαιτείται να πληρούνται για τη στήριξη των επενδύσεων της κατηγορίας αυτής είναι οι εξής:
- 2.2.1. Για κάθε εξοπλισμό ή μηχανήμα που ενσωματώνεται ή τοποθετείται εντός γεωργικών κτιρίων και κατασκευών, στην αίτηση στήριξης, προσδιορίζεται το κτίριο ή η κατασκευή στην οποία ενσωματώνεται ή τοποθετείται και τεκμηριώνεται η νόμιμη κατοχή των ακινήτων αυτών.
- 2.2.2. Για τις επενδύσεις ζωικής παραγωγής της υποκατηγορίας της παραγράφου 2.1.1, απαιτείται η προσκόμιση κατάλληλης άδειας εγκατάστασης κατά την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου.
- 2.2.3. Για τις επενδύσεις ζωικής παραγωγής της υποκατηγορίας της παραγράφου 2.1.1, εφόσον αυτές ενσωματώνονται εντός του χώρου σταβλισμού των ζώων, απαιτείται κατά την υποβολή της αίτησης στήριξης η απόδειξη πρόβλεψης συμμόρφωσης με τις εθνικές προδιαγραφές. Σχετική βεβαίωση της οικείας ΔΑΟΚ προσκομίζεται και κατά την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου.
- 2.2.4. Ο εξοπλισμός για επενδύσεις ζωικής παραγωγής της υποκατηγορίας της παραγράφου 2.1.1 να είναι εναρμονισμένος με τα σχετικά ενωσιακά πρότυπα και να πληροί τις προϋποθέσεις της εθνικής νομοθεσίας.

- 2.2.5. Στην ηπειρωτική χώρα, στην Κρήτη και στην Εύβοια, δαπάνες για αγορά αμελκτικής μηχανής αιγοπροβάτων δεν είναι επιλέξιμες για εκμεταλλεύσεις με λιγότερα από 145 ενήλικα θηλυκά ζώα στη ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου.
 - 2.2.6. Δαπάνες για αγορά γαλακτομετρητή ή ταινίας διατροφής είναι επιλέξιμες όταν κατέχεται ήδη ή θα αποκτηθεί ως εγκεκριμένη επένδυση του αιτούμενου επενδυτικού σχεδίου αμελκτική μηχανή.
 - 2.2.7. Η ημερομηνία έκδοσης του δελτίου ταξινόμησης του ελκυστήρα να είναι έως 36 μήνες προγενέστερη της ημερομηνίας έκδοσης της άδειας κυκλοφορίας αυτού.
 - 2.2.8. Τα παρελκόμενα ελκυστήρα πρέπει να προσαρμόζονται λειτουργικά με ελκυστήρα της εκμετάλλευσης ο οποίος κατέχεται ήδη ή που θα κατέχεται κατά την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου.
 - 2.2.9. Τα οχήματα που κυκλοφορούν στο οδικό δίκτυο ως ρυμουλκούμενα πρέπει να είναι εναρμονισμένα με τα σχετικά ενωσιακά πρότυπα και να πληρούν τις προϋποθέσεις της εθνικής νομοθεσίας και του Κ.Ο.Κ.
 - 2.2.10. Τα ψεκαστικά μηχανήματα πρέπει να είναι εφοδιασμένα με πιστοποιητικό επιθεώρησης και αυτοκόλλητο σήμα καταλληλότητας με ευθύνη του πωλητή ή την αντίστοιχη πιστοποίηση κατά EN 12761 ή ISO 16119 από τον κατασκευαστή του, σύμφωνα με την ΥΑ Ε8/1831/3976/21-04-2015 (ΦΕΚ 671 Β 2015), όπως ισχύει κάθε φορά.
 - 2.2.11. Για τον εξοπλισμό μετεωρολογικών προειδοποιήσεων και φυτοπροστασίας με την αίτηση στήριξης να υποβάλλεται μελέτη εγκατάστασης του εξοπλισμού και με την αίτηση πληρωμής μελέτη εφαρμογής του.
 - 2.2.12. Για την ενίσχυση χορτοδετικής μηχανής αξίας μεγαλύτερης των 20.000 ευρώ ή ρυμούλκας με διάταξη αυτοφόρτωσης, απαιτείται η καλλιέργεια σανοδοτικών σε έκταση ίση ή μεγαλύτερη των 200 στρεμμάτων στην ηπειρωτική χώρα, στην Εύβοια και στην Κρήτη. Για την υπόλοιπη χώρα το όριο αυτό ανέρχεται στα 100 στρέμματα.
 - 2.2.13. Οι βαμβακοσυλλεκτικές, οι θεριζοαλωνιστικές μηχανές, οι μηχανές συλλογής βιομηχανικής ντομάτας, τεύτλων κ.λπ. είναι επιλέξιμες επενδύσεις μόνο αν πραγματοποιούνται από συλλογικά σχήματα.
 - 2.2.14. Δεν είναι επιλέξιμος ο εξοπλισμός συσκευασίας και τυποποίησης μελιού.
 - 2.2.15. Η αιτούμενη δαπάνη δεν πρέπει να υπερβαίνει τα ποσά που αναφέρονται στα Παραρτήματα 9 (Εύλογο κόστος) και 10 (Ανώτατες Επιλέξιμες Δαπάνες).
 - 2.2.16. Η τήρηση των γενικών προϋποθέσεων του άρθρου 8.
- 2.3. Επιπλέον για την εφαρμογή της παρούσας ορίζονται συμπληρωματικά τα εξής:
- 2.3.1. Στις επενδύσεις ίδρυσης ή επέκτασης ή μετεγκατάστασης ή αποπεράτωσης κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων, είναι επιλέξιμες οι δαπάνες του εξοπλισμού διαχείρισης αποβλήτων που είναι απαραίτητος για την έκδοση άδειας εγκατάστασης.
 - 2.3.2. Οι αποτεφρωτήρες είναι επιλέξιμοι μόνο για πτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, εφόσον αυτοί διαθέτουν μετακαυστήρα και έχουν τροφοδοσία αποβλήτου έως και 50 kg/h.
 - 2.3.3. Στις επενδύσεις ίδρυσης ή επέκτασης θερμοκηπίων, δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες εγκατάστασης συστημάτων άρδευσης. Είναι όμως επιλέξιμες οι δαπάνες κλειστού κυκλώματος υδροπονίας.
3. Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση πολυετών φυτειών των οποίων η εγκατάσταση δεν γίνεται με τη χρήση σπόρου.

- 3.1. Οι προϋποθέσεις, οι περιορισμοί και οι όροι που έχουν εφαρμογή και απαιτούνται για τη στήριξη των επενδύσεων της κατηγορίας αυτής είναι οι εξής:
 - 3.1.1. Η τεκμηρίωση της νόμιμης κατοχής των ακινήτων επί των οποίων θα χωροθετηθούν οι φυτείες.
 - 3.1.2. Τα προς φύτευση είδη να έχουν διάρκεια παραγωγικής ζωής άνω των 5 ετών.
 - 3.1.3. Να υπάρχουν τα αντίστοιχα έγγραφα για τη νόμιμη διακίνηση, σύμφωνα με το ΠΔ 365/2002, ΦΕΚ 307/Α, όπως ισχύει κάθε φορά.
 - 3.1.4. Οι απαιτούμενες άδειες φύτευσης πρέπει να αφορούν σε νέες φυτεύσεις και όχι σε εκρίζωση-φύτευση.
 - 3.1.5. Η τήρηση των γενικών προϋποθέσεων του άρθρου 8.
- 3.2. Επιπλέον για την εφαρμογή της παρούσας ορίζονται συμπληρωματικά τα εξής:
 - 3.2.1. Στις περιπτώσεις προμήθειας πολλαπλασιαστικού υλικού να πληρούν τις προϋποθέσεις των κατά περίπτωση Τεχνικών Κανονισμών Ελέγχου & Πιστοποίησης και Εμπορίας Πολλαπλασιαστικού Υλικού Καλλιεργούμενων Φυτικών Ειδών.
 - 3.2.2. Στις επενδύσεις εγκατάστασης πολυετών φυτειών δεν ενισχύονται οι δαπάνες εγκατάστασης συστημάτων άρδευσης.
4. Περίφραξη και διαμόρφωση αγροτεμαχίων και περίφραξη φυτειών, εκτός της περίπτωσης της παραγράφου 1.1.6.
 - 4.1. Οι προϋποθέσεις, οι περιορισμοί και οι όροι που έχουν εφαρμογή και απαιτούνται για την στήριξη των επενδύσεων της κατηγορίας αυτής είναι οι εξής:
 - 4.1.1. Η τεκμηρίωση της νόμιμης κατοχής των ακινήτων επί των οποίων θα χωροθετηθούν οι επενδύσεις.
 - 4.1.2. Η τεκμηρίωση της δυνατότητας περίφραξης, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.
 - 4.1.3. Η τήρηση των γενικών προϋποθέσεων του άρθρου 8.
5. Αγορά καινούργιου ανθοκομικού αυτοκινήτου.
 - 5.1. Προϋποθέσεις, περιορισμοί και όροι που έχουν εφαρμογή και απαιτούνται για τη στήριξη των επενδύσεων της κατηγορίας αυτής:
 - 5.1.1. Η αγορά ανθοκομικού αυτοκινήτου να αφορά καινούργιο φορτηγό ψυγείο ιδιωτικής χρήσεως (ΦΙΧ) με μέγιστο μεικτό βάρος 4 τόνους.
 - 5.1.2. Το αιτούμενο ανθοκομικό αυτοκίνητο πρέπει να είναι κατάλληλα διαμορφωμένο για τη συγκεκριμένη χρήση ή η σχετική αίτηση να περιλαμβάνει δαπάνη για την αγορά του φορτηγού πλαισίου (chassis) και την προμήθεια και τοποθέτηση της κατάλληλης υπερδομής, από κοινού, για τη συγκεκριμένη χρήση.
 - 5.1.3. Η τεκμηρίωση του μεγέθους του ανθοκομικού αυτοκινήτου σε σχέση με τη δυναμικότητα και την παραγωγική κατεύθυνση της εκμετάλλευσης κατά την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου.
 - 5.1.4. Η ημερομηνία έκδοσης του δελτίου ταξινόμησης του ανθοκομικού αυτοκινήτου να είναι έως 36 μήνες προγενέστερη της ημερομηνίας έκδοσης της άδειας κυκλοφορίας αυτού.
 - 5.1.5. Για τα ανθοκομικά ΦΙΧ αγροτικά αυτοκίνητα ψυγεία, ισχύουν και τα προβλεπόμενα στο Ν.4336/2015 (Α' 94) Άρθ.2, παράγραφος Α.2, όπως ισχύει κάθε φορά και στις σχετικές διευκρινιστικές εγκυκλίους.
 - 5.1.6. Η τήρηση των γενικών προϋποθέσεων του άρθρου 8.
6. Αγορά καινούργιου μελισσοκομικού αυτοκινήτου.

- 6.1. Προϋποθέσεις, περιορισμοί και όροι που έχουν εφαρμογή και απαιτούνται για την στήριξη των επενδύσεων της κατηγορίας αυτής:
- 6.1.1. Η αγορά μελισσοκομικού αυτοκινήτου να αφορά καινούργιο φορτηγό ιδιωτικής χρήσεως (ΦΙΧ) ανοικτού τύπου με μεικτό βάρος αποκλειστικά από 4 έως και 15 τόνους.
 - 6.1.2. Η υφιστάμενη παραγωγική δυναμικότητα της εκμετάλλευσης να μην είναι μικρότερη των 200 μελισσοσμήνων ενώ η δυναμικότητα κατά την ολοκλήρωση πρέπει να διαμορφώνεται ως εξής: α) σε 200 μελισσοσμήνη για φορτηγό με μέγιστο μικτό βάρος οχήματος έως 8 τόνους, β) σε 400 μελισσοσμήνη για φορτηγό με μέγιστο μικτό βάρος οχήματος έως 12 τόνους και γ) σε 600 μελισσοσμήνη για φορτηγό με μέγιστο μικτό βάρος οχήματος έως 15 τόνους.
 - 6.1.3. Η τεκμηρίωση του μεγέθους του μελισσοκομικού αυτοκινήτου σε σχέση με τη δυναμικότητα και την παραγωγική κατεύθυνση της εκμετάλλευσης κατά την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στην παράγραφο 6 του άρθρου 14 της παρούσας.
 - 6.1.4. Το αιτούμενο μελισσοκομικό αυτοκίνητο πρέπει να είναι κατάλληλα διαμορφωμένο για μεταφορά και φορτοεκφόρτωση κυψελών ή η σχετική αίτηση να περιλαμβάνει δαπάνη για την αγορά του φορτηγού πλαισίου (chassis) και την προμήθεια και τοποθέτηση της κατάλληλης υπερδομής, από κοινού, για τη συγκεκριμένη χρήση.
 - 6.1.5. Η ημερομηνία έκδοσης του δελτίου ταξινόμησης του φορτηγού να είναι έως 36 μήνες προγενέστερη της ημερομηνίας έκδοσης της άδειας κυκλοφορίας αυτού.
 - 6.1.6. Για τα μελισσοκομικά ΦΙΧ αγροτικά αυτοκίνητα, ισχύουν και τα προβλεπόμενα στη ΚΥΑ 200361/2-12-2011 (ΦΕΚ 2965/Β/2011) «περί ταξινόμησης ΦΙΧ αυτοκινήτων μέχρι 15 τόνων σε μελισσοκόμους», όπως ισχύει κάθε φορά.
 - 6.1.7. Η τήρηση των γενικών προϋποθέσεων του άρθρου 8.
7. Αγορά και εγκατάσταση Η/Υ και λογισμικού διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης, εξοπλισμού επικοινωνιών και γραφείου.
- 7.1. Προϋποθέσεις, περιορισμοί και όροι που έχουν εφαρμογή και απαιτούνται για την στήριξη των επενδύσεων της κατηγορίας αυτής:
- 7.1.1. Η αιτούμενη δαπάνη αγοράς να μην υπερβαίνει τα ποσά που αναφέρονται στο Παράρτημα 10 (Ανώτατες Επιλέξιμες Δαπάνες).
 - 7.1.2. Η τήρηση των γενικών προϋποθέσεων του άρθρου 8.
- 7.2. Επιπλέον για την εφαρμογή της παρούσας ορίζονται συμπληρωματικά τα εξής:
- 7.2.1. Στον εξοπλισμό γραφείου περιλαμβάνονται τα φωτοτυπικά, τηλεομοιοτυπικά και εκτυπωτικά μηχανήματα, οι σαρωτές εγγράφων και τα πολυμηχανήματα που συνδυάζουν όλα ή μερικά από τα παραπάνω.
 - 7.2.2. Στις επενδύσεις της κατηγορίας αυτής περιλαμβάνονται και οι δαπάνες εγκατάστασης δομημένης καλωδίωσης ή ασύρματου δικτύου.
8. Γενικές Δαπάνες, στις οποίες περιλαμβάνεται κάθε δαπάνη λήψης υπηρεσιών που συνδέονται άμεσα με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου και δεν δύναται να συγχρηματοδοτηθεί από άλλα Μέτρα του ΠΑΑ. Ενδεικτικά, στις γενικές δαπάνες περιλαμβάνονται οι αμοιβές για τη σύνταξη και την υποβολή αίτησης στήριξης και αιτήσεων πληρωμής, οι αμοιβές για την εκπόνηση των αναγκαίων μελετών και την έκδοση των απαραίτητων αδειοδοτήσεων για την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου, καθώς και η δαπάνη τοποθέτησης της προβλεπόμενης επεξηγηματικής πινακίδας.

8.1. Προϋποθέσεις, περιορισμοί και όροι που έχουν εφαρμογή και απαιτούνται για τη στήριξη των επενδύσεων της κατηγορίας αυτής, πέραν των όσων ορίζονται στο άρθρο 8:

8.1.1. Οι γενικές δαπάνες ενισχύονται μέχρι συγκεκριμένου ποσοστού επί του εγκεκριμένου προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου, ως εξής:

- i. 14% για επενδυτικά σχέδια που απαιτούν την έκδοση οικοδομικής άδειας
- ii. 10% για επενδυτικά σχέδια που απαιτούν την έκδοση άδειας λειτουργίας - εγκατάστασης, και
- iii. 8% για τα λοιπά επενδυτικά σχέδια.

8.1.2. Εντός των ανωτέρω ποσοστών δύνανται να χρηματοδοτηθούν οι εξής δαπάνες:

- i. Η σύνταξη και υποβολή της αίτησης στήριξης.
- ii. Η τεχνική στήριξη στην οποία περιλαμβάνονται το σύνολο των ενεργειών για, την παρακολούθηση της υλοποίησης του σχεδίου, τη σύνταξη και την υποβολή αιτήσεων τροποποίησης, αιτημάτων προκαταβολής και αιτημάτων πληρωμής.
- iii. Η εκπόνηση μελέτης εγκατάστασης δικτύου μετεωρολογικών προειδοποιήσεων και φυτοπροστασίας.
- iv. Η εκπόνηση μελέτης και σχεδιασμού κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων.
- v. Σύνταξη έκθεσης πραγματογνωμοσύνης Τ.Ε.Ε. στην περίπτωση επενδύσεων αποπεράτωσης.
- vi. Η τοποθέτηση της επεξηγηματικής πινακίδας.
- vii. Οι απαιτούμενες εγκρίσεις και άδειες εφόσον έχουν εγκριθεί στο όνομα του δικαιούχου της στήριξης.

8.1.3. Δεν υπάγονται στην κατηγορία και συνεπώς δεν ενισχύονται:

- i. Δαπάνες διακριτών γεωργο-τεχνοοικονομικών μελετών που αφορούν τις επενδύσεις της αίτησης στήριξης με εξαίρεση τις δαπάνες των ανωτέρω παραγράφων 8.1.2. iii και iv.
- ii. Δαπάνες πιστοποίησης των διαδικασιών της εκμετάλλευσης ή των προϊόντων της (agro κ.λπ.).
- iii. Δαπάνες εκπαίδευσης - κατάρτισης των απασχολούμενων στην εκμετάλλευση.

B. Επιλέξιμες δαπάνες στο πλαίσιο της Δράσης 4.1.3 «Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στη χρήση ΑΠΕ καθώς και στην προστασία του περιβάλλοντος».

Εντός των κατηγοριών που ακολουθούν, ενισχύονται οι εξής δαπάνες:

9. Επενδύσεις που συμβάλλουν στη χρήση ΑΠΕ

9.1. Υποκατηγορίες Δαπανών

- 9.1.1. Φωτοβολταϊκά συστήματα συνδεδεμένα ή αυτόνομα
- 9.1.2. Γεωθερμικές αντλίες θερμότητας (θερμική ενέργεια-γεωεναλλάκτες, υδρογεώτρηση)
- 9.1.3. Αντλίες θερμότητας για παραγωγή θερμικής ενέργειας
- 9.1.4. Ανεμογεννήτριες για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας συνδεδεμένες ή αυτόνομες
- 9.1.5. Καυστήρες βιομάζας
- 9.1.6. Περίφραξη και διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου για την εξυπηρέτηση των επενδύσεων της κατηγορίας.

9.2. Οι προϋποθέσεις, οι περιορισμοί και οι όροι που έχουν εφαρμογή και απαιτούνται για τη στήριξη των επενδύσεων της κατηγορίας αυτής είναι οι εξής:

- 9.2.1. Η τεκμηρίωση της δυναμικότητας της επένδυσης σε σχέση με τις ενεργειακές ανάγκες της εκμετάλλευσης (ενεργειακή μελέτη).
- 9.2.2. Η ύπαρξη κατάλληλης σύμβασης για αυτοπαραγωγό με ενεργειακό συμψηφισμό (net metering) κατά την ολοκλήρωση της επένδυσης, όπου αυτή απαιτείται.

- 9.2.3. Για τις περιπτώσεις των αυτόνομων επενδύσεων για τη χρήση ΑΠΕ η τεκμηρίωση της αδυναμίας διασύνδεσης τους με το δίκτυο της ΔΕΗ ή η αντικοινονομικότητα αυτής.
- 9.2.4. Η τεκμηρίωση της νόμιμης κατοχής των ακινήτων επί των οποίων θα χωροθετηθούν.
- 9.2.5. Για τις αντλίες θερμότητας για παραγωγή θερμικής ενέργειας απαιτείται συντελεστής απόδοσης μεγαλύτερος του τρία ($COP > 3$).
- 9.2.6. Οι επενδύσεις σε καυστήρες βιομάζας είναι επιλέξιμες για την παραγωγή θερμικής ενέργειας.
- 9.2.7. Η τήρηση των γενικών προϋποθέσεων του άρθρου 8.
10. Επενδύσεις που συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος
- 10.1. Υποκατηγορίες Δαπανών
- 10.1.1. Κτιριακές εγκαταστάσεις και λοιπές κατασκευές που είναι απαραίτητες για τη διαχείριση των αποβλήτων υποπροϊόντων και υπολειμμάτων της γεωργικής εκμετάλλευσης (όπως βοηθητικοί χώροι, κατασκευή τοποθέτησης διαχωριστήρα κ.λπ.)
- 10.1.2. Δεξαμενές (όπως ομογενοποίησης, αερόβιος αντιδραστήρας, αναερόβιος αντιδραστήρας κ.λπ.)
- 10.1.3. Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση καινούργιου εξοπλισμού διαχείρισης αποβλήτων της εκμετάλλευσης (όπως διαχωριστήρας, εξοπλισμός βιοαερίου, εξοπλισμός κομποστοποίησης κ.λπ.)
- 10.1.4. Περίφραξη και διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου για την εξυπηρέτηση των επενδύσεων της κατηγορίας.
- 10.2. Οι προϋποθέσεις, οι περιορισμοί και οι όροι που έχουν εφαρμογή και απαιτούνται για τη στήριξη των επενδύσεων της κατηγορίας αυτής είναι οι εξής:
- 10.2.1. Η τεκμηρίωση του είδους και της δυναμικότητας της επένδυσης σε σχέση με τα παραγόμενα απόβλητα της εκμετάλλευσης (μελέτη διάθεσης αποβλήτων).
- 10.2.2. Η τεκμηρίωση της νόμιμης κατοχής των ακινήτων επί των οποίων θα χωροθετηθούν οι επενδύσεις της υποκατηγορίας 10.1.
- 10.2.3. Οι κτιριακές εγκαταστάσεις της παραγράφου 10.1.1 δεν μπορούν να υπερβαίνουν σε συνολικό εμβαδόν τα 200 τ.μ.
- 10.2.4. Η κατασκευή για την τοποθέτηση διαχωριστήρα δεν μπορεί να υπερβαίνει σε συνολικό εμβαδόν τα 18 τ.μ.
- 10.2.5. Η τήρηση των γενικών προϋποθέσεων του άρθρου 8.
11. Γενικές Δαπάνες όπου περιλαμβάνεται κάθε δαπάνη λήψης υπηρεσιών που συνδέονται άμεσα με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου και δεν δύναται να συγχρηματοδοτηθεί από άλλα Μέτρα του ΠΑΑ.
- 11.1. Προϋποθέσεις, περιορισμοί και όροι που έχουν εφαρμογή και απαιτούνται για την στήριξη των επενδύσεων της κατηγορίας αυτής, πέραν των όσων ορίζονται στο άρθρο 8:
- 11.1.1. Οι γενικές δαπάνες ενισχύονται μέχρι συγκεκριμένου ποσοστού επί του εγκεκριμένου προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου, ως εξής:
- 6% για επενδυτικά σχέδια που αφορούν σε επενδύσεις ΑΠΕ.
 - 8% για επενδυτικά σχέδια που αφορούν στην διαχείριση αποβλήτων.
 - 9% για τα επενδυτικά σχέδια που αφορούν επενδύσεις σε ΑΠΕ και διαχείριση αποβλήτων.
- 11.1.2. Συμπληρωματικά, δύνανται να χρηματοδοτηθούν οι εξής δαπάνες:
- Η σύνταξη και η υποβολή της αίτησης στήριξης.

- ii. Η τεχνική στήριξη στην οποία περιλαμβάνονται το σύνολο των ενεργειών για, την παρακολούθηση της υλοποίησης του σχεδίου, τη σύνταξη και την υποβολή αιτήσεων τροποποίησης, αιτημάτων προκαταβολής και αιτημάτων πληρωμής.
- iii. Η ενεργειακή μελέτη.
- iv. Η μελέτη διάθεσης αποβλήτων.
- v. Η τοποθέτηση της επεξηγηματικής πινακίδας.

Άρθρο 10

Μη επιλέξιμες δαπάνες στο πλαίσιο των Δράσεων 4.1.1 και 4.1.3

Οι παρακάτω κατηγορίες δαπανών δεν είναι επιλέξιμες για στήριξη:

1. Ο Φ.Π.Α.
2. Οι δαπάνες απλής αντικατάστασης.
3. Οι δαπάνες για αγορά ζωικού κεφαλαίου.
4. Οι δαπάνες για αγορά και εγκατάσταση ετήσιων φυτών ή φυτών που εγκαθίστανται με σπορά η φυτειών με παραγωγική διάρκεια κάτω των πέντε ετών.
5. Η κατασκευή ή διαμόρφωση κτιρίων κατοικίας ή κτιρίων που εμφανίζουν προϋποθέσεις αλλαγής χρήσης.
6. Η απόκτηση μεταχειρισμένων επενδυτικών αγαθών.
7. Τα έργα πράσινου και καλλωπισμού.
8. Οι εργασίες και τα υλικά συντηρήσεων.
9. Δαπάνες για τη συμμετοχή σε συστήματα ποιότητας και για τη σχετική πιστοποίηση.
10. Η αγορά δικαιωμάτων γεωργικής παραγωγής και δικαιωμάτων στήριξης.
11. Η αγορά αναλωσίμων, εργαλείων και εφοδίων, η ενοίκιαση και συντήρηση εγκαταστάσεων και εξοπλισμού και οι λοιπές λειτουργικές δαπάνες της εκμετάλλευσης.
12. Οι δαπάνες εξοπλισμού συσκευασίας και τυποποίησης μελιού καθώς και ο χώρος συσκευασίας και τυποποίησης μελιού.
13. Οι δαπάνες αγοράς εφαρμογών ηλεκτρονικού υπολογιστή που δεν σχετίζονται με τις δραστηριότητες της εκμετάλλευσης, οι δαπάνες για την ιδιοκατασκευή λογισμικού και οι δαπάνες για την ανανέωση άδειας χρήσης που αφορά προϋπάρχον λογισμικό στην εκμετάλλευση.
14. Οι δαπάνες για την αγορά υπηρεσιών σύνδεσης σε τηλεπικοινωνιακά δίκτυα και στο διαδίκτυο, οι δαπάνες για την αγορά εξωτερικών αποθηκευτικών μέσων δεδομένων, οι δαπάνες πρόσβασης σε υπηρεσίες cloud και οι δαπάνες φιλοξενίας ιστοσελίδων.
15. Οι δαπάνες οι οποίες δεν μπορούν να ελεγχθούν ή/και επαληθευτούν, δηλαδή δεν δύναται να πιστοποιηθεί η ορθή εκτέλεση του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου της επένδυσης.
16. Οι δαπάνες οι οποίες προκύπτουν από πάσης φύσεως παραστατικά αυτοτιμολόγησης/ αυτοπαράδοσης.
17. Οι δαπάνες πάσης φύσεως φόρων, τελών και λοιπών δημοσιονομικών επιβαρύνσεων καθώς και τα έξοδα αμοιβών εκτελωνιστή και εκτελωνισμού και τα συμβολαιογραφικά έξοδα.
18. Δαπάνες που αφορούν χρηματοοικονομικά έξοδα, τραπεζικές προμήθειες και έξοδα συναλλαγών και εγγυήσεων.
19. Δαπάνες για επενδύσεις συμμόρφωσης με ενωσιακά πρότυπα, με εξαίρεση τους νέους γεωργούς για περίοδο 24 μηνών από την ημερομηνία της πρώτης εγκατάστασής τους.
20. Δαπάνες για επενδύσεις συμμόρφωσης προς νέες απαιτήσεις για τους γεωργούς, μετά τους 12 μήνες από την ημερομηνία κατά την οποία έγιναν δεσμευτικές για τη γεωργική εκμετάλλευση.

21. Κάθε δαπάνη που είναι ενταγμένη ή έχει χρηματοδοτηθεί από επιχειρησιακό σχέδιο στο πλαίσιο του Καν. (ΕΕ) 1308/2013, και του Ν. 3908/2011 (ΦΕΚ Α' 8/01-02-2011) «Ενίσχυση Ιδιωτικών Επενδύσεων για την Οικονομική Ανάπτυξη, την Επιχειρηματικότητα και την Περιφερειακή Συνοχή» και του Ν. 4399/2016 (ΦΕΚ Α' 117/22-06-2016) «Σύσταση Καθεστώτων Ενισχύσεων Ιδιωτικών Επενδύσεων για την περιφερειακή και οικονομική ανάπτυξη της χώρας - Σύσταση Αναπτυξιακού Συμβουλίου και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει κάθε φορά.
22. Κάθε δαπάνη που έχει χρηματοδοτηθεί στο πλαίσιο του μέτρου 121 του ΠΑΑ 2007-2013 .
23. Κάθε δαπάνη που έχει χρηματοδοτηθεί στο πλαίσιο του ΠΑΑ 2014-2020.
24. Δαπάνες για επενδύσεις ο πρωταρχικός σκοπός των οποίων είναι η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από βιομάζα.
25. Δαπάνες γεωτρήσεων και άρδευσης, ακόμα και αν αφορούν δαπάνες σε επενδύσεις που συμβάλλουν στην εξοικονόμηση ύδατος.
26. Η κατασκευή αναβαθμίδων και η περίφραξη βοσκοτόπων.
27. Η αγορά γης.
28. Οι δαπάνες αγορά τελάρων μεταφοράς.

Άρθρο 11

Νόμιμη κατοχή ακινήτων εγκατάστασης επενδύσεων και χωροθέτηση επενδύσεων

1. Όταν πραγματοποιούνται επενδύσεις οι οποίες χωροθετούνται επί αγροτεμαχίου ή γηπέδου (π.χ. εγκατάσταση πολυετούς φυτείας, ανέγερση σταβλικών εγκαταστάσεων κ.λπ.) ή επενδύσεις οι οποίες ενσωματώνονται εντός γεωργικών κτιρίων ή κατασκευών, απαιτείται η ύπαρξη της νόμιμης κατοχής του ακινήτου επί του οποίου χωροθετούνται οι σχετικές επενδύσεις. Συγκεκριμένα απαιτείται το ακίνητο να είναι ιδιόκτητο, μισθωμένο ή παραχωρημένο. Η διάρκεια μίσθωσης ή παραχώρησης υπολογίζεται από ημερομηνία που ορίζεται στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος και σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να είναι μικρότερη της περιόδου τήρησης των μακροχρονίων υποχρεώσεων των δικαιούχων. Η ακριβής απαιτούμενη διάρκεια ορίζεται, για κάθε κατηγορία δαπάνης, στο Παράρτημα 7 (Ελάχιστη διάρκεια μίσθωσης/παραχώρησης ακινήτου).
2. Για περιπτώσεις συνιδιοκτησίας ακινήτου εξ αδιαιρέτου, απαιτείται εκχώρηση των δικαιωμάτων προς τον υποψήφιο δικαιούχο από τους λοιπούς συνιδιοκτήτες για χρονικό διάστημα ίσο με την περίοδο που ορίζεται στο Παράρτημα 7 (Ελάχιστη διάρκεια μίσθωσης/παραχώρησης ακινήτου).
3. Η επικαρπία δεν τεκμηριώνει νόμιμη κατοχή καθώς παύει να υπάρχει με το θάνατο του επικαρπωτή, εκτός αν έχει ρητά οριστεί στη σύμβαση σύστασης αυτής πως μπορεί να μεταβιβαστεί ή να κληρονομηθεί.
4. Οι επενδύσεις χωροθετούνται υποχρεωτικά εντός των ορίων της εκμετάλλευσης του δικαιούχου.
5. Στην περίπτωση υλοποίησης επενδύσεων (π.χ. κτιριακά και λοιπές κατασκευές) που χωροθετούνται επί ακινήτου ιδιοκτησίας εξ' αδιαιρέτου πάνω στο οποίο υπάρχουν συστεγαζόμενες γεωργικές εκμεταλλεύσεις, η σχετική προϋπόθεση της εκχώρησης των δικαιωμάτων προς τον υποψήφιο δικαιούχο από τους λοιπούς συνιδιοκτήτες της παραγράφου 2 εκπληρώνεται με τη σύσταση κάθετης ή/και οριζόντιας ιδιοκτησίας. Στην περίπτωση που δεν υφίσταται σύσταση κάθετης ή/και οριζόντιας ιδιοκτησίας, η σχετική προϋπόθεση εκπληρώνεται με την προσκόμιση ιδιωτικού συμφωνητικού.
6. Στην περίπτωση υλοποίησης συλλογικών επενδύσεων, η χωροθέτηση των επενδύσεων γίνεται εντός της περιφερειακής ενότητας της καταστατικής έδρας του συλλογικού φορέα και σε ακίνητα για τα οποία υφίσταται η προϋπόθεση της νόμιμης κατοχής από το φορέα.

Άρθρο 12

Επενδύσεις απλής αντικατάστασης

Για τις επενδύσεις απλής αντικατάστασης ορίζουμε τα ακόλουθα:

1. Επένδυση απλής αντικατάστασης είναι η επένδυση με την οποία απλώς αντικαθίσταται υφιστάμενο γεωργικό κτίριο ή κατασκευή ή μηχανήμα ή εξοπλισμός ή φυτεία ή μέρη αυτών, από νέο γεωργικό κτίριο ή κατασκευή ή μηχανήμα ή εξοπλισμό ή φυτεία ή μέρη αυτών χωρίς, κατά την ολοκλήρωση, να μεταβάλλεται σημαντικά η διαδικασία του κύκλου παραγωγής ή η χρησιμοποιούμενη τεχνολογία ή χωρίς να αυξάνεται η παραγωγική ικανότητα κατά τουλάχιστον 25% ή, προκειμένου για συλλογικές επενδύσεις, χωρίς να αυξάνεται ο ετήσιος κύκλος εργασιών κατά τουλάχιστον 25%.
2. Σε κάθε περίπτωση θεωρείται επένδυση απλής αντικατάστασης και συνεπώς δεν ενισχύεται, η αντικατάσταση αναπόσβεστων ελκυστήρων, μελισσοκομικών και ανθοκομικών φορτηγών και αυτοκινούμενων μηχανημάτων καθώς και αναπόσβεστων παρελκόμενων και αναρτώμενων ελκυστήρα.
3. Σε υφιστάμενα θερμοκήπια, θεωρούνται απλή αντικατάσταση οι επενδύσεις για την αγορά υλικών αντικατάστασης (π.χ. υλικό κάλυψης) ακόμα και αν τα υλικά αυτά έχουν αποσβεστεί.
4. Εξαιρούνται από τους περιορισμούς της επένδυσης απλής αντικατάστασης:
 - 4.1. Η αντικατάσταση γεωργικού κτιρίου ή κατασκευής ή/και εξοπλισμού αυτού με άλλο σύγχρονο κτίριο ή κατασκευή ή/και εξοπλισμό αυτού λόγω αλλαγής της παραγωγικής διαδικασίας ή των παραγόμενων προϊόντων και εφόσον αποδεδειγμένα το υφιστάμενο κτίριο ή κατασκευή και ο εξοπλισμός αυτού δεν εξυπηρετεί ποιοτικά και ποσοτικά τις νέες συνθήκες
 - 4.2. Η αντικατάσταση υφιστάμενων πολυετών φυτειών με άλλες επιλέξιμες προς στήριξη φυτείες εφόσον αυτές αποδεδειγμένα διαφοροποιούνται από τις υφιστάμενες ως προς την ποικιλία και την καλλιεργητική τεχνική.
5. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 2, η αντικατάσταση υφιστάμενου μηχανήματος ή εξοπλισμού από καινούργιο είναι επιλέξιμη κατά το ποσό το οποίο προκύπτει μετά την αφαίρεση από τη σχετική αιτούμενη δαπάνη, της απόσβεσης που υπολογίζεται για τα έτη τα οποία η ηλικία του προς αντικατάσταση μηχανήματος ή εξοπλισμού υπολείπεται από τα έτη παλαιότητας του Παραρτήματος 8 (Έτη παλαιότητας - προσδιορισμός επενδύσεων απλής αντικατάστασης), εφόσον αυτά δεν υπερβαίνουν το 20% των συνολικών ετών.

Συνεπώς, προκειμένου να υπολογιστεί η αξία που ακόμα δεν έχει αποσβεστεί χρησιμοποιούνται: α) οι συντελεστές του Παραρτήματος 8, β) η αιτούμενη αξία του επενδυτικού αγαθού που πρόκειται να αντικαταστήσει το υφιστάμενο, γ) τα έτη από την κτήση του υφιστάμενου επενδυτικού αγαθού και δ) η μέθοδος της σταθερής ετήσιας απόσβεσης (δηλαδή η μέθοδος κατά την οποία ο συντελεστής απόσβεσης είναι σταθερός κάθε χρόνο και ο υπολογισμός με βάση το συντελεστή γίνεται πάντοτε επί της αρχικής αξίας κτήσης του περιουσιακού στοιχείου). Εφόσον δεν είναι δυνατός ο προσδιορισμός της αξίας που δεν έχει ακόμα αποσβεστεί, η αιτούμενη δαπάνη μειώνεται κατά 70%.

Παράδειγμα υπολογισμού: Ο υποψήφιος αιτείται τη στήριξη αγοράς καινούργιου μηχανήματος με αιτούμενη δαπάνη 50.000€ ενώ διαθέτει μηχανήμα ίδιας χρήσης ηλικίας 7 ετών σύμφωνα με τα τηρούμενα λογιστικά στοιχεία. Έστω ότι τα έτη παλαιότητας μετά τα οποία μπορεί να αντικατασταθεί το μηχανήμα σύμφωνα με το Παράρτημα 8 (Έτη παλαιότητας - προσδιορισμός επενδύσεων απλής αντικατάστασης) είναι 8 και συνεπώς τα έτη για τα οποία πρέπει να υπολογιστεί η απόσβεση είναι 1. Η επιλέξιμη δαπάνη υπολογίζεται ως εξής:

Πρώτα ελέγχουμε αν τα έτη για τα οποία πρέπει να υπολογιστεί η απόσβεση είναι λιγότερα ή ίσα προς το 20% των συνολικών ετών που αναφέρονται στο Παράρτημα 8 για τη συγκεκριμένη επένδυση. Στο παράδειγμά μας, τα έτη του Παραρτήματος 8 (Έτη παλαιότητας - προσδιορισμός επενδύσεων απλής αντικατάστασης) είναι 8, η ηλικία του μηχανήματος που αντικαθίσταται είναι 7 και άρα τα έτη για τα οποία πρέπει να υπολογιστεί η απόσβεση είναι 1. Άρα $1 / 8 = 12,5\%$ το οποίο είναι μικρότερο από 20% και συνεπώς προχωρούμε στον υπολογισμό της επιλέξιμης δαπάνης:

$$50.000\text{€} - 50.000\text{€} \times 12,50\% \times 1 = 50.000\text{€} - 6.250\text{€} \times 1 = 43.750\text{€}$$

ή

$$50.000\text{€} - 50.000\text{€} \times \frac{1}{8} \times 1 = 50.000\text{€} - 6.250\text{€} \times 1 = 43.750\text{€}.$$

Άρθρο 13

Τεκμηρίωση του εύλογου κόστους υλοποίησης της επένδυσης.

1. Ο υποψήφιος δικαιούχος οφείλει να τεκμηριώσει το εύλογο κόστος υλοποίησης των επενδύσεων ως τη δαπάνη η οποία αντιστοιχεί στην εμπορική αξία της επένδυσης και η οποία πραγματικά καταβάλλεται προς τον προμηθευτή, με την προσκόμιση εμπορικών τιμοκαταλόγων, προσφορών, προμετρήσεων ή προϋπολογισμών έργου τυποποιημένων ή adhoc, ανάλογα με την κατηγορία της επένδυσης.
2. Στο Παράρτημα 9 (Εύλογο κόστος) ορίζεται το εύλογο κόστος υλοποίησης ορισμένων επενδύσεων σε σχέση με τις τεχνικές προδιαγραφές τους και όχι η επιλεξιμότητα αυτών. Για τις επενδύσεις αυτές η επιλέξιμη δαπάνη δεν μπορεί να υπερβαίνει τις τιμές του παραρτήματος 9. Ομοίως, στις παραγράφους 8 και 11 του άρθρου 9 ορίζεται το εύλογο κόστος για τις γενικές δαπάνες ως ανώτατο ποσοστό επί του εγκεκριμένου προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου. Για όλες τις επενδύσεις που αναφέρονται στην τρέχουσα παράγραφο απαιτείται η προσκόμιση μιας προσφοράς.
3. Επενδύσεις που δεν περιλαμβάνονται στους σχετικούς πίνακες εύλογου κόστους ή επενδύσεις διαφορετικών τεχνικών προδιαγραφών σε σχέση με τις επενδύσεις που περιγράφονται στους πίνακες εύλογου κόστους, δύνανται να κριθούν επιλέξιμες, εφόσον τεκμηριώνεται το εύλογο κόστος υλοποίησης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρούσα. Για αυτές τις επενδύσεις απαιτείται η προσκόμιση τριών ανεξάρτητων προσφορών.
4. Η επιλέξιμη δαπάνη κατασκευής νέων θερμοκηπίων (εγκατάσταση - επέκταση) των οποίων ο τύπος περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 9 (Εύλογο κόστος) δεν μπορεί να υπερβαίνει το εύλογο κόστος των σχετικών πινάκων. Εφόσον ο τύπος δεν περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 9 το εύλογο κόστος προσδιορίζεται από την αξιολόγηση των 3 προσφορών που υποβάλλονται με την αίτηση στήριξης. Στην αίτηση στήριξης καταγράφονται ξεχωριστά οι δαπάνες κατασκευής του θερμοκηπίου από τις δαπάνες του εξοπλισμού του (π.χ. άρδευση, θέρμανση κ.λπ.).
5. Στην περίπτωση κτιριακών και λοιπών κατασκευών με την αίτηση στήριξης προσδιορίζεται το κόστος των έργων. Για τα κτίρια προσδιορίζεται το συνολικό κόστος και το κόστος ανά τετραγωνικό μέτρο - κτιρίου, ενώ για τις λοιπές κατασκευές προσδιορίζεται το συνολικό κόστος και το κόστος ανά μονάδα μέτρησης ανάλογη της φύσης της κατασκευής. Εφόσον το κτίριο ή η κατασκευή περιλαμβάνει περισσότερες λειτουργικές περιοχές διαφορετικού κόστους υλοποίησης ανά μονάδα μέτρησης, το κόστος προσδιορίζεται ξεχωριστά σε κάθε μια λειτουργική περιοχή.
6. Προσφορές υποβάλλονται για κάθε επένδυση της οποίας η δαπάνη υπερβαίνει τα 1.000 ευρώ. Η προσφορά περιλαμβάνει: α) τα φορολογικά και εμπορικά στοιχεία του προμηθευτή και τα στοιχεία επικοινωνίας με αυτόν, β) την περιγραφή του επενδυτικού αγαθού, τα τεχνικά χαρακτηριστικά, τη

δυναμικότητα, την ποσότητα και τη μονάδα μέτρησης, γ) τη συνολική προσφερόμενη τιμή, την τιμή μονάδος ή τις επί μέρους τιμές, όταν η προσφορά περιλαμβάνει διακριτά μέρη τα οποία πρόκειται να τιμολογηθούν χωριστά και οποιοδήποτε άλλο σχετικό κόστος το οποίο περιλαμβάνεται στη συνολική προσφερόμενη τιμή (π.χ. εργασίες προετοιμασίας, υπηρεσίες μεταφοράς και εγκατάστασης κ.λπ.) δ) τον αναλογούντα Φ.Π.Α. και τις λοιπές τυχόν επιβαρύνσεις και ε) ότι τα περιγραφόμενα επενδυτικά αγαθά είναι καινούργια και αμεταχείριστα και διαθέτουν, κατά περίπτωση, σήμανση, πιστοποίηση, άδεια και οτιδήποτε άλλο απαιτείται κατά περίπτωση από την εθνική και ενωσιακή νομοθεσία. Επιπροσθέτως για επενδυτικές δαπάνες που υπερβαίνουν τα 25.000 ευρώ ή αιτούνται ως καινοτόμες επενδύσεις προσκομίζεται και το σχετικό τεχνικό φυλλάδιο (prospectus) καθώς και κάθε άλλη τεχνική πληροφορία που κατά την κρίση του υποψήφιου δικαιούχου είναι απαραίτητη για την αξιολόγηση του εύλογου της δαπάνης.

7. Για ένα επενδυτικό αγαθό μπορούν να υποβληθούν περισσότερες από μία προσφορές από περισσότερους του ενός προμηθευτές για διαφορετικά διακριτά μέρη της επένδυσης τα οποία θα τιμολογηθούν χωριστά, όπως για παράδειγμα μια προσφορά για σασί φορτηγού και μία προσφορά για κατασκευή καρότσας μελισσοκομικού αυτοκινήτου ή μια προσφορά για αγορά και εγκατάσταση Η/Υ και περιφερειακών, μία για αγορά άδειας χρήσης λογισμικού διαχείρισης της εκμετάλλευσης και μια για εγκατάσταση δομημένης καλωδίωσης και δικτύου στις εγκαταστάσεις. Κάθε προσφορά μπορεί να αντιστοιχεί σε διαφορετική δαπάνη του επενδυτικού σχεδίου ή όλες οι προσφορές είναι δυνατό να διαμορφώνουν αθροιστικά την ίδια δαπάνη ή να ισχύει κάθε συνδυασμός των προηγούμενων. Οι προσφορές αξιολογούνται η κάθε μία ξεχωριστά ως προς την πληρότητά τους και το εύλογο κόστος τους.
8. Σε περιπτώσεις όπου κατά την υλοποίηση προκύπτει διαφοροποίηση (αύξηση) σε δαπάνες που δεν αναφέρονται στους πίνακες του Παραρτήματος 9 (Εύλογο κόστος) και ο δικαιούχος αιτείται τη μεταφορά ποσών μεταξύ επενδυτικών δαπανών, προς τεκμηρίωση του εύλογου κόστους υλοποίησης θα προσκομίζονται τα αντίστοιχα δικαιολογητικά που προβλέπονται στο παρόν άρθρο.
9. Τα όργανα που εμπλέκονται στις διαδικασίες αξιολόγησης, έγκρισης, πιστοποίησης της ορθής εκτέλεσης του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου, καταβολής της στήριξης και ελέγχου, εφόσον το κρίνουν απαραίτητο, πέραν των οριζόμενων στο παρόν άρθρο, δύνανται να ελέγχουν με κάθε πρόσφορο τρόπο το εύλογο κόστος υλοποίησης των επενδυτικών δαπανών. Συνεπάγεται ότι δύνανται να ζητούν από το δικαιούχο της στήριξης, τον προμηθευτή ή και τρίτους πρόσθετα κατά την κρίση τους στοιχεία και πληροφορίες για την εξακρίβωση του εύλογου κόστους υλοποίησης των επενδυτικών δαπανών.

Άρθρο 14

Τεκμηρίωση της σκοπιμότητας και της δυναμικότητας των επενδύσεων.

1. Η σκοπιμότητα των επενδύσεων και η προσαρμογή τους στην παραγωγική κατεύθυνση και ικανότητα της εκμετάλλευσης ή στις συνθήκες και στις δραστηριότητες των μελών του συλλογικού σχήματος πρέπει να τεκμηριώνεται κατά την υποβολή της αίτησης στήριξης. Εξαιρούνται της τεκμηρίωσης όσες περιπτώσεις αναφέρονται σε ειδικότερες διατάξεις της παρούσας.
2. Η τεκμηρίωση περιλαμβάνει υποχρεωτικά αναφορά στο υφιστάμενο σύστημα παραγωγής ή παραγωγική διαδικασία καθώς και σύγκρισή τους με το μελλοντικό και παραθέτει στοιχεία με τα οποία αποδεικνύεται η σκοπιμότητα της επένδυσης σε σχέση με τα λειτουργικά χαρακτηριστικά της εκμετάλλευσης και η προσαρμογή της δυναμικότητας ή του μεγέθους ή της ποσότητας της επένδυσης στην παραγωγική ικανότητα της εκμετάλλευσης.

3. Για τα συλλογικά σχήματα η τεκμηρίωση περιλαμβάνει υποχρεωτικά αναφορά στο υφιστάμενο σύστημα παραγωγής ή/και παραγωγική διαδικασία ή/και δραστηριότητα των μελών του συλλογικού σχήματος καθώς και σύγκρισή τους με το μελλοντικό και παραθέτει στοιχεία με τα οποία αποδεικνύεται η σκοπιμότητα της επένδυσης σε σχέση με τα λειτουργικά χαρακτηριστικά και η προσαρμογή της δυναμικότητας ή του μεγέθους ή της ποσότητας της επένδυσης στην παραγωγική ικανότητα.
4. Η τεκμηρίωση των παραγράφων 2 και 3 δύναται να αφορά αποκλειστικά τη συγκεκριμένη αιτούμενη επένδυση ή δύναται να αφορά το σχετικό σύστημα παραγωγής στο οποίο η επένδυση προτείνεται να ενταχθεί. Επενδύσεις γεωργικών κτιρίων και κατασκευών καθώς και ο ενσωματωμένος σ' αυτές εξοπλισμός που κατά την κρίση των αρμοδίων οργάνων έχουν δυναμικότητα, μέγεθος, ποσότητα μεγαλύτερη της παραγωγικής ικανότητας της εκμετάλλευσης ή του συλλογικού σχήματος, εγκρίνονται με μείωση της σχετικής δαπάνης.
5. Ειδικά για την αγορά ελκυστήρα η επιλογή της απαιτούμενης ισχύος για την κάλυψη των αναγκών της εκμετάλλευσης προσδιορίζεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Παράρτημα 3 (Μεθοδολογία εκλογής Ελκυστήρα), για τις ανάγκες συγχρηματοδότησης των επενδύσεων στο πλαίσιο της δράσης.
6. Στο Παράρτημα 4 (Δυναμικότητα της επένδυσης) ορίζεται η επιλεξιμότητα ως προς τη δυναμικότητα, το μέγεθος και η ποσότητα ορισμένων επενδυτικών δαπανών σε συνάρτηση με την παραγωγική ικανότητα της εκμετάλλευσης. Έπεται ότι για τις δαπάνες αυτές δεν απαιτείται η τεκμηρίωση της δυναμικότητας, μέγεθος, ποσότητας σε σχέση με την παραγωγική ικανότητα της εκμετάλλευσης και ότι δεν ενισχύεται διαφορετικός συνδυασμός μεγέθους - δυναμικότητας - ποσότητας επενδυτικής δαπάνης σε σχέση με την παραγωγική ικανότητα της εκμετάλλευσης.
7. Εκτός αν διαφορετικά προσδιορίζεται στην παρούσα, η τεκμηρίωση της σκοπιμότητας και της δυναμικότητας των επενδύσεων αφορά κάθε επένδυση προϋπολογισμού άνω των 3.000 €.

Άρθρο 15

Ύψος επιλέξιμου προϋπολογισμού αίτησης στήριξης

1. Ύψος επιλέξιμου προϋπολογισμού αίτησης στήριξης
 - 1.1. Στο πλαίσιο της δράσης 4.1.1 «Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα της εκμετάλλευσης», μη συμπεριλαμβανομένων των ανειλημμένων υποχρεώσεων, ο επιλέξιμος προϋπολογισμός που δύναται να ληφθεί υπόψη στους υπολογισμούς για τον προσδιορισμό της στήριξης, ανέρχεται για την Προγραμματική Περίοδο:
 - α) για τις εκμεταλλεύσεις φυσικών και νομικών πρόσωπων έως τις 300.000 ευρώ. Ο εν λόγω προϋπολογισμός μπορεί να ανέλθει: έως και τις 500.000 ευρώ, με την προϋπόθεση ότι η τυπική απόδοση της εκμετάλλευσης, σύμφωνα με την Ενιαία Δήλωση Εκμετάλλευσης που έχει υποβληθεί κατά το έτος που ορίζεται στην πρόσκληση, ανέρχεται τουλάχιστον στο 25% του αιτούμενου προϋπολογισμού.
 - β) για συλλογικές επενδύσεις έως τις 500.000 ευρώ. Ο εν λόγω προϋπολογισμός μπορεί να ανέλθει έως και το 1.000.000 ευρώ, με την προϋπόθεση ότι ο κύκλος εργασιών της τελευταίας κλεισμένης χρήσης του συλλογικού σχήματος ανέρχεται τουλάχιστον στο 25% του αιτούμενου προϋπολογισμού.
 - 1.2. Στο πλαίσιο της δράσης 4.1.3 «Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στη χρήση ΑΠΕ καθώς και στην προστασία του περιβάλλοντος», ο ανώτατος επιλέξιμος προϋπολογισμός που δύναται να ληφθεί υπόψη στους υπολογισμούς για τον προσδιορισμό της στήριξης, ανέρχεται για την Προγραμματική Περίοδο:

α) για τις εκμεταλλεύσεις φυσικών και νομικών πρόσωπων έως τις 150.000 ευρώ, με εξαίρεση τις επενδύσεις διαχείρισης των αποβλήτων, υποπροϊόντων και υπολειμμάτων της εκμετάλλευσης για τις οποίες ο ανώτατος επιλέξιμος προϋπολογισμός ανέρχεται ανά αίτηση στήριξης έως και τις 200.000 ευρώ, με την προϋπόθεση ότι τουλάχιστον το πλέον των 150.000 ευρώ αιτούμενο ποσό αφορά επενδύσεις διαχείρισης των αποβλήτων, υποπροϊόντων και υπολειμμάτων της εκμετάλλευσης.

β) για συλλογικές επενδύσεις έως τις 500.000 ευρώ.

1.3. Περιορισμοί στο ύψος του ανώτατου επιλέξιμου προϋπολογισμού.

1.3.1. Ο επιλέξιμος προϋπολογισμός που λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της στήριξης που παρέχεται από το υπομέτρο 4.1 δεν μπορεί να υπερβεί αθροιστικά για όλες τις δράσεις του υπομέτρου τις 500.000 ευρώ στην περίπτωση νομικού ή φυσικού προσώπου που υποβάλει περισσότερες της μίας αιτήσεις εντός της Προγραμματικής Περιόδου.

1.3.2. Ο επιλέξιμος προϋπολογισμός που λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της στήριξης που παρέχεται από το υπομέτρο 4.1 δεν μπορεί να υπερβεί αθροιστικά για όλες τις δράσεις του υπομέτρου τα 1.000.000 ευρώ στην περίπτωση όπου συλλογικό σχήμα υποβάλει περισσότερες της μίας αιτήσεις εντός της Προγραμματικής Περιόδου.

Άρθρο 16

Χρηματοδότηση επενδυτικού σχεδίου

1. Ένταση στήριξης

Η ένταση (%) της παρεχόμενης στήριξης εμφανίζεται στον παρακάτω πίνακα:

	ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ- ΘΡΑΚΗ & ΗΠΕΙΡΟΣ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ & ΚΡΗΤΗ	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ & ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΑΤΤΙΚΗ
Ο δικαιούχος κατά τη στιγμή υποβολής της αίτησης α) δεν έχει υπερβεί το 41 ^ο έτος της ηλικίας, διαθέτει επαρκή επαγγελματικά προσόντα ¹ και ικανότητες και εγκαθίσταται για πρώτη φορά σε γεωργική εκμετάλλευση ως υπεύθυνος της εκμετάλλευσης αυτής ή β) έχει ενταχθεί ως δικαιούχος μέτρων Νέων Γεωργών (ΠΑΑ) την τελευταία πενταετία.	80%	70%	60%	60%	50%
Γεωργοί σε ορεινές περιοχές	75%	60%	60%	60%	50%
Γεωργοί σε περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα	75%	50%	50%	50%	40%
Λοιποί γεωργοί σε κανονικές περιοχές	75%	50%	50%	40%	40%
Συλλογικές επενδύσεις στο σύνολο των περιοχών	85%	60%	60%	60%	60%
¹ Κατοχή Πτυχίου - Τίτλου σπουδών Γεωτεχνικής κατεύθυνσης επιπέδου ≥ 3					

2. Δημόσια και ιδιωτική δαπάνη

- 2.1. Η χρηματοδότηση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου καλύπτεται από τη δημόσια δαπάνη και την ιδιωτική συμμετοχή.
- 2.2. Η δημόσια δαπάνη (στήριξη) καθορίζεται ως ποσοστό επί του επιλέξιμου προϋπολογισμού και χορηγείται με τη μορφή επιδότησης κεφαλαίου από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης [ΕΓΤΑΑ] και το Ελληνικό Δημόσιο.
- 2.3. Η στήριξη χορηγείται απολογιστικά, δηλαδή μετά την υλοποίηση των επενδύσεων, την εξόφλησή τους και την παραλαβή τους από τα αρμόδια όργανα, με βάση τις δαπάνες που κρίνονται επιλέξιμες από αυτά.

- 2.4. Η δημόσια οικονομική στήριξη πιστώνεται στο σχετικό τραπεζικό λογαριασμό του δικαιούχου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Άρθρο 29.
- 2.5. Η ιδιωτική συμμετοχή του δικαιούχου της στήριξης προκύπτει ως διαφορά μεταξύ του συνολικού προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου και της δημόσιας δαπάνης και καλύπτεται από το δικαιούχο με ίδια κεφάλαια ή/και με τραπεζικό δανεισμό, εφ' όσον είναι απαραίτητο.
3. Για τη διευκόλυνση της χρηματοδότησης της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου, προβλέπονται τα εξής:
- 3.1. Χορήγηση Προκαταβολής
- 3.1.1. Μετά την έκδοση της απόφασης ένταξης πράξης είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής η οποία δεν υπερβαίνει το 50% της υπολειπόμενης δημόσιας δαπάνης του επενδυτικού σχεδίου.
- 3.1.2. Η πληρωμή προκαταβολής υπόκειται στη σύσταση τραπεζικής εγγύησης ή ισοδύναμης εγγύησης που αντιστοιχεί στο 100% του ποσού της αιτούμενης προκαταβολής.
- 3.1.3. Οι εγγυητικές επιστολές εκδίδονται από χρηματοπιστωτικό ίδρυμα - μέλος του συστήματος πληρωμών ΔΙΑΣ υπέρ του αρμόδιου οργανισμού πληρωμών και είναι αορίστου χρόνου. Δεν επιτρέπεται η μερική αποδέσμευση της εγγυητικής επιστολής. Η εγγύηση μπορεί να αποδεσμευτεί όταν ο αρμόδιος οργανισμός πληρωμών εξακριβώσει ότι το ποσό της εγκεκριμένης δαπάνης που αντιστοιχεί στη δημόσια δαπάνη που σχετίζεται με τη δράση ισούται ή υπερβαίνει το ποσό της προκαταβολής. Είναι όμως δυνατή η αποδοχή ποσού εγκεκριμένης δαπάνης που υπολείπεται του ποσού της προκαταβολής όταν αυτό συμπληρώνεται από νέα εγγυητική επιστολή σε αντικατάσταση της δοθείσης για τη διαφορά μεταξύ του ποσού της προκαταβολής και της εγκεκριμένης δαπάνης ή όταν η μη αναλωθείσα διαφορά ανάμεσα στην εγγυητική επιστολή και στη δημόσια δαπάνη του αιτήματος πληρωμής επιστρέφεται από τον δικαιούχο.
- 3.1.4. Με το Άρθρο 26 καθορίζονται οι διαδικασίες υποβολής και διεκπεραίωσης των αιτήσεων προκαταβολών καθώς και οι διαδικασίες και τυχόν δικαιολογητικά που απαιτούνται για τη χορήγηση, φύλαξη και επιστροφή των εγγυητικών επιστολών.
- 3.2. Χρηματοδοτικά εργαλεία
- 3.2.1. Για την κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής ο δικαιούχος της στήριξης μπορεί να χρησιμοποιήσει ιδίους πόρους ή/και δάνειο. Το δάνειο που θα χρησιμοποιηθεί είναι δυνατόν να υποστηρίζεται από τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΠΑΑ.
- 3.2.2. Στις περιπτώσεις όπου το χρηματοδοτικό εργαλείο εμπεριέχει ενίσχυση, το Ακαθάριστο Ισοδύναμο Επιχορήγησης (ΑΙΕ) αυτής παρακρατείται κατά την ολοκλήρωση του σχεδίου βελτίωσης κατά το ποσοστό που υπερβαίνει την ανώτατη ένταση στήριξης με την οποία έχει ενταχθεί ο δικαιούχος.

Άρθρο 17

Υπηρεσίες και Φορείς Διαχείρισης, Εφαρμογής, Παρακολούθησης, Ελέγχου, Αναγνώρισης και Εκκαθάρισης Δαπάνης

1. Αρμόδιες υπηρεσίες για τη διαχείριση, συντονισμό, παρακολούθηση και υλοποίηση της εφαρμογής του υπομέτρου 4.1 του ΠΑΑ 2014-2020, σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, είναι οι οριζόμενες στο άρθρο 62 του Νόμου 4314/2014.
2. Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014 - 2020 (ΕΥΔ ΠΑΑ) είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση και υλοποίηση του υπομέτρου 4.1 εκτός των αρμοδιοτήτων που έχουν εκχωρηθεί στους Ενδιάμεσους Φορείς Διαχείρισης (ΕΦΔ) και στην Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ (ΕΥΕ ΠΑΑ), σύμφωνα με τις παραγράφους 3 και 4 του παρόντος άρθρου.

3. Η Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΥΕ ΠΑΑ) 2014-2020 έχει την ευθύνη για την έκδοση του θεσμικού πλαισίου και εγκυκλίων εφαρμογής, την παρακολούθηση και το συντονισμό των ΕΦΔ.
4. Ως ΕΦΔ ορίζονται οι Γενικές Διευθύνσεις Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειών της Ελλάδος και πιο συγκεκριμένα οι Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας των Περιφερειών (ΔΑΟΠ) και οι Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ). Ειδικότερα:
 - 4.1. Οι ΔΑΟΠ έχουν τη γενικότερη ευθύνη και εποπτεία της οργάνωσης, δημοσιοποίησης, εφαρμογής και παρακολούθησης του υπομέτρου 4.1. και εισηγούνται στον Περιφερειάρχη την έκδοση όλων των σχετικών μη κανονιστικών αποφάσεων. Επίσης, έχουν την ευθύνη της έκδοσης των καταστάσεων πληρωμής και τη διαβίβασή τους στον αρμόδιο φορέα πληρωμών.
 - 4.2. Οι ΔΑΟΚ των Περιφερειακών Ενοτήτων παρακολουθούν την πορεία υλοποίησης, υποδέχονται, εξετάζουν και γνωμοδοτούν επί των διαφόρων αιτημάτων των δικαιούχων (στήριξης, τροποποίησης, πληρωμής κ.λπ.) τηρώντας σχετικό αρχείο, πραγματοποιούν τους απαραίτητους διοικητικούς ελέγχους συμπεριλαμβανομένων και των σχετικών με αυτούς επιτόπιων επισκέψεων και διαβιβάζουν τις σχετικές γνωμοδοτήσεις στις ΔΑΟΠ.
5. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ είναι ο αρμόδιος φορέας για τη διαχείριση και έλεγχο των δαπανών και έχει την ευθύνη των αιτήσεων πληρωμής των δικαιούχων και της καταβολής των ενισχύσεων εκτός των αρμοδιοτήτων που έχει εκχωρήσει στις Περιφέρειες, για τις οποίες ασκεί εποπτεία.

Άρθρο 18

Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος

1. Ύστερα από σχετική εισήγηση της ΕΥΕ ΠΑΑ και τη σύμφωνη γνώμη της ΕΥΔ ΠΑΑ επί της εισήγησης, ο Γενικός Γραμματέας Αγροτικής Πολιτικής και Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων αποφασίζει την έκδοση δημόσιας πρόσκλησης για την υποβολή αιτήσεων στήριξης για τις δράσεις 4.1.1 «Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα της εκμετάλλευσης» και 4.1.3 «Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στη χρήση ΑΠΕ καθώς και στην προστασία του περιβάλλοντος» του ΠΑΑ 2014-2020.
2. Η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος δύναται να εξειδικεύεται και να απευθύνεται σε συγκεκριμένες κατηγορίες υποψηφίων δικαιούχων ή/και προϊόντων ή/και δαπανών δεσμεύοντας αντίστοιχα τα απαιτούμενα ποσά δημόσιας δαπάνης στο πλαίσιο του καθορισμένου ορίου πιστώσεων της παρούσας και σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο ΠΑΑ και τους χρηματοδοτικούς πίνακες αυτού, όπως ισχύουν κάθε φορά. Επιπλέον, οι κατανομές και ποσοστώςεις των ανωτέρω δύναται να διαφοροποιούνται μεταξύ και εντός των Περιφερειών σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο ΠΑΑ ή/και ανάλογα των αναγκών και διαρθρωτικών προβλημάτων που επικρατούν σε κάθε περιοχή. Τα ποσά και ποσοστά στήριξης θα καθορίζονται στη σχετική πρόσκληση και δεν θα υπερβαίνουν τα όρια που ορίζονται στα Άρθρα 15 και 16.
3. Το περιεχόμενο της πρόσκλησης περιλαμβάνει όλα τα απαραίτητα στοιχεία ενημέρωσης των υποψηφίων σχετικά με τις δυνατότητες και τους όρους χρηματοδότησης από το μέτρο καθώς και τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους. Ειδικότερα, στο πλαίσιο της πρόσκλησης παρέχονται στους υποψηφίους σαφείς και λεπτομερείς πληροφορίες τουλάχιστον σχετικά με:
 - 3.1. Τις προκηρυσσόμενες δράσεις.
 - 3.2. Τον τόπο, τον τρόπο και το χρονικό διάστημα κατά το οποίο μπορούν να υποβάλλονται οι αιτήσεις στήριξης καθώς και το χρονικό διάστημα έγκρισης αυτών.

- 3.3. Το συνολικό ποσό της δημόσιας στήριξης που διατίθεται.
- 3.4. Τους όρους και τα κριτήρια επιλεξιμότητας τα οποία πρέπει να πληρούν οι υποψήφιοι δικαιούχοι προκειμένου να επιλεγούν για στήριξη.
- 3.5. Τα κριτήρια επιλογής για τη βαθμολόγηση των υποψηφίων και το ελάχιστο όριο βαθμολογίας που πρέπει να συγκεντρώσουν οι επιλέξιμοι κατά τα λοιπά υποψήφιοι προκειμένου να κριθούν δικαιούχοι.
- 3.6. Τις επιλέξιμες δαπάνες και τα ανώτατα όρια επιλεξιμότητας επενδυτικών δαπανών τα οποία είναι δυνατόν να ορίζονται συνδυαστικά κατά κατηγορία ή υποκατηγορία επενδύσεων πέραν αυτών που προβλέπονται στην παρούσα.
- 3.7. Το υπόδειγμα της αίτησης υπαγωγής στο μέτρο και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά που τη συνοδεύουν.
- 3.8. Τη διαδικασία υποβολής των αιτήσεων στήριξης μέσω κατάλληλου πληροφοριακού συστήματος.
- 3.9. Τους στόχους, δεσμεύσεις και λοιπές υποχρεώσεις των δικαιούχων μετά την ένταξή τους στις δράσεις 4.1.1 και 4.1.3.
- 3.10. Τα σημεία, τους αντίστοιχους αρμοδίους σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και το διαδικτυακό τόπο για την παροχή σχετικών πληροφοριών.
- 3.11. Την ενημέρωση των ενδιαφερομένων ότι τα στοιχεία τους θα δημοσιοποιηθούν σύμφωνα με το άρθρο 111 του Καν. (ΕΕ) 1306/2013 και ότι τα στοιχεία ενδέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας από τις αρχές ελέγχου και διερεύνησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Χώρας. Σε κάθε περίπτωση τηρούνται οι διατάξεις της Οδηγίας 95/46/ΕΚ και του Καν. (ΕΚ) 45/2001 περί προστασίας των δεδομένων.
- 3.12. Την ανώτατη προθεσμία για την ολοκλήρωση των επιχειρηματικών σχεδίων και την επίτευξη των δεσμευτικών στόχων αυτού, όπως και ενδιάμεσες προθεσμίες και ορόσημα για την παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης των επιχειρηματικών σχεδίων.
- 3.13. Τις διαδικασίες παρακολούθησης της υλοποίησης, πιστοποίησης των πράξεων και πληρωμών.
4. Η ΕΥΕ ΠΑΑ αποστέλλει στην ΕΥΔ ΠΑΑ σχέδιο πρόσκλησης με σκοπό την εξέτασή του, για τη διασφάλιση τουλάχιστον των ακόλουθων:
 - 4.1. Της συμβατότητας με τους στόχους των δράσεων 4.1.1 και 4.1.3, όπως αυτοί έχουν αποτυπωθεί στο ισχύον ΠΑΑ.
 - 4.2. Της συμβατότητας με τα ισχύοντα κριτήρια επιλεξιμότητας και επιλογής.
 - 4.3. Της σαφούς και εξαντλητικής ενημέρωσης των υποψηφίων δικαιούχων για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη συμμετοχή τους στις δράσεις που προκηρύσσονται.
 - 4.4. Της συλλογής όλων των απαιτούμενων δεδομένων για την παρακολούθηση των δεικτών.Με ευθύνη της ΕΥΔ ΠΑΑ εξετάζεται το σχέδιο της πρόσκλησης και διαβιβάζονται τυχόν παρατηρήσεις στην ΕΥΕ ΠΑΑ, τις οποίες η ΕΥΕ ΠΑΑ ενσωματώνει στο σχέδιο της πρόσκλησης ενημερώνοντας σχετικά την ΕΥΔ ΠΑΑ.
5. Για τη δημοσιότητα της πρόσκλησης ισχύουν οι υποχρεώσεις δημοσιοποίησης έτσι όπως ορίζονται στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) του ΠΑΑ 2014-2020, όπως ισχύει κάθε φορά και ειδικά τα εξής:

- 5.1. Η πρόσκληση αναρτάται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και κοινοποιείται στους εμπλεκόμενους φορείς, δηλαδή στην ΕΥΔ ΠΑΑ και στις αρμόδιες Περιφέρειες. Επιπλέον, η πρόσκληση αναρτάται στην ιστοσελίδα του ΕΣΠΑ, του ΠΑΑ, του ΥΠΑΑΤ και στις σχετικές ιστοσελίδες των Περιφερειών. Με ευθύνη των ΔΑΟΠ, η πρόσκληση κοινοποιείται στις ΔΑΟΚ των Περιφερειακών Ενότητων, στις Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των Περιφερειών καθώς και στους κατά τόπους ΟΤΑ Α΄ Βαθμού και τις Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών και τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς. Επίσης οι ΔΑΟΠ μεριμνούν για την ευρεία δημοσιοποίηση της πρόσκλησης, με σχετική καταχώρηση σε τουλάχιστον δύο εφημερίδες και δύο ιστοσελίδες ενημέρωσης που δραστηριοποιούνται σε επίπεδο οικείας Περιφέρειας, ώστε να εξασφαλίζεται ότι όλοι οι υποψήφιοι δικαιούχοι έλαβαν έγκαιρα γνώση για την ύπαρξη και το περιεχόμενο της πρόσκλησης. Σε αντίστοιχες ενέργειες δύνανται να προβούν και οι ΔΑΟΚ, σε μία εφημερίδα και μία ιστοσελίδα της Περιφερειακής Ενότητας.
- 5.2. Με ευθύνη των ΔΑΟΠ ή και των Ειδικών Υπηρεσιών του ΠΑΑ, λαμβάνονται πρόσθετα μέτρα δημοσιοποίησης, όπως:
- 5.2.1 Η οργάνωση ανοικτών ημερίδων ενημέρωσης, γενικά ή σε ειδικές ομάδες πληθυσμού και περιοχές, χωρίς διακρίσεις,
 - 5.2.2 Η οργάνωση Γραφείου Υποστήριξης (HelpDesk), ώστε να παρέχονται κατά ενιαίο και τυποποιημένο τρόπο πληροφορίες προς τους υποψήφιους δικαιούχους,
 - 5.2.3 Δημοσιοποίηση ή κοινοποίηση της πρόσκλησης σε επιπλέον Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας (τοπικής ή εθνικής εμβέλειας) όπως και σε αντιπροσωπευτικό αριθμό τοπικών φορέων (όπως ενδεικτικά συνεταιρισμοί, επιμελητήρια) που μπορούν να συμβάλλουν στην ευρύτερη δυνατή ενημέρωση του πληθυσμού και όλων των υποψήφιων δικαιούχων, χωρίς διακρίσεις.
- 5.3. Το κείμενο που δημοσιεύεται μπορεί να αποτελεί περίληψη της πλήρους πρόσκλησης και να παραπέμπει σε αναλυτικό πληροφοριακό υλικό, το οποίο τίθεται στη διάθεση των ενδιαφερομένων σε ηλεκτρονική μορφή μέσω του διαδικτύου.
- 5.4. Για τις ενέργειες δημοσιοποίησης η ΔΑΟΠ τηρεί σχετικό αρχείο με τα αποδεικτικά στοιχεία δημοσιοποίησης.
6. Με ευθύνη της ΕΥΕ ΠΑΑ τα στοιχεία της πρόσκλησης καταχωρίζονται στο ΟΠΣΑΑ και μεταφέρονται στο ΠΣΚΕ, ώστε να χρησιμοποιηθούν στην εφαρμογή που θα επιτρέπει την ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων στήριξης.

Άρθρο 19

Υποβολή αιτήσεων στήριξης

1. Οι ενδιαφερόμενοι που επιθυμούν να ενταχθούν στις Δράσεις 4.1.1 και 4.1.3 πρέπει να υποβάλλουν μία αίτηση στήριξης σε μία μόνο από τις 13 Περιφέρειες της χώρας στον τόπο και χρόνο που προσδιορίζεται στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος ηλεκτρονικά μέσω του ΠΣΚΕ, σύμφωνα με τυποποιημένα υποδείγματα.
2. Οι προδιαγραφές, τα περιεχόμενα (απαιτούμενα δικαιολογητικά κ.λπ.) και ο τρόπος παρουσίασης και υποβολής της αίτησης στήριξης καθορίζονται στην πρόσκληση.
3. Προκειμένου να οριστικοποιηθεί μια αίτηση στήριξης πρέπει να έχουν συμπληρωθεί όλα τα υποχρεωτικά πεδία καθώς και να έχει υποβληθεί ηλεκτρονικά το σύνολο των δικαιολογητικών και εγγράφων σε μορφή pdf.

4. Η αίτηση στήριξης συντάσσεται και υπογράφεται από γεωπόνο τακτικό μέλος του ΓΕΩΤΕΕ. Στην περίπτωση αιτήσεων στήριξης που προβλέπουν επενδύσεις για την εξυπηρέτηση κυρίως της ζωικής παραγωγής η αίτηση δύναται να υπογράφεται ή να συνυπογράφεται από κτηνίατρο, τακτικό μέλος του ΓΕΩΤΕΕ. Στην περίπτωση αιτήσεων στήριξης προϋπολογισμού έως 150.000 ευρώ η αίτηση στήριξης δύναται να υπογράφεται από τεχνολόγο γεωπονίας. Η ορθή καταχώρηση και υποβολή πλήρους ηλεκτρονικού φακέλου στη διαδικτυακή εφαρμογή του ΠΣΚΕ, η πληρότητα αυτού και η εμπρόθεσμη οριστικοποίησή του είναι αποκλειστική ευθύνη του αιτούντα.
5. Διόρθωση ή τροποποίηση ή συμπλήρωση των αιτήσεων - συμπλήρωση τυχόν ελλειπόντων στοιχείων, συμπληρωματικών ή διευκρινιστικών - ή ανάκληση τους είναι δυνατή μέσω του ΠΣΚΕ ακόμα και μετά την οριστικοποίηση της ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης υπό τον περιορισμό η όποια διόρθωση να συμβεί το αργότερο μέχρι την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής. Εφόσον η διόρθωση αφορά και σε δικαιολογητικά που έχουν ήδη υποβληθεί σε έντυπη μορφή, αυτά αποστέλλονται εκ νέου και στη ΔΑΟΠ.
6. Με την οριστική υποβολή της ηλεκτρονικής αίτησης, λαμβάνεται μοναδικός κωδικός και ημερομηνία οριστικοποίησης από το ΠΣΚΕ από την οποία τεκμαίρεται το εμπρόθεσμο της υποβολής.
7. Μετά την οριστική ηλεκτρονική υποβολή οι υποψήφιοι δικαιούχοι οφείλουν, εντός προθεσμίας η οποία καθορίζεται στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, να υποβάλλουν εγγράφως εις διπλούν (πρωτότυπο και αντίγραφο) το φυσικό φάκελο υποψηφιότητας στη ΔΑΟΚ του τόπου μόνιμης κατοικίας του φυσικού προσώπου ή στην έδρα του νομικού προσώπου ή συλλογικού σχήματος, λαμβάνοντας σχετικό πρωτόκολλο υποβολής.
8. Οι ΔΑΟΚ, μετά τη λήξη της ανωτέρω προθεσμίας υποβολής φυσικών φακέλων, διαβιβάζουν αμελλητί τα αντίγραφα των φακέλων στην οικεία ΔΑΟΠ.
9. Δεν γίνονται αποδεκτές και απορρίπτονται χωρίς αξιολόγηση οι αιτήσεις των υποψηφίων στις εξής περιπτώσεις:
 - 9.1. Αιτήσεις στήριξης που υποβάλλονται ηλεκτρονικά χωρίς να υπάρξει κατόπιν φυσική προσκόμιση φακέλου.
 - 9.2. Αιτήσεις και φάκελοι υποψηφιότητας που υποβάλλονται εκτός των ανωτέρω χρονικών διαστημάτων.
 - 9.3. Δεν εμφανίζεται συμφωνία περιεχομένου ηλεκτρονικής αίτησης στήριξης με τα ζητούμενα δικαιολογητικά με εξαίρεση τις περιπτώσεις που αφορούν μεμονωμένα υποβληθέντα υφιστάμενα δικαιολογητικά των οποίων οι ασυμφωνίες δικαιολογούνται ως προφανή σφάλματα σύμφωνα με το Άρθρο 24.
 - 9.4. Αιτήσεις στήριξης για τις οποίες υποβάλλονται φάκελοι υποψηφιότητας με δικαιολογητικά για τα οποία δεν έχει γίνει προηγουμένως ηλεκτρονική υποβολή στο ΠΣΚΕ εκτός και αν, κατά την αξιολόγηση, θεωρηθεί ότι η παράληψη ανάρτησης ελάχιστου αριθμού δικαιολογητικών οφείλεται σε προφανές λάθος.
10. Οι αιτήσεις που υποβλήθηκαν μέσω του ΠΣΚΕ μεταφέρονται στο ΟΠΣΑΑ με ευθύνη των ΔΑΟΚ, μέσω κατάλληλης διαδικτυακής υπηρεσίας που παρέχεται από το ΟΠΣΑΑ.

Άρθρο 20

Αξιολόγηση αιτήσεων στήριξης

1. Η αξιολόγηση πραγματοποιείται με ευθύνη των Περιφερειών και των αρμοδίων Υπηρεσιών μέσω της συμπλήρωσης των αντίστοιχων ηλεκτρονικών φύλλων αξιολόγησης του ΠΣΚΕ και ξεκινά άμεσα μετά την λήξη της προθεσμίας υποβολής των φυσικών φακέλων των αιτήσεων.
2. Τα ηλεκτρονικά φύλλα αξιολόγησης περιέχουν όλα τα απαραίτητα σημεία ελέγχου ώστε μαζί με τους διενεργούμενους από το ΠΣΚΕ ηλεκτρονικούς διασταυρωτικούς ελέγχους να επιτυγχάνεται ο πλήρης έλεγχος της επιλεξιμότητας της αίτησης, ο υπολογισμός της βαθμολογίας και ο καθορισμός της οικονομικής στήριξης.
3. Οι ανωτέρω αξιολογήσεις διενεργούνται από αξιολογητές, ΠΕ γεωτεχνικούς ή ΤΕ Γεωπονίας, της οικείας ΔΑΟΚ, των αποκεντρωμένων και περιφερειακών υπηρεσιών του ΥΠΑΑΤ και λοιπών υπηρεσιών που θα οριστούν στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.
4. Οι αξιολογητές, που ορίζονται με απόφαση του Περιφερειάρχη, βάσει εισήγησης της ΔΑΟΠ, η οποία αναρτάται στο Διαύγεια και στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας, υποχρεούνται να λάβουν γνώση του θεσμικού πλαισίου του μέτρου.
5. Οι αξιολογητές έχουν πρόσβαση στο ΠΣΚΕ και συνεπώς στα στοιχεία των υποψηφίων. Για το λόγο αυτό μέσω υποβολής κατάλληλης υπεύθυνης δήλωσης πρέπει να δηλώνεται από μέρους τους η τήρηση της εχεμύθειας καθώς και ότι σε περίπτωση ύπαρξης σύγκρουσης συμφερόντων δεν θα προβαίνουν στην αξιολόγηση της σχετικής αίτησης στήριξης με ενημέρωση των αρμοδίων υπηρεσιών.
6. Στην αξιολόγηση εξετάζεται το ηλεκτρονικό αίτημα στήριξης όπως αυτό συνοδεύεται από τα δικαιολογητικά του φακέλου.
7. Αρχικά ελέγχεται η εμπρόθεσμη υποβολή, η πληρότητα και η συμμόρφωση των υποβληθεισών αιτήσεων ως προς τα κριτήρια επιλεξιμότητας.
8. Κατά τη διενέργεια του διοικητικού ελέγχου, η ΔΑΟΚ, εντός 5 εργασίμων ημερών, δύναται να ζητήσει από το δικαιούχο την υποβολή συμπληρωματικών στοιχείων και διευκρινήσεων καθώς και τη συμπλήρωση του αιτήματος με στοιχεία, την έλλειψη των οποίων κρίνει ως προφανές σφάλμα κατά την έννοια της παραγράφου 2 άρθρου 24.
9. Στη συνέχεια όλες οι αιτήσεις βαθμολογούνται με βάση τα κριτήρια επιλογής και προσδιορίζεται το ποσό και ποσοστό στήριξης.
10. Η απόρριψη ή/και μεταβολή των αιτούμενων δαπανών ή μέρους αυτών, αιτιολογείται πλήρως από τον αξιολογητή και καταγράφεται στο πόρισμα αξιολόγησης με σχετικές αναφορές στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο. Πορίσματα αξιολόγησης που δεν έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τα ανωτέρω δεν θεωρούνται πλήρη και κατά συνέπεια η σχετική διαδικασία αξιολόγησης δεν μπορεί να θεωρηθεί ολοκληρωμένη.
11. Τα αποτελέσματα αποτυπώνονται στο ΠΣΚΕ σε κατάλληλο φύλλο διοικητικού ελέγχου και διαβιβάζονται στην αρμόδια Γνωμοδοτική Επιτροπή για την εξέτασή τους.
12. Η Γνωμοδοτική Επιτροπή αποτελείται από τρία μέλη με τους αναπληρωτές τους. Μέλη δύναται να είναι υπάλληλοι, κατά προτεραιότητα, γεωτεχνικοί, οικονομικοί και μηχανικοί των αρμόδιων υπηρεσιών της Περιφέρειας ύστερα από απόφαση του Περιφερειάρχη η οποία αναρτάται στη Διαύγεια, στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας και κοινοποιείται στην ΕΥΕ ΠΑΑ. Ως εισηγητές στη Γνωμοδοτική Επιτροπή ορίζονται οι αξιολογητές των αιτήσεων στήριξης. Σε κάθε περίπτωση, πρέπει

να εξασφαλίζεται ότι άτομα που έχουν λειτουργήσει ως αξιολογητές της αίτησης στήριξης δεν συμμετέχουν στη διαδικασία γνωμοδότησης που αφορά τη συγκεκριμένη αίτηση.

13. Το έργο της Γνωμοδοτικής Επιτροπής αφορά κυρίως στα εξής:

- 13.1. Τον έλεγχο της τήρησης των κριτηρίων επιλογής και της διαδικασίας αξιολόγησης.
- 13.2. Την επικύρωση ή τροποποίηση του πορίσματος του εισηγητή.
- 13.3. Τη σύνταξη φύλλου γνωμοδότησης για κάθε αίτημα ενίσχυσης στο οποίο καταγράφεται το πόρισμα του ελέγχου. Εφόσον υπάρχουν απορρίψεις επενδύσεων, περικοπές επενδύσεων, απόρριψη του αιτήματος, ή τυχόν ειδικοί όροι που πρέπει να τηρήσει ο υποψήφιος επενδυτής, αυτοί καταγράφονται με σαφή αναφορά στη νομική τους βάση.
- 13.4. Τη διαβίβαση στη ΔΑΟΠ του ανωτέρω φύλλου γνωμοδότησης (13.3) και των αιτήσεων ενίσχυσης συμπεριλαμβανομένων των πορισμάτων αξιολόγησης και των πρακτικών των γνωμοδοτικών.

14. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας αυτής και με βάση το όριο των διαθέσιμων πιστώσεων, με απόφαση Περιφερειάρχη συντάσσεται στο ΠΣΚΕ Πίνακας Αποτελεσμάτων Διοικητικού Ελέγχου στον οποίο παρουσιάζονται οι αιτήσεις που επιλέγονται για στήριξη και αυτές που δεν επιλέγονται. Οι παραδεκτές αιτήσεις κατατάσσονται με φθίνουσα βαθμολογική σειρά. Στον πίνακα επισημαίνονται:

- 14.1. Οι αιτήσεις που επιλέγονται προς στήριξη και εντάσσονται στο ΠΑΑ 2014-2020, των οποίων ο προϋπολογισμός δημόσιας δαπάνης δεν υπερβαίνει αθροιστικά τον αντίστοιχο της πρόσκλησης και των οποίων η βαθμολογία είναι μεγαλύτερη τυχόν ελάχιστου ορίου που έχει τεθεί στην πρόσκληση (Πίνακας Δικαιούχων).
- 14.2. Οι αιτήσεις που πληρούν τις προϋποθέσεις επιλεξιμότητας αλλά δεν καλύπτονται από το όριο πίστωσης (Πίνακας Επιλαχόντων).
- 14.3. Οι αιτήσεις που δεν επιλέγονται προς στήριξη διότι δεν πληρούν τις προϋποθέσεις επιλεξιμότητας (Πίνακας Απορριπτόμενων).
- 14.4. Το οικονομικό αντικείμενο των αιτήσεων, έτσι όπως διαμορφώθηκε από το διοικητικό έλεγχο.

15. Ο ανωτέρω πίνακας συνοδεύεται από σαφείς πληροφορίες για την πρόσβαση των αιτούντων στο αναλυτικό αποτέλεσμα του διοικητικού ελέγχου, όπως αυτό απεικονίζεται στο ΠΣΚΕ, για τη δυνατότητα υποβολής προσφυγής (ενδικοφανούς προσφυγής) κατά την έννοια του άρθρου 25 του Ν. 2690/1999, καθώς και τον τρόπο, τον τόπο και τις προθεσμίες υποβολής της εν λόγω προσφυγής.

16. Ο ανωτέρω πίνακας κοινοποιείται στις ΔΑΟΚ, αναρτάται στο «Διαύγεια» και δημοσιοποιείται με κάθε πρόσφορο μέσο για την ενημέρωση των αιτούντων. Αναρτάται επίσης στην ιστοσελίδα του ΠΑΑ, του ΥΠΑΑΤ και στις σχετικές ιστοσελίδες των Περιφερειών με ευθύνη των ΔΑΟΠ.

17. Με ευθύνη των οικείων ΔΑΟΚ, αποστέλλεται με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις που έχουν δηλώσει στο ΠΣΚΕ ο υποψήφιος και ο συντάκτης της αίτησης, ενημέρωση σχετικά με την ανάρτηση του πίνακα και τον ΑΔΑ του στο «Διαύγεια».

18. Ο έλεγχος των ενδικοφανών προσφυγών διενεργείται σύμφωνα με τις διαδικασίες του Άρθρου 23.

19. Ο προϋπολογισμός του Πίνακα δικαιούχων μετά την εξέταση των ενστάσεων δύναται να υπερβαίνει το 100% του προϋπολογισμού της πρόσκλησης σε επίπεδο Περιφέρειας σύμφωνα με το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου.

Άρθρο 21

Βαθμολόγηση αιτήσεων στήριξης

1. Όλες οι αιτήσεις βαθμολογούνται, προσδιορίζεται το ποσό και ποσοστό στήριξης και κατατάσσονται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 20, ανεξάρτητα από το αν πληρούν ή όχι τα κριτήρια επιλεξιμότητας, με την επιφύλαξη της παραγράφου 9 του άρθρου 19.
2. Για τον καθορισμό των κριτηρίων βαθμολόγησης των αιτήσεων στήριξης της δράσης 4.1.1 έχουν θεσπισθεί οι παρακάτω αρχές κριτηρίων:
 - 2.1. Ο παραγωγικός προσανατολισμός.
 - 2.2. Το οικονομικό μέγεθος.
 - 2.3. Η δυναμική του φορέα.
 - 2.4. Το είδος της επενδυτικής δαπάνης.
 - 2.5. Η αύξηση της παραγωγικότητας.
 - 2.6. Η αύξηση της προστιθέμενης αξίας των προϊόντων.
 - 2.7. Η εισαγωγή / χρήση καινοτομίας και
 - 2.8. Η συμμετοχή σε κλάδους προτεραιότητας της Περιφέρειας.
3. Για τον καθορισμό των κριτηρίων βαθμολόγησης των αιτήσεων στήριξης της δράσης 4.1.3 έχουν θεσπισθεί οι παρακάτω αρχές κριτηρίων:
 - 3.1. Οι ανάγκες σε ενέργεια.
 - 3.2. Ο όγκος των αποβλήτων.
 - 3.3. Η δυναμική του φορέα
4. Τα κριτήρια και η μεθοδολογία της βαθμολόγησης θα καθοριστούν στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.
5. Σε περίπτωση ισοβαθμίας, θα προτιμηθεί έναντι των υπολοίπων ο ενταγμένος στο πρόγραμμα νέων γεωργών του υπομέτρου 6.1 και εν συνεχεία η αίτηση με το χαμηλότερο αιτούμενο προϋπολογισμό.

Άρθρο 22

Απόφαση Ένταξης Πράξης

1. Ο αρμόδιος Περιφερειάρχης εκδίδει απόφαση ένταξης πράξης για τις αιτήσεις που επιλέχθηκαν προς στήριξη μετά από σχετική εισήγηση της ΔΑΟΠ η οποία δεσμεύεται από τα αποτελέσματα της Γνωμοδοτικής Επιτροπής.
2. Το σχέδιο της απόφασης ένταξης παράγεται από το ΟΠΣΑΑ με βάση τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στις σχετικές αιτήσεις και τα αποτελέσματα της αξιολόγησης που έχουν καταχωρηθεί ήδη στο ΟΠΣΑΑ με ευθύνη της ΔΑΟΠ.
3. Η απόφαση ένταξης πράξης περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τα βασικά στοιχεία των αντίστοιχων πράξεων και ειδικά τα εξής:
 - 3.1. Ονοματεπώνυμο ή επωνυμία δικαιούχου,
 - 3.2. ΑΦΜ δικαιούχου,
 - 3.3. Τίτλος πράξης,
 - 3.4. Προϋπολογισμός (ποσό στήριξης) πράξης και ένταση ενίσχυσης,
 - 3.5. Αριθμός ΟΠΣΑΑ,
 - 3.6. Υποχρεώσεις/δεσμεύσεις των δικαιούχων,
 - 3.7. Διαδικασία χορήγησης της στήριξης,
 - 3.8. Έλεγχους και τις κυρώσεις.
4. Με ευθύνη της ΔΑΟΠ οι εν λόγω αποφάσεις αναρτώνται υποχρεωτικά σε ηλεκτρονική μορφή στην

ιστοσελίδα της Περιφέρειας και στο πρόγραμμα «Διαύγεια» και κοινοποιούνται στις ΔΑΟΚ των Περιφερειακών Ενοτήτων καθώς και στις Ειδικές Υπηρεσίες του ΠΑΑ (ΕΥΔ και ΕΥΕ) και στον ΟΠΕΚΕΠΕ με ηλεκτρονικά μέσα, ενώ δύναται η δημοσιοποίησή τους με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο (όπως ανάρτηση στις έδρες των ΔΑΟΠ, των ΔΑΟΚ των Περιφερειακών Ενοτήτων).

5. Με ευθύνη της ΔΑΟΠ τηρείται αρχείο δημοσιοποίησης.
6. Μετά την έκδοση της απόφασης ένταξης, τα στοιχεία της (αριθ. και ημερομηνία πρωτοκόλλου, ΑΔΑ) καταχωρίζονται στο ΟΠΣΑΑ. Με την έκδοση της εν λόγω απόφασης, για κάθε αίτηση που εντάσσεται, παράγεται αυτόματα από το ΟΠΣΑΑ σχετικό Τεχνικό Δελτίο Πράξης. Σε κάθε περίπτωση με την οριστικοποίηση των στοιχείων της Απόφασης Ένταξης στο ΟΠΣΑΑ, δημιουργείται αυτόματα ηλεκτρονική πρόταση εγγραφής στο ΠΔΕ. Η απόφαση ένταξης πράξης μεταφέρεται στο ΠΣΚΕ μέσω κατάλληλης διαδικτυακής υπηρεσίας που παρέχεται από το ΟΠΣΑΑ.
7. Με ευθύνη των οικείων ΔΑΟΚ, η απόφαση ένταξης πράξης κοινοποιείται ατομικά σε κάθε δικαιούχο με αποστολή ηλεκτρονικού μηνύματος στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που αυτός έχει δηλώσει στο ΠΣΚΕ. Κοινοποιείται επίσης με αποστολή μηνύματος στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του συμβούλου που έχει συντάξει την αίτηση ενίσχυσης.
8. Η απόφαση ένταξης πράξης καθίσταται αυτοδίκαια αποδεκτή από την ημερομηνία έκδοσής της εκτός και αν ο δικαιούχος υποβάλει παραίτηση. Η υποβολή ένστασης επί επενδύσεων που έχουν απορριφθεί ή περικοπεί δεν οδηγεί σε αναστολή της ισχύος της απόφασης ένταξης.

Άρθρο 23

Υποβολή Ενστάσεων

1. Οι υποψήφιοι των οποίων οι αιτήσεις έχουν συμπεριληφθεί στους Πίνακες Αποτελεσμάτων της παραγράφου 14 του άρθρου 20 έχουν το δικαίωμα υποβολής ενδικοφανούς προσφυγής με την έννοια του άρθρου 25 του νόμου 2690/1999, εφεξής «ένσταση» κατά της σχετικής απόφασης των αποτελεσμάτων αξιολόγησης.
2. Οι ενστάσεις του παρόντος ασκούνται άπαξ, εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός μήνα από την επομένη της έκδοσης της απόφασης του Περιφερειάρχη σύμφωνα με την παράγραφο 14 του άρθρου 20. Ενστάσεις που υποβάλλονται εκτός των προβλεπόμενων προθεσμιών δεν γίνονται παραδεκτές και αρχειοθετούνται χωρίς περαιτέρω εξέταση.
3. Η ένσταση υποβάλλεται καταρχήν ηλεκτρονικά μέσω ΠΣΚΕ, σύμφωνα με σχετικό τυποποιημένο υπόδειγμα, μαζί με οποιοδήποτε επιπλέον στοιχείο (σε μορφή εγγράφου pdf). Μετά την ηλεκτρονική της υποβολή, το έγγραφο της ένστασης όπως παράγεται από το ΠΣΚΕ υποβάλλεται υπογεγραμμένο από το δικαιούχο ή το νόμιμο εκπρόσωπο συνοδευόμενο από όλα τα κατά περίπτωση σχετικά δικαιολογητικά στην οικεία ΔΑΟΚ το αργότερο εντός πέντε εργάσιμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή του αιτήματος μέσω ΠΣΚΕ, λαμβάνοντας σχετικό πρωτόκολλο υποβολής. Οι εν λόγω αιτήσεις ενστάσεων διαβιβάζονται άμεσα στη ΔΑΟΠ προς εξέταση.
4. Η εξέταση των ενστάσεων γίνεται από Τριμελείς Επιτροπές Ενστάσεων (μία ή περισσότερες). Μέλη δύναται να είναι κατά προτεραιότητα υπάλληλοι - γεωτεχνικοί, οικονομικοί και μηχανικοί των αρμόδιων υπηρεσιών της Περιφέρειας. Οι εν λόγω επιτροπές συστήνονται με Απόφαση του Περιφερειάρχη η οποία αναρτάται στο ΔΙΑΥΓΕΙΑ, στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας και κοινοποιείται στην ΕΥΕ ΠΑΑ. Σε περίπτωση έλλειψης ικανού αριθμού υπαλλήλων της αρμόδιας ΔΑΟ της Περιφέρειας, ως μέλη δύναται να οριστούν υπάλληλοι των ΔΑΟΚ των Περιφερειακών Ενοτήτων της Περιφέρειας. Οι επιτροπές εξετάζουν το σύνολο των ενστάσεων από όλες τις

Περιφερειακές Ενώτητες της οικείας Περιφέρειας και συντάσσουν αιτιολογημένο πόρισμα.

5. Σε κάθε περίπτωση, πρέπει να εξασφαλίζεται ότι άτομα που έχουν αξιολογήσει ή γνωμοδοτήσει επί της αίτησης στήριξης δεν συμμετέχουν στη διαδικασία εξέτασης προσφυγής που αφορά τη συγκεκριμένη αίτηση. Επιπλέον, εξασφαλίζεται ότι για τα άτομα που μετέχουν στην εξέταση των ενστάσεων τηρείται η εχεμύθεια και ότι δεν υφίσταται σύγκρουση συμφερόντων, μέσω υποβολής κατάλληλης δήλωσης.
6. Οι ενστάσεις εξετάζονται ως προς τη νομιμότητα της πράξης κατά της οποίας στρέφονται όσο και ως προς την ουσία της υπόθεσης.
7. Η εξέταση των ενστάσεων ολοκληρώνεται εντός προθεσμίας ενός μηνός από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της φυσικής αίτησης της ένστασης στις ΔΑΟΚ σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου.
8. Μετά την ολοκλήρωση της εκδίκασης της υποβολής των ενστάσεων, σύμφωνα με τα σχετικά αποτελέσματα που είναι διαθέσιμα στο ΠΣΚΕ, με απόφαση του Περιφερειάρχη οι ΔΑΟΠ επικαιροποιούν τον Πίνακα Αποτελεσμάτων Αξιολόγησης όπου απεικονίζεται και η νέα βαθμολογική κατάταξη των υποψηφίων. Οι Πίνακες Αποτελεσμάτων Αξιολόγησης είναι οι εξής:
 - 8.1. Πίνακας Δικαιούχων.
 - 8.2. Πίνακας Επιλαχόντων.
 - 8.3. Πίνακας Απορριπτόμενων.
9. Για τους επικαιροποιημένους Πίνακες Αξιολόγησης Αποτελεσμάτων που προκύπτουν μέχρι εξάντλησης των πόρων, ακολουθούνται οι διαδικασίες δημοσιότητας σύμφωνα με την παράγραφο 16 του άρθρου 20 και οι διαδικασίες ενημέρωσης των δικαιούχων από τις ΔΑΟΚ σύμφωνα με την παράγραφο 17 του άρθρου 20.
10. Με τη δημοσίευση των Πινάκων η απόφαση επί της ένστασης καθίσταται οριστική, αποκλεισμένου έτερου σταδίου διοικητικής προσφυγής.
11. Οι Πίνακες Αποτελεσμάτων Αξιολόγησης οι οποίοι συντάσσονται στο ΠΣΚΕ, μεταφέρονται στο ΟΠΣΑΑ, μέσω κατάλληλης διαδικτυακής υπηρεσίας που παρέχεται από το ΟΠΣΑΑ. Μέσω της διαδικτυακής υπηρεσίας μεταφέρονται στο ΟΠΣΑΑ, οι αιτήσεις στήριξης και οι διοικητικοί έλεγχοι των αιτήσεων με τα φύλλα αξιολόγησης.
12. Με τη δημοσίευση των πινάκων το πόρισμα της εξέτασης της ένστασης καθίσταται προσβάσιμο στον ενιστάμενο μέσα από το ΠΣΚΕ.

Άρθρο 24

Διόρθωση προφανών σφαλμάτων

1. Οι δικαιούχοι μπορούν, σε περιπτώσεις προφανών σφαλμάτων, να διορθώσουν και να προσαρμόσουν τις αιτήσεις τους ή/και τα συνυποβαλλόμενα δικαιολογητικά οποιαδήποτε στιγμή μετά την υποβολή τους, σύμφωνα με το άρθρο 4 του Καν. (ΕΕ) 809/2014.
2. Οι αιτήσεις ενίσχυσης, οι αιτήσεις στήριξης ή αιτήσεις πληρωμής και τυχόν δικαιολογητικά έγγραφα που παρέχει ο δικαιούχος μπορούν να διορθώνονται και να προσαρμόζονται ανά πάσα στιγμή μετά την υποβολή τους σε περιπτώσεις προφανών σφαλμάτων τα οποία αναγνωρίζει η αρμόδια αρχή βάσει συνολικής αξιολόγησης της συγκεκριμένης περίπτωσης και υπό την προϋπόθεση ότι ο δικαιούχος ενήργησε καλή την πίστη. Η διαδικασία διόρθωσης προφανών σφαλμάτων εφαρμόζεται

από την υποβολή της αίτησης μέχρι την ολοκλήρωση της σχετικής διαδικασίας. Ως προφανή σφάλματα αναγνωρίζονται μόνον όσα μπορούν να διαπιστωθούν απευθείας στο πλαίσιο τυπικού ελέγχου.

3. Για το σκοπό αυτό υποβάλλουν στην οικεία ΔΑΟΚ τροποποιημένο ή συμπληρωματικό αίτημα, συνοδευόμενο από τα κατά περίπτωση δικαιολογητικά, περιγράφοντας το προφανές σφάλμα. Ανάλογα με το τροποποιούμενο αίτημα, η συμπληρωματική αίτηση ελέγχεται και εγκρίνεται από αξιολογητή (στάδιο έγκρισης) ή από τη ΔΑΟΚ (μετά την έγκριση).
4. Εφόσον αναγνωριστεί ότι πρόκειται για προφανές σφάλμα διενεργούνται οι απαραίτητες διορθώσεις.
5. Η αποδοχή προφανούς σφάλματος επί αιτήματος πληρωμής μπορεί να επιφέρει τα εξής:
 - 5.1. Αν ο διοικητικός έλεγχος έχει ολοκληρωθεί αλλά η αίτηση που περιέχει τα προφανή σφάλματα δεν έχει περιληφθεί σε παρτίδα, τότε τροποποιείται η εν λόγω αίτηση.
 - 5.2. Αν ο διοικητικός έλεγχος έχει ολοκληρωθεί και η αίτηση που περιέχει τα προφανή σφάλματα έχει περιληφθεί σε παρτίδα αλλά δεν έχει καταβληθεί η αναλογούσα στήριξη, τότε τροποποιείται η εν λόγω αίτηση, αφού αυτή εξαιρεθεί από την παρτίδα με ευθύνη του ΟΠΕΚΕΠΕ, κατόπιν σχετικής ενημέρωσής του από την οικεία ΔΑΟΚ.
 - 5.3. Αν έχει καταβληθεί η αναλογούσα στήριξη στο δικαιούχο και με την εν λόγω διόρθωση προκαλείται καταβολή επιπλέον στήριξης τότε αυτή καταβάλλεται, εφόσον το συνολικό ποσό δεν υπερβαίνει το αρχικό αναλογούν ποσό της στήριξης.
 - 5.4. Αν έχει καταβληθεί η αναλογούσα στήριξη στο δικαιούχο και προκαλείται υποχρέωση επιστροφής μέρους ή του συνόλου της στήριξης, τότε ακολουθείται η διαδικασία ανάκτησης των αχρεωστήτων ποσών
6. Με ευθύνη της οικείας ΔΑΟΚ, για τη διόρθωση των προφανών σφαλμάτων ενημερώνονται και οι σχετικές καταχωρήσεις στο ΟΠΣΑΑ και στο ΠΣΚΕ.

Άρθρο 25

Τροποποίηση πράξης

1. Στην περίπτωση που το επενδυτικό σχέδιο υλοποιείται με ουσιώδη παρέκκλιση ή/και μεταβολή από την απόφαση ένταξης πράξης ο δικαιούχος οφείλει να υποβάλλει αίτηση τροποποίησης το συντομότερο δυνατό στις περιπτώσεις που αφορούν τα στοιχεία του δικαιούχου και πριν από την κατάθεση αιτήματος πληρωμής που συμπεριλαμβάνει την τροποποιούμενη επένδυση στις περιπτώσεις αλλαγής φυσικού - οικονομικού αντικείμενου.
2. Το αίτημα τροποποίησης σε σχέση με το δικαιούχο μπορεί ενδεικτικά να αφορά σε αλλαγή:
 - 2.1 Νομίμου εκπροσώπου,
 - 2.2 Έδρας,
 - 2.3 Επωνυμίας,
 - 2.4 Νομικής μορφής,
3. Το αίτημα τροποποίησης σε σχέση με την επενδυτική πρόταση μπορεί ενδεικτικά να αφορά σε αλλαγή:
 - 3.1 Την αλλαγή φυσικού - οικονομικού αντικείμενου των εγκεκριμένων επενδύσεων
 - 3.2 Παράταση χρονοδιαγράμματος ολοκλήρωσης πράξης
 - 3.3 Διόρθωση προφανών σφαλμάτων, με την έννοια της παραγράφου 1 του άρθρου 24.

4. Ουσιώδης παρέκκλιση θεωρείται η οποιαδήποτε διαφοροποίηση από την απόφαση ένταξης πράξης που κατά την υλοποίηση επηρεάζει:
 - 4.1 Τους όρους υπαγωγής της αίτησης στήριξης στο πρόγραμμα.
 - 4.2 Τους στόχους του επενδυτικού σχεδίου και τη λειτουργικότητα των επενδύσεων, μη συμπεριλαμβανομένης της παράτασης του χρόνου υλοποίησης και εκτός των περιπτώσεων που εμπίπτουν στο Άρθρο 24.
 - 4.3 Την εισαγωγή νέας επένδυσης.
5. Με το αίτημα τροποποίησης πρέπει να τεκμηριώνονται τα εξής:
 - 5.1 Η αναγκαιότητα της τροποποίησης.
 - 5.2 Το εύλογο κόστος αυτής.
 - 5.3 Ότι τα νέα μεγέθη ή οι δυναμικότητες που προκύπτουν μετά από ενδεχόμενη μείωση επαρκούν για την κάλυψη των αναγκών της εκμετάλλευσης/του συλλογικού σχήματος ή ότι η αύξηση των μεγεθών ή της δυναμικότητας τους είναι απαραίτητη προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες λειτουργίας της εκμετάλλευσης ή οι δραστηριότητες του συλλογικού σχήματος.
 - 5.4 Ότι με το αίτημα τροποποίησης, δεν επηρεάζονται αρνητικά τα σημεία που ελήφθησαν υπόψη κατά τη διαδικασία αξιολόγησης - γνωμοδότησης (όπως π.χ. ελάχιστο οικονομικό μέγεθος, η ελάχιστη απαιτούμενη βαθμολογία, κ.λπ.)
 - 5.5 Ότι η αιτούμενη τροποποίηση δεν έρχεται σε αντίθεση με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο των δράσεων 4.1.1 και 4.1.3.
 - 5.6 Ότι στην περίπτωση μη υλοποίησης των εγκεκριμένων επενδύσεων που υπολείπονται για την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου, αποδεικνύεται η νόμιμη λειτουργία της εκμετάλλευσης όπως απαιτείται κατά περίπτωση προκειμένου το έργο να θεωρείται ολοκληρωμένο.
6. Ο μέγιστος αριθμός τροποποιήσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει τις τρεις, μη συμπεριλαμβανομένων των τροποποιήσεων χρονοδιαγράμματος υλοποίησης έργου, διόρθωσης προφανών σφαλμάτων και των τροποποιήσεων που αφορούν στο δικαιούχο.
7. Δεν γίνονται δεκτές τροποποιήσεις που συνεπάγονται την υπέρβαση του εγκεκριμένου προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου και την υπέρβαση των περιορισμών στο ύψος του επιλέξιμου προϋπολογισμού που λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της δημόσιας δαπάνης των αιτήσεων στήριξης.
8. Δεν γίνονται δεκτές τροποποιήσεις που σαν αποτέλεσμα έχουν τη διαμόρφωση της βαθμολογίας κάτω από τη βαθμολογία του πρώτου επιλαχόντα.
9. Το αίτημα τροποποίησης υποβάλλεται ηλεκτρονικά μέσω του ΠΣΚΕ. Μετά την ηλεκτρονική υποβολή το εν λόγω αίτημα, έτσι όπως παράγεται από το ΠΣΚΕ, υπογράφεται από το δικαιούχο ή το νόμιμο εκπρόσωπο και συνοδευόμενο από τα κατά περίπτωση σχετικά δικαιολογητικά υποβάλλεται εγγράφως στην ΔΑΟΚ του τόπου μόνιμης κατοικίας/έδρας εντός πέντε εργάσιμων ημερών.
10. Η εξέταση του αιτήματος γίνεται μέσω του ΠΣΚΕ από την αρμόδια Επιτροπή Παρακολούθησης του Άρθρου 28 η οποία συντάσσει πόρισμα το οποίο αποστέλλει μαζί με την αίτηση στη ΔΑΟΠ. Εφόσον το πόρισμα γίνει αποδεκτό, η ΔΑΟΠ εισηγείται τις απαραίτητες τροποποιήσεις. Σε διαφορετική περίπτωση η ΔΑΟΠ μπορεί να προβεί σε αλλαγές σε σχέση με την εισήγηση της ΔΑΟΚ ή και να απορρίψει συνολικά το αίτημα τροποποίησης.
11. Η σχετική απόφαση για την τροποποίηση της πράξης εκδίδεται από τον Περιφερειάρχη, ύστερα από εισήγηση της ΔΑΟ της Περιφέρειας, σύμφωνα με το πόρισμα της Επιτροπής Παρακολούθησης. Η εν λόγω απόφαση εκδίδεται σύμφωνα με τις διαδικασίες και τα λοιπά οριζόμενα για την ένταξη πράξεων στο Άρθρο 22.
12. Με ευθύνη των ΔΑΟΚ τα αποτελέσματα εξέτασης των τροποποιήσεων (αποδοχή, αποδοχή με αλλαγές, απόρριψη) καταχωρίζονται στο ΠΣΚΕ και μεταφέρονται στο ΟΠΣΑΑ, μέσω κατάλληλης διαδικτυακής υπηρεσίας που παρέχεται από το ΟΠΣΑΑ. Επίσης το αποτέλεσμα εξέτασης της

τροποποίησης κοινοποιείται ατομικά στον ενδιαφερόμενο δικαιούχο μέσω αποστολής ηλεκτρονικού μηνύματος στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που έχει δηλώσει στο ΠΣΚΕ και κοινοποίηση στον σύμβουλό του. Στην περίπτωση της απόρριψης του αιτήματος, ο δικαιούχος ενημερώνεται για την αιτιολογία της απόφασης αυτής και για την υποχρέωση να υλοποιήσει το επενδυτικό σχέδιο σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην ισχύουσα απόφαση ένταξης πράξης.

13. Οι τροποποιούμενες επενδύσεις είναι επιλέξιμες προς υλοποίηση από την ημερομηνία κατάθεσης του αρχικού αιτήματος στήριξης. Σε κάθε περίπτωση, απαραίτητη προϋπόθεση για τη συγχρηματοδότησή τους είναι η έγκριση του αιτήματος τροποποίησης. Συνεπώς, τυχόν υλοποίηση των επενδύσεων στο διάστημα από την κατάθεση του αρχικού αιτήματος στήριξης μέχρι την έγκριση της τροποποίησης γίνεται με απόλυτη ευθύνη του επενδυτή και δεν συνεπάγεται την υποχρέωση συγχρηματοδότησής τους αν το αίτημα τροποποίησης απορριφθεί ή εγκριθεί με αλλαγές.
14. Δεν θεωρούνται ουσιώδεις παρεκκλίσεις ή/και μεταβολές και συνεπώς δεν απαιτείται τροποποίηση της απόφασης ένταξης πράξης, οι παρακάτω περιπτώσεις:
 - 14.1 Γεωργικά κτίσματα και κατασκευές:
 - 14.1.1 Οι περιπτώσεις μείωσης του χώρου σταβλισμού των ζώων, με την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι εθνικές προδιαγραφές, όπου προβλέπονται, χωρίς να μειώνεται η δυναμικότητα του.
 - 14.1.2 Αλλαγή χωροθέτησης επιλέξιμων επενδύσεων χωρίς αλλαγή της δυναμικότητάς τους.
 - 14.1.3 Όλες οι υπόλοιπες περιπτώσεις διαφοροποίησης, με την προϋπόθεση ότι δεν επηρεάζεται η δυναμικότητα της εκμετάλλευσης ή η παραγωγική ικανότητα του συλλογικού σχήματος.
 - 14.2 Γεωργικοί ελκυστήρες:
 - 14.2.1 Όταν η επένδυση υλοποιείται με διαφοροποίηση της υποδύναμης και με την προϋπόθεση ότι η νέα υποδύναμη δεν υπερβαίνει την υποδύναμη της σχετικής μελέτης προσδιορισμού υποδύναμης ελκυστήρα του Παραρτήματος 3 (Μεθοδολογία Εκλογής Ελκυστήρα) ή του πίνακα 4.6 του Παραρτήματος 4 (Δυναμικότητα της επένδυσης).
 - 14.2.2 Οι υποδυνάμεις των ελκυστήρων εγκρίνονται σύμφωνα με το ισχύον κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης επίπεδο εκπομπών ρύπων: «ΦΑΣΗ». Τροποποιούμενης της σχετικής «ΦΑΣΗΣ» προσαρμόζονται ανάλογα και οι εγκεκριμένες υποδυνάμεις χωρίς να απαιτείται η τροποποίηση της απόφασης ένταξης πράξης. Για το σκοπό αυτό, προσκομίζεται από τον εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπο η αντίστοιχη βεβαίωση.
 - 14.3 Μηχανολογικός και λοιπός εξοπλισμός: Όταν η επενδυτική δαπάνη υλοποιείται με διαφοροποίηση του μεγέθους ή της δυναμικότητάς της χωρίς ωστόσο να μεταβάλλεται η παραγωγική ικανότητα της εκμετάλλευσης ή του συλλογικού σχήματος.
 - 14.4 Οι περιπτώσεις μεταφοράς δαπανών της παραγράφου 16 του άρθρου 26.
 - 14.5 Όλες οι περιπτώσεις υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου σύμφωνα με την απόφαση ένταξης πράξης, αλλά με δαπάνη μικρότερη της επιλέξιμης.

Άρθρο 26

Αίτηση πληρωμής

1. Για την καταβολή της αναλογούσας δημόσιας οικονομικής στήριξης του επενδυτικού σχεδίου, ο δικαιούχος υποβάλλει μέσω ΠΣΚΕ τυποποιημένη αίτηση πληρωμής. Η ορθή καταχώρηση και υποβολή της αίτησης πληρωμής στη διαδικτυακή εφαρμογή του ΠΣΚΕ, η πληρότητα αυτής και η εμπρόθεσμη οριστικοποίησή της είναι της αποκλειστικής ευθύνης του αιτούντα. Εφόσον η αίτηση πληρωμής

υποβληθεί οριστικώς, λαμβάνει μοναδικό κωδικό και ημερομηνία οριστικοποίησης από το ΠΣΚΕ από την οποία τεκμαίρεται το εμπρόθεσμο της ηλεκτρονικής αίτησης.

2. Ο δικαιούχος με βάση την πρόοδο υλοποίησης του επενδυτικού του σχεδίου, δύναται να καταθέσει έως και τρεις αιτήσεις πληρωμής. Κάθε αίτηση μερικής πληρωμής γίνεται δεκτή εφόσον αφορά υλοποίηση προϋπολογισμού που δεν υπολείπεται του 20% του συνολικού εγκεκριμένου προϋπολογισμού και μετά την υποβολή της απομένει προς υλοποίηση εγκεκριμένος προϋπολογισμός που δεν υπολείπεται του 20% του συνολικού εγκεκριμένου προϋπολογισμού. Σε περίπτωση που ο εγκεκριμένος προϋπολογισμός δεν υπερβαίνει τις 15.000€ ο δικαιούχος υποχρεούται να υποβάλλει ένα αίτημα πληρωμής για την ολοκλήρωση του σχεδίου εντός της προθεσμίας υποβολής της πρώτης αίτησης πληρωμής όπως ορίζεται στην παράγραφο 4.
3. Οι αιτήσεις προκαταβολής δεν προσμετρώνται στον ανώτατο επιτρεπόμενο αριθμό αιτήσεων πληρωμής και συντάσσονται βάσει τυποποιημένου υποδείγματος.
4. Η πρώτη αίτηση πληρωμής υποβάλλεται από το δικαιούχο το αργότερο εντός δώδεκα μηνών από την ημερομηνία της απόφασης ένταξης πράξης. Μη τήρηση του παραπάνω όρου συνεπάγεται αυτοδίκαιη ανάκληση της απόφασης ένταξης πράξης. Η πρώτη αίτηση πληρωμής μετά τη λήψη προκαταβολής κατατίθεται από το δικαιούχο και γίνεται δεκτή όταν:
 - 4.1. Έχει υλοποιηθεί εγκεκριμένο φυσικό και οικονομικό αντικείμενο ικανό ώστε το ποσό της αιτούμενης δημόσιας δαπάνης να είναι τουλάχιστον ίσο με το ποσό της προκαταβολής ή
 - 4.2. έχει υλοποιηθεί φυσικό και οικονομικό αντικείμενο μικρότερο από το ποσό της προκαταβολής αλλά η εγγυητική επιστολή αντικαθίσταται από νέα η οποία καλύπτει τη διαφορά μεταξύ της δημόσιας δαπάνης του πρώτου αιτήματος πληρωμής και της αρχικής προκαταβολής ή
 - 4.3. έχει υλοποιηθεί φυσικό και οικονομικό αντικείμενο μικρότερο από το ποσό της προκαταβολής και ο υποψήφιος επιστρέφει τη διαφορά μεταξύ της δημόσιας δαπάνης του πρώτου αιτήματος πληρωμής και της αρχικής προκαταβολής.
5. Οι αιτήσεις πληρωμής/προκαταβολής υποβάλλονται στη ΔΑΟΚ της Περιφερειακής Ενότητας του τόπου της μόνιμης κατοικίας ή έδρας του δικαιούχου. Σε περιπτώσεις νομικών προσώπων με έδρα σε διαφορετική Περιφερειακή Ενότητα από αυτή όπου πραγματοποιούνται οι επενδύσεις, η παραλαβή των επενδύσεων πραγματοποιείται από τη ΔΑΟΚ της Περιφερειακής Ενότητας όπου υλοποιούνται οι επενδύσεις.
6. Στις περιπτώσεις που η αίτηση πληρωμής δεν είναι σύμφωνη με το τυποποιημένο υπόδειγμα ή παρουσιάζει πρόδηλες ελλείψεις που διαπιστώνονται από την Υπηρεσία στην οποία κατατίθεται, η αίτηση:
 - 6.1. Πρωτοκολλείται ως εισερχόμενη στην Υπηρεσία υποβολής αλλά αρχειοθετείται ως μη παραδεκτή. Για το μη παραδεκτό αίτημα καταχωρείται πρωτόκολλο παραλαβής στο ΠΣΚΕ.
 - 6.2. Ενημερώνεται ο δικαιούχος για το μη παραδεκτό του αιτήματος προκειμένου να το επανυποβάλλει.
7. Όταν κατά το διοικητικό έλεγχο της αίτησης πληρωμής διαπιστώνονται θεραπεύσιμες ελλείψεις ή παραβλέψεις η ΔΑΟΚ μπορεί να ζητήσει από το δικαιούχο να θεραπεύσει τις σχετικές ελλείψεις εντός προθεσμίας 15 εργάσιμων ημερών. Η ανωτέρω προθεσμία των δεκαπέντε εργάσιμων ημερών χορηγείται με την επιφύλαξη γενικότερων προθεσμιών υποβολής αιτημάτων πληρωμής οι οποίες δεν δύναται να παρατείνονται λόγω υπαιτιότητας του δικαιούχου.

8. Η αποδοχή προφανούς σφάλματος επί αιτήματος πληρωμής μπορεί να επιφέρει όσα προβλέπονται στην παράγραφο 5 του άρθρου 24.
9. Η παραλαβή των αιτούμενων επενδύσεων γίνεται με έλεγχο των παραστατικών και των λοιπών συνοδευτικών εγγράφων της αίτησης πληρωμής και με επιτόπια επίσκεψη. Κατά την επιτόπια επίσκεψη και στο πλαίσιο της ορθής εκτέλεσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου, η Επιτροπή Παρακολούθησης ελέγχει και ταυτοποιεί τον προς στήριξη εξοπλισμό σύμφωνα με τα ισχύοντα κάθε φορά (π.χ. ύπαρξη σειριακών αριθμών στα παραστατικά δαπανών). Αδυναμία ταυτοποίησης του εξοπλισμού οδηγεί την επιτροπή στη μη πιστοποίηση της ορθής εκτέλεσης του φυσικού αντικειμένου της συγκεκριμένης επενδυτικής δαπάνης.
10. Η παραλαβή των αιτούμενων επενδύσεων ολοκληρώνεται με τη συμπλήρωση του πρακτικού επιτόπιας επίσκεψης, το οποίο συνοψογράφεται από όλα τα μέλη της επιτροπής καθώς και το δικαιούχο ή άλλο εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπό του και συμπεριλαμβάνεται στο σχετικό πρακτικό διοικητικού ελέγχου που συντάσσεται για τη συγκεκριμένη αίτηση πληρωμής.
11. Η παραλαβή των αιτούμενων επενδύσεων δεν πραγματοποιείται εφόσον ο δικαιούχος ή ο αντιπρόσωπός του εμποδίζει τη διενέργεια επιτόπιου ελέγχου, εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας.
12. Για την πιστοποίηση της ορθής εκτέλεσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου η επιτροπή ελέγχει:
 - 12.1. Την τήρηση των όρων της απόφασης ένταξης πράξης του δικαιούχου.
 - 12.2. Την τήρηση της νομοθεσίας για την πιστοποίηση της ορθής εκτέλεσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου.
 - 12.3. Την ορθή υλοποίηση του εγκεκριμένου φυσικού αντικειμένου.
 - 12.4. Τη λειτουργικότητα του φυσικού αντικειμένου.
 - 12.5. Το εύλογο του κόστους υλοποίησης των αιτούμενων επενδύσεων.
13. Η μερική υλοποίηση μιας επένδυσης και η πιστοποίηση της σχετικής δαπάνης είναι δυνατή στην περίπτωση κατά την οποία η επένδυση πραγματοποιείται εν μέρει και είναι πλήρως λειτουργική. Για παράδειγμα, είναι δυνατή η παραλαβή 6 στρεμμάτων φυτείας συνολικής εγκεκριμένης επένδυσης έκτασης 15 στρεμμάτων. Με το αίτημα πληρωμής ο δικαιούχος αιτείται την παραλαβή του υλοποιημένου φυσικού αντικειμένου για την ποσότητα / δυναμικότητα για την οποία αυτό είναι λειτουργικό και την πιστοποίηση της ανάλογης δαπάνης υλοποίησης.
14. Η παραλαβή μιας ή περισσότερων διακριτών και αυτοτελών φάσεων μερικής υλοποίησης μιας επένδυσης και η πιστοποίηση της σχετικής δαπάνης είναι δυνατή στην περίπτωση κατά την οποία μπορεί να ελεγχθεί και να πιστοποιηθεί από το αρμόδιο όργανο η ορθή υλοποίηση του εγκεκριμένου φυσικού αντικειμένου και το εύλογο κόστους υλοποίησής του. Ενδεικτικά αναφέρουμε διακριτές και αυτοτελείς φάσεις υλοποίησης στην κατασκευή κτιριακών εγκαταστάσεων, όπως π.χ. οι εργασίες εκσκαφών, οι εργασίες του σκελετού, οι εργασίες τοιχοποιίας, οι εργασίες ηλεκτρικών ή/και υδραυλικών εγκαταστάσεων κ.λπ. Για τις παραπάνω αναφερόμενες διακριτές φάσεις τεκμηριώνονται:
 - 14.1. Η ολοκλήρωσή τους με επιτόπια επίσκεψη βάσει της άδειας δόμησης και των αρχιτεκτονικών σχεδίων.
 - 14.2. Η εργασία και τα υλικά που χρησιμοποιήθηκαν βάσει επιμετρήσεων και παραστατικών και

14.3. Το εύλογο κόστος υλοποίησης κάθε φάσης βάσει των παραστατικών και των συμφωνητικών έργου του δικαιούχου με τον ή τους εργολάβους οι οποίοι έχουν αναλάβει την κατασκευή.

Στις περιπτώσεις παραλαβής διακριτών φάσεων μερικής υλοποίησης δεν απαιτείται να πιστοποιηθεί η λειτουργικότητα του φυσικού αντικείμενου.

15. Σε κάθε περίπτωση υλοποίησης κατά παρέκκλιση της απόφασης ένταξης πράξης χωρίς να απαιτείται τροποποίηση (μη ουσιώδεις παρεκκλίσεις ή/και μεταβολές), σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Άρθρο 25, η αίτηση πληρωμής συνοδεύεται από τεχνική έκθεση όπου τεκμηριώνεται η καταλληλότητα και λειτουργικότητα της υλοποιημένης επένδυσης και η τήρηση των προϋποθέσεων ένταξης στις δράσεις 4.1.1 και 4.1.3.
16. Στις περιπτώσεις όπου υλοποιείται μια επένδυση, χωρίς μείωση της δυναμικότητας, με χαμηλότερο ποσό δαπάνης από το εγκεκριμένο και ο δικαιούχος επιθυμεί τη μεταφορά της διαφοράς σε άλλη επένδυση η οποία υλοποιείται με υψηλότερο ποσό δαπάνης από το εγκεκριμένο, είναι δυνατή η μεταφορά του ποσού της διαφοράς μεταξύ των επενδυτικών δαπανών στο πλαίσιο του ίδιου αιτήματος πληρωμής, χωρίς να απαιτείται τροποποίηση της απόφασης ένταξης πράξης, με τις ακόλουθες προϋποθέσεις και περιορισμούς:
- 16.1. Από τις δαπάνες μεταξύ των οποίων είναι δυνατή η μεταφορά ποσών εξαιρούνται οι γενικές δαπάνες.
- 16.2. Το μεταφερόμενο ποσό δεν υπερβαίνει το 20% του εγκεκριμένου προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου.
- 16.3. Δεν επιτρέπεται η μεταφορά δαπανών από επενδύσεις οι οποίες δεν υλοποιήθηκαν ή από επενδύσεις από την υλοποίησή των οποίων δεν προκύπτει οικονομικό αλλά μόνο φυσικό αντικείμενο προς παραλαβή (π.χ. προμήθεια μεταχειρισμένου εξοπλισμού, μη υλοποίηση της φύτευσης 5 στρεμμάτων από σύνολο 12 κ.λπ.).
- 16.4. Δεν επιτρέπεται η μεταφορά ποσών προς επενδύσεις των οποίων ο αιτούμενος προϋπολογισμός είχε μειωθεί κατά την εγκριτική διαδικασία.
- 16.5. Η μεταφορά της διαφοράς πρέπει να αιτείται και να δικαιολογείται από το δικαιούχο. Για το σκοπό αυτό, με το αίτημα πληρωμής, υποβάλλεται τεχνική έκθεση στην οποία α) περιέχεται επεξηγηματικός πίνακας μεταφοράς δαπανών και β) αιτιολογείται η διαφοροποίηση του ύψους των δαπανών και τεκμηριώνεται το εύλογο κόστους υλοποίησης, το οποίο αξιολογείται και εγκρίνεται από τη ΔΑΟΚ.
- 16.6. Σε όλες τις περιπτώσεις η επιλέξιμη προς καταβολή δαπάνη δεν μπορεί να υπερβαίνει τα αναφερόμενα στα Παραρτήματα 9 (Εύλογο κόστος) και 10 (Ανώτατες Επιλέξιμες Δαπάνες).
17. Κάθε επενδυτικό αγαθό το οποίο ανήκει στην υποκατηγορία της παραγράφου 2.1.1 (εξοπλισμός ο οποίος ενσωματώνεται σε κτιριακές εγκαταστάσεις ή επί γηπέδων) του Κεφαλαίου Α του άρθρου 9, παραλαμβάνεται από την επιτροπή παρακολούθησης με την προϋπόθεση ότι αυτό είναι εγκατεστημένο και λειτουργικό. Η ορθή εκτέλεση του φυσικού αντικείμενου της συγκεκριμένης επενδυτικής δαπάνης δεν πιστοποιείται από την επιτροπή παρακολούθησης όταν ο υπό παραλαβή εξοπλισμός δεν είναι εγκατεστημένος, δηλαδή δεν είναι μόνιμα τοποθετημένος στην θέση που έχει προσδιοριστεί κατά την υποβολή όπως ορίζεται στην παράγραφο 2.2.1 του Κεφαλαίου Α του άρθρου 9 ή/και δεν είναι συνδεδεμένος με τις απαραίτητες παροχές (ηλεκτρικό ρεύμα, νερό, αποχέτευση, κ.ά.) ή/και βρίσκεται σε συσκευασία, ή είναι εγκατεστημένος εντός άλλου κτιρίου ή άλλης κατασκευής από αυτή στην οποία έχει εγκριθεί η χωροθέτησή του.
18. Για κάθε επενδυτικό αγαθό το οποίο ανήκει στην υποκατηγορία της παραγράφου 2.1.3 (μηχανήματα και εξοπλισμός) του Κεφαλαίου Α του άρθρου 9 παράγεται ηλεκτρονικά και τηρείται στο ΠΣΚΕ ένας μοναδικός κωδικός αριθμός. Αυτός ο αριθμός αναφέρεται στο πρακτικό της επιτόπιας επίσκεψης και

αποτελεί επιπλέον μέσο ταυτοποίησής του κατά την παρακολούθηση υλοποίησης καθώς και κατά τη διάρκεια των μακροχρονίων υποχρεώσεων του δικαιούχου. Κατά τον επιτόπιο έλεγχο, με τον οποίο ταυτοποιείται και παραλαμβάνεται το επενδυτικό αγαθό σύμφωνα με τα παραπάνω, με ευθύνη της επιτροπής αποτυπώνεται μόνιμα με κατάλληλο μέσο και στη συνέχεια φωτογραφίζεται ο κωδικός αριθμός για το συγκεκριμένο επενδυτικό αγαθό.

19. Ακολούθως, η επιτροπή παρακολούθησης συντάσσει πρακτικό διοικητικού ελέγχου πληρωμής ή προκαταβολής, το οποίο και αποστέλλει στη ΔΑΟΠ μαζί με τα σχετικά συνοδευτικά έγγραφα και δικαιολογητικά. Οι διαπιστώσεις - παρατηρήσεις των σχετικών επιτροπών μετά το διοικητικό έλεγχο και την επιτόπια επίσκεψη αποτυπώνονται, με ευθύνη τους, στο αντίστοιχο πρακτικό διοικητικού ελέγχου πληρωμής ή προκαταβολής. Η μη πιστοποίηση της ορθής εκτέλεσης του φυσικού ή/και του οικονομικού αντικειμένου των αιτούμενων προς παραλαβή επενδύσεων ή μέρους αυτών, αιτιολογείται πλήρως από το αρμόδιο όργανο και καταγράφεται στο πρακτικό διοικητικού ελέγχου με σχετικές αναφορές στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο. Πρακτικά διοικητικού ελέγχου που δεν πιστοποιούν την ορθή εκτέλεση του φυσικού ή/και του οικονομικού αντικειμένου των αιτούμενων προς παραλαβή επενδύσεων ή μέρους αυτών, χωρίς την αναγραφή της σχετικής αιτιολογίας και αναφοράς στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο δεν θεωρούνται πλήρη και κατά συνέπεια η σχετική διαδικασία παραλαβής επενδύσεων δεν μπορεί να θεωρηθεί ολοκληρωμένη και η ΔΑΟΠ επιστρέφει το πρακτικό διοικητικού ελέγχου στη σχετική επιτροπή για την ορθή συμπλήρωση και επανυποβολή του.
20. Στο πλαίσιο της πιστοποίησης της ορθής εκτέλεσης του φυσικού ή/και του οικονομικού αντικειμένου και της παραλαβής των επενδύσεων, παραβάσεις της ισχύουσας φορολογικής και άλλης σχετικής νομοθεσίας από τους δικαιούχους ή/και τους προμηθευτές τους, όπως αποτυπώνονται στα παραστατικά και στα δικαιολογητικά τα οποία υποβάλλονται με τις αιτήσεις πληρωμής και διαπιστώνονται από τα αρμόδια όργανα, δεν αίρουν την επιλεξιμότητα των αιτούμενων δαπανών, εφ όσον:
 - 20.1. Οι παραβάσεις αυτές, κατά την ισχύουσα νομοθεσία, δεν επιφέρουν ακυρότητα της συναλλαγής ή πλαστότητα-εικονικότητα των παραστατικών και
 - 20.2. Τα διαλαμβανόμενα στα παραστατικά και στα δικαιολογητικά είναι σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο θεσμικό πλαίσιο των δράσεων 4.1.1 και 4.1.3.Τα σχετικά ευρήματα (π.χ. λάθος υπολογισμός παρακρατούμενου φόρου επί τιμολογίου) διαβιβάζονται από το αρμόδιο όργανο στην αρμόδια δημόσια αρχή προς έλεγχο των ανωτέρω παραστατικών – δικαιολογητικών παράλληλα και ανεξάρτητα με την παραλαβή και εκκαθάριση των αιτούμενων δαπανών. Επίσης ζητείται από τις κατά περίπτωση αρμόδιες αρχές, αν από το δικό τους έλεγχο προκύψει ακυρότητα της συναλλαγής ή πλαστότητα-εικονικότητα των παραστατικών-δικαιολογητικών, να ενημερώνουν για τα ευρήματα του ελέγχου τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες για περαιτέρω ενέργειες.
21. Οι αιτήσεις στήριξης, που υποβλήθηκαν μέσω του ΠΣΚΕ, και οι αντίστοιχοι διοικητικοί έλεγχοι αυτών μεταφέρονται στο ΟΠΣΑΑ μέσω κατάλληλης διαδικτυακής υπηρεσίας που παρέχεται από το ΟΠΣΑΑ.

Άρθρο 27

Ανάκληση της αίτησης πληρωμής

1. Οι δικαιούχοι μπορούν να ανακαλέσουν την αίτηση πληρωμής οποιαδήποτε στιγμή μετά την υποβολή της και μέχρι την ολοκλήρωση της πράξης. Δεν μπορεί να υποβληθεί αίτημα ανάκλησης ως προς τα μέρη που έχουν ελεγχθεί και για τα οποία έχουν διαπιστωθεί ευρήματα ή εφόσον έχει αναγγελθεί επιτόπια επίσκεψη στο δικαιούχο.

2. Το αίτημα ανάκλησης της αίτησης πληρωμής υποβάλλεται στο ΠΣΚΕ. Στη συνέχεια το εν λόγω αίτημα ανάκλησης έτσι όπως παράγεται από το ΠΣΚΕ, υποβάλλεται υπογεγραμμένο από το δικαιούχο ή το νόμιμο εκπρόσωπό του συνοδευόμενο από όλα τα κατά περίπτωση σχετικά δικαιολογητικά εγγράφως στην οικεία ΔΑΟΚ το αργότερο εντός πέντε εργάσιμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή του.
3. Με ευθύνη των ΔΑΟΚ, η αίτηση ανάκλησης μεταφέρεται από το ΠΣΚΕ στο ΟΠΣΑΑ με κατάλληλη υπηρεσία διαδικτύου που παρέχεται από το τελευταίο. Οι ΔΑΟΚ εξετάζουν τα σχετικά αιτήματα ανάκλησης άμεσα μετά τη φυσική υποβολή και ενεργούν ως εξής:
 - 3.1. Αν ο διοικητικός έλεγχος έχει ολοκληρωθεί αλλά η ανακαλούμενη αίτηση πληρωμής δεν έχει περιληφθεί σε παρτίδα πληρωμής, τότε καταχωρίζεται στο ΠΣΚΕ το παραδεκτό της ανάκλησης.
 - 3.2. Αν ο διοικητικός έλεγχος έχει ολοκληρωθεί και η ανακαλούμενη αίτηση πληρωμής έχει περιληφθεί σε παρτίδα αλλά δεν έχει καταβληθεί η αναλογούσα στήριξη, αφού αυτή εξαιρεθεί από την παρτίδα με ευθύνη του ΟΠΕΚΕΠΕ, ύστερα από σχετική ενημέρωση από την οικεία ΔΑΟΚ, τότε καταχωρίζεται στο ΠΣΚΕ το παραδεκτό της ανάκλησης.
4. Η ανάκληση επαναφέρει το δικαιούχο στη θέση που βρίσκονταν πριν υποβάλει την εν λόγω ανακαλούμενη αίτηση πληρωμής.
5. Με ευθύνη των ΔΑΟΚ γίνεται ενημέρωση στα ΟΠΣΑΑ και ΠΣΚΕ σχετικά με την αποδοχή της ανάκλησης πληρωμής όπως και σχετική ενημέρωση ατομικά στον ενδιαφερόμενο δικαιούχο μέσω αποστολής μηνύματος στην διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που έχει δηλώσει στο ΠΣΚΕ.

Άρθρο 28

Παρακολούθηση υλοποίησης επενδυτικών σχεδίων

1. Η παρακολούθηση της υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων αφορά α) στην πιστοποίηση της ορθής εκτέλεσης του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου του επενδυτικού σχεδίου σύμφωνα με όσα ορίζονται στην απόφαση ένταξης πράξης του δικαιούχου και στη σχετική νομοθεσία και β) στην πιστοποίηση της ολοκλήρωσης της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου του δικαιούχου.
2. Η παρακολούθηση της υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων των δικαιούχων γίνεται με ευθύνη των ΔΑΟΚ με την υποστήριξη Επιτροπών Παρακολούθησης. Την ευθύνη για την παρακολούθηση της διαδικασίας και το συντονισμό των ανωτέρω έχει η ΕΥΕ ΠΑΑ. Αν κατά την παρακολούθηση της υλοποίησης προκύψουν παρατυπίες οι οποίες επισείουν την αναστολή της χρηματοδότησης της πράξης, αυτές αποτυπώνονται στο πρακτικό ελέγχου ώστε να εφαρμοστούν τα προβλεπόμενα στο σύστημα δημοσιονομικών διορθώσεων.
3. Σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα συγκροτείται κατά κανόνα μία Επιτροπή Παρακολούθησης, εφεξής επιτροπή. Στην περίπτωση που κριθεί απαραίτητο από τη ΔΑΟΠ ή τη ΔΑΟΚ, δύναται σε επίπεδο ΔΑΟΚ να συγκροτούνται περισσότερες από μία επιτροπές. Η κάθε επιτροπή συγκροτείται από τρία κύρια μέλη με τους αναπληρωτές τους. Τα εν λόγω μέλη είναι υπάλληλοι της Περιφερειακής Ενότητας ή/και της Περιφέρειας. Σε κάθε επιτροπή συμμετέχει υποχρεωτικά τουλάχιστον ένας γεωπόνος της ΔΑΟΚ, ο οποίος ορίζεται ως πρόεδρος, ενώ για τα άλλα μέλη, λαμβανομένης υπόψη της φύσης του υπό παρακολούθηση έργου, επιλέγονται κατά προτεραιότητα γεωτεχνικοί, πολιτικοί μηχανικοί και υπάλληλοι κατηγορίας (ΠΕ) ή (ΤΕ) με προηγούμενη εμπειρία σε συγχρηματοδοτούμενα επενδυτικά προγράμματα. Η συγκρότηση των επιτροπών γίνεται με απόφαση του αρμόδιου Περιφερειάρχη μετά από εισήγηση της οικείας ΔΑΟΚ. Η εν λόγω απόφαση αποστέλλεται στη ΔΑΟΚ και κοινοποιείται στην ΕΥΕ ΠΑΑ. Για την κάλυψη επείγουσών αναγκών, αδικαιολόγητων καθυστερήσεων ή εξαιρετικών περιπτώσεων η συγκρότηση των επιτροπών μπορεί να γίνεται με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής

Ανάπτυξης και Τροφίμων ή άλλου εξουσιοδοτημένου από αυτόν οργάνου, μετά από εισήγηση της ΕΥΕ ΠΑΑ.

4. Το έργο των επιτροπών αφορά:

4.1. Στη διασφάλιση της διαδικασίας ελέγχου των παραστατικών που συνοδεύουν την αίτηση πληρωμής.

4.2. Στην παρακολούθηση της προόδου υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων.

4.3. Στην πιστοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου των επενδύσεων.

4.4. Στην πιστοποίηση της ολοκλήρωσης της υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων σύμφωνα με τα οριζόμενα στις αποφάσεις ένταξης πράξης.

5. Στο πλαίσιο της παρακολούθησης της προόδου υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων των δικαιούχων, οι επιτροπές παρακολούθησης μέσω της ΔΑΟΚ μετά την πάροδο της προθεσμίας υποβολής του πρώτου αιτήματος πληρωμής, ενημερώνουν τη ΔΑΟΠ για τους δικαιούχους που αθέτησαν τις υποχρεώσεις τους ως προς την υποβολή του πρώτου αιτήματος πληρωμής και αυτές που προκύπτουν από τη λήψη προκαταβολής.

6. Για υλοποιημένες επενδύσεις που περιγράφονται στο Παράρτημα 9 (Εύλογο κόστος) και εφόσον αυτές υλοποιούνται με μείωση του μεγέθους ή της δυναμικότητάς τους, γίνεται κατ' αναλογία μείωση της πιστοποιούμενης δαπάνης εκτός και αν η επένδυση έχει εγκριθεί με προϋπολογισμό μικρότερο από τις ανώτατες επιλέξιμες δαπάνες όπως ορίζονται στο Παράρτημα 9 (Εύλογο κόστος).

7. Στις περιπτώσεις αποπληρωμής όπου μέρος των επενδύσεων έχει υλοποιηθεί κατά παρέκκλιση της απόφασης ένταξης πράξης ή δεν υλοποιήθηκε μέρος των επενδύσεων καθώς και στις περιπτώσεις που ο δικαιούχος αιτείται ολοκλήρωση του σχεδίου χωρίς υποβολή νέου αιτήματος πληρωμής, για την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου απαιτείται η τεκμηρίωση της καταλληλότητας και λειτουργικότητας των υλοποιημένων επενδύσεων και η τήρηση των προϋποθέσεων ένταξης καθώς και η ύπαρξη των απαραίτητων αδειοδοτήσεων. Η αρμόδια επιτροπή εξετάζει την αναγκαιότητα υποβολής αιτήματος τροποποίησης σύμφωνα με το άρθρο 25.

8. Σε κάθε περίπτωση παρέκκλισης από την απόφαση ένταξης πράξης είτε αυτή είναι μη ουσιώδης παρέκκλιση, είτε ουσιώδης και άρα απαιτείται τροποποίησή της σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 25, πρέπει απαραίτητα να ελέγχεται αν η παρέκκλιση αυτή οδηγεί σε μεταβολή που επηρεάζει τους όρους ένταξης του επενδυτικού σχεδίου, έτσι ώστε η αίτηση ενίσχυσης του δικαιούχου ή οι επενδύσεις που σχετίζονται με την παρέκκλιση να καθίστανται μη επιλέξιμες και να ισχύουν τα αναφερόμενα στο άρθρο 36.

Άρθρο 29

Εκκαθάριση δαπάνης

1. Οι επιτροπές διαβιβάζουν στη ΔΑΟΠ τα πρακτικά διοικητικού ελέγχου μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά για την εκκαθάριση της αίτησης πληρωμής. Τα πρακτικά ελέγχου των επιτροπών λαμβάνονται υπόψη από τη ΔΑΟΠ μαζί με άλλα στοιχεία όπως, πορίσματα ελέγχων, αποτελέσματα μηχανογραφικών & διασταυρωτικών ελέγχων, κ.ά., προκειμένου αυτός να προβεί στην αναγνώριση - εκκαθάριση της δαπάνης για την καταβολή της οικονομικής στήριξης στο δικαιούχο, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα σε σχετική εγκύκλιο του ΟΠΕΚΕΠΕ.

2. Η ΔΑΟΠ συγκεντρώνει τις αιτήσεις πληρωμής, όπως έχουν διαμορφωθεί και εγκριθεί με το διοικητικό έλεγχο, σε κατάλληλες παρτίδες πληρωμής που καταχωρίζει στο ΟΠΣΑΑ. Στη συνέχεια, εκδίδει απόφαση έγκρισης διάθεσης πίστωσης στην οποία αναγράφονται ιδίως το συνολικό ποσό που πρέπει

να καταβληθεί στους δικαιούχους με βάση τις προβλέψεις πληρωμών, όπως διαμορφώθηκε από τους αντίστοιχους διοικητικούς ελέγχους, η Συλλογική Απόφαση (Σ.Α.Ε.), ο ενάριθμος (Κ.Α.Ε.) και ο τίτλος του έργου του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων από το οποίο θα πραγματοποιηθεί η διάθεση της πίστωσης. Η Απόφαση Έγκρισης Διάθεσης Πίστωσης καταχωρίζεται στο ΟΠΣΑΑ και διαβιβάζεται στη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών, Διεύθυνση Οικονομικής Διαχείρισης του ΥΠΑΑΤ.

3. Η Διεύθυνση Οικονομικής Διαχείρισης του ΥΠΑΑΤ, σε συνέχεια της ως άνω απόφασης, εκδίδει εντολή κατανομής πίστωσης με την οποία μεταφέρονται οι πιστώσεις στον Ειδικό Λογαριασμό Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (ΕΛΕΓΕΠ). Την εντολή αυτή διαβιβάζει στην Τράπεζα της Ελλάδος, την αναρτά στο «Διαύγεια» και την καταχωρίζει στο ΟΠΣΑΑ.
4. Η οικονομική ενίσχυση καταβάλλεται απολογιστικά από τον ΟΠΕΚΕΠΕ με απ' ευθείας κατάθεση σε λογαριασμό του δικαιούχου της στήριξης. Ο λογαριασμός αυτός δηλώνεται σε κάθε αίτηση πληρωμής ή προκαταβολής. Ο δικαιούχος της στήριξης πρέπει να είναι κάτοχος ή συνδικαιούχος αυτού του τραπεζικού λογαριασμού. Επιπλέον, όταν ο κάτοχος του λογαριασμού είναι νομικό πρόσωπο, ο λογαριασμός αυτός πρέπει να είναι εταιρικός.
5. Σε περιπτώσεις λήψης προκαταβολής η εγγυητική επιστολή προκαταβολής επιστρέφεται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ στο αντίστοιχο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα μετά την αναγνώριση - εκκαθάριση από τη ΔΑΟΠ, επιλέξιμων δαπανών οι οποίες συνολικά αντιστοιχούν σε δημόσια δαπάνη τουλάχιστον ίση με το ποσό της προκαταβολής που έχει καταβληθεί στο δικαιούχο, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 3.1 του άρθρου 16 και στη σχετική εγκύκλιο του ΟΠΕΚΕΠΕ.
6. Η δημόσια δαπάνη υπολογίζεται στον επιλέξιμο υλοποιημένο προϋπολογισμό που πραγματοποιήθηκε από το δικαιούχο. Ως επιλέξιμος υλοποιημένος προϋπολογισμός, νοούνται οι δαπάνες που έχουν ήδη υλοποιηθεί και εξοφληθεί και οι οποίες πληρούν τις προϋποθέσεις επιλεξιμότητας.
7. Όταν ο λόγος $(Y-X)/X$ είναι μεγαλύτερος ή ίσος του 10,00%, όπου (Y) το αιτούμενο ποσό και (X) το ποσό που πιστοποιείται από την υπηρεσία, τότε στο ποσό που εκκαθαρίζεται προς πληρωμή επιβάλλεται μείωση κατά το ποσό της διαφοράς Y-X. Η μείωση επιβάλλεται αποκλειστικά στο ποσό που πιστοποιεί η υπηρεσία στην υπό εξέταση αίτηση πληρωμής εφ' όσον αυτό επαρκεί. Η επιβολή της ανωτέρω ποινής δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση που ο δικαιούχος της στήριξης μπορεί να αποδείξει ότι δεν ευθύνεται για την προσθήκη του ποσού που υπερβαίνει το πιστοποιημένο από την υπηρεσία.
8. Στις περιπτώσεις επιβολής μειώσεων ή κυρώσεων, οι δικαιούχοι ενημερώνονται με ευθύνη της ΔΑΟΠ, με κάθε πρόσφορο μέσο για τους λόγους μειώσεων ή κυρώσεων και τη δυνατότητα υποβολής σχετικής προσφυγής, σε εφαρμογή του άρθρου 25 του Νόμου 2690/1999 (ΦΕΚ Α' 45/1999).
9. Οι προσφυγές εξετάζονται εντός προθεσμίας ενός μηνός και στην εξέταση τους δεν δύναται να συμμετέχουν άτομα τα οποία διενήργησαν προγενέστερο έλεγχο του αιτήματος πληρωμής για το συγκεκριμένο δικαιούχο.
10. Η καταβολή της τελικής δόσης (αποπληρωμή) της οικονομικής στήριξης γίνεται με την προϋπόθεση της προσκόμισης από το δικαιούχο των απαραίτητων αδειών που βεβαιώνουν τη νόμιμη λειτουργία της εκμετάλλευσης, εφόσον αυτές απαιτούνται, ανεξάρτητα εάν η παραλαβή του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της τελικής αίτησης πληρωμής από την επιτροπή πραγματοποιήθηκε πριν την έκδοσή τους. Στην περίπτωση αυτή πρέπει το πρακτικό διοικητικού ελέγχου να ολοκληρώνεται μετά την υποβολή και τον έλεγχο των σχετικών αδειοδοτήσεων.
11. Η καταβολή της οικονομικής στήριξης πραγματοποιείται με την προϋπόθεση ότι ο δικαιούχος είναι φορολογικά και ασφαλιστικά ενήμερος. Όταν υφίστανται παρακρατήσεις ποσών υπέρ Δημοσίου ή/και ασφαλιστικών ταμείων, αυτές εκτελούνται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.
12. Δικαιούχοι που δηλώνουν εκ προθέσεως ψευδή ή ανακριβή στοιχεία ή δημιουργούν τεχνητά τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την καταβολή της ενίσχυσης με στόχο να αποκομίσουν οφέλη αντίθετα με τους στόχους των δράσεων υφίστανται τις κυρώσεις του άρθρου 36.

Άρθρο 30

Τρόπος εξόφλησης παραστατικών

Η εξόφληση κάθε δαπάνης (τμηματική ή ολική), για να είναι επιλέξιμη, πρέπει να είναι σύμφωνη με τις διατάξεις της ισχύουσας κάθε φορά φορολογικής νομοθεσίας και μπορεί να γίνει ως ακολούθως:

1. Κάθε είδους δαπάνη που συνοδεύεται από νόμιμο φορολογικό στοιχείο καθαρής αξίας έως πεντακοσίων ευρώ προ ΦΠΑ, μπορεί να εξοφλείται και χωρίς τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής, δηλαδή με οποιονδήποτε τρόπο πληρωμής.
2. Κάθε φορολογικό στοιχείο που αφορά σε αγορά επενδυτικών αγαθών καθαρής αξίας άνω των πεντακοσίων ευρώ προ ΦΠΑ, η τμηματική ή ολική εξόφλησή του, γίνεται με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής.
3. Ως τραπεζικό μέσο πληρωμής, για την εφαρμογή των ανωτέρω, νοείται:
 - 3.1. Η κατάθεση μετρητών σε τραπεζικό λογαριασμό του προμηθευτή, όπως προβλέπεται στις ισχύουσες φορολογικές διατάξεις.
 - 3.2. Η μεταφορά μεταξύ λογαριασμών του δικαιούχου και του προμηθευτή εντός της ίδιας τράπεζας ή έμβασμα ανάμεσα σε λογαριασμούς διαφορετικών τραπεζών.
 - 3.3. Η έκδοση και παράδοση επιταγών έκδοσης του δικαιούχου, σε προμηθευτή και εξόφληση τους μέσω τράπεζας.
 - 3.4. Η αποδοχή από το δικαιούχο συναλλαγματικών έκδοσης του προμηθευτή, και η εξόφληση τους στην τράπεζα.
 - 3.5. Η έκδοση τραπεζικής επιταγής από νόμιμα λειτουργούσα στην Ελλάδα τράπεζα.
 - 3.6. Παράδοση επιταγών τρίτων (πελατείας) από τον δικαιούχο της στήριξης σε προμηθευτή και εξόφλησή τους στην τράπεζα.
 - 3.7. Η χρήση ταχυδρομικής επιταγής – ταχυπληρωμής.
 - 3.8. Η χρήση χρεωστικών ή πιστωτικών καρτών του δικαιούχου που πραγματοποιεί την πληρωμή ή/και όποιας άλλης κάρτας συνδέεται με ονομαστικό ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του δικαιούχου που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του Ν. 3862/2010 (ήτοι Πιστωτικό Ίδρυμα, Ίδρυμα Ηλεκτρονικού Χρήματος ή Ίδρυμα Πληρωμών).
4. Αποδεκτοί τρόποι εξόφλησης / πληρωμής είναι :
 - 4.1. Κατάθεση μετρητών από τον δικαιούχο της στήριξης στον τραπεζικό λογαριασμό του προμηθευτή. Για την πιστοποίηση της εξόφλησης απαιτείται: (α) το αντίγραφο του καταθετήριου του ποσού στον τραπεζικό λογαριασμό του προμηθευτή όπου ως καταθέτης εμφανίζεται ο δικαιούχος της στήριξης ή πρόσωπο που ενεργεί για λογαριασμό του και ο οποίος δεν μπορεί να είναι ο προμηθευτής. Ως αιτιολογία της κατάθεσης αναγράφεται ο αριθμός του εξοφλούμενου παραστατικού ή η περιγραφή του επενδυτικού αγαθού και (β) η απόδειξη είσπραξης του προμηθευτή.
 - 4.2. Μεταφορά από τον λογαριασμό του δικαιούχου της στήριξης σε λογαριασμό του προμηθευτή. Για την πιστοποίηση της εξόφλησης απαιτείται: (α) αντίγραφο του εγγράφου της τράπεζας για μεταφορά χρημάτων ή αντίγραφο της ηλεκτρονικής συναλλαγής από το οποίο θα προκύπτει ο λήπτης του ποσού πληρωμής, δηλαδή ο προμηθευτής και ο καταθέτης, δηλαδή ο δικαιούχος της στήριξης (β) απόδειξη είσπραξης του προμηθευτή.
 - 4.3. Έκδοση επιταγών από τον λογαριασμό του δικαιούχου της στήριξης προς τον προμηθευτή, οι οποίες πρέπει να έχουν πληρωθεί από την Τράπεζα σε χρόνο προγενέστερο της υποβολής της αίτησης πληρωμής. Για την πιστοποίηση της εξόφλησης απαιτείται: (α) βεβαίωση από την τράπεζα ή αντίγραφο κίνησης του λογαριασμού του εκδότη (extrait) ή άλλο έγγραφο θεωρημένο από την τράπεζα έκδοσης, που να δείχνει την πληρωμή για κάθε επιταγή (β) φωτοαντίγραφο δύο όψεων του σώματος κάθε επιταγής (γ) απόδειξη είσπραξης του προμηθευτή.

- 4.4. Αποδοχή από το δικαιούχο της στήριξης συναλλαγματικών έκδοσης του προμηθευτή οι οποίες πρέπει να έχουν εξοφληθεί μέσω τραπεζής (και όχι απ' ευθείας με μετρητά στον προμηθευτή) σε χρόνο προγενέστερο της υποβολής της αίτησης πληρωμής. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται: (α) βεβαίωση από την τράπεζα ή αντίγραφο εξοφλητικής συναλλαγματικών της τράπεζας στην οποία έχουν κατατεθεί οι συναλλαγματικές ή άλλο έγγραφο θεωρημένο από την τράπεζα έκδοσης, που να δείχνει την πληρωμή για κάθε συναλλαγματική (β) φωτοαντίγραφο δύο όψεων του σώματος κάθε συναλλαγματικής (γ) απόδειξη είσπραξης του προμηθευτή.
- 4.5. Έκδοση τραπεζικής επιταγής από τον δικαιούχο της στήριξης και παράδοσή της στον προμηθευτή. Η τραπεζική επιταγή μπορεί να εκδοθεί μέσω αντίστοιχης κατάθεσης μετρητών στην τράπεζα ή μέσω μεταφοράς χρημάτων από λογαριασμό του δικαιούχου της στήριξης. Η τραπεζική επιταγή μπορεί να εκδοθεί σε διαταγή του δικαιούχου της στήριξης και να οπισθογραφηθεί από αυτόν κατά την μεταβίβασή της στον προμηθευτή ή να εκδοθεί σε διαταγή του προμηθευτή. Για την πιστοποίηση της πληρωμής αποδεικτικά αποτελούν α) το αντίγραφο της κίνησης έκδοσης της τραπεζικής επιταγής όπου αναγράφεται ο δικαιούχος της στήριξης ως εκδότης της επιταγής β) φωτοτυπία διπλής όψης του σώματος της επιταγής και γ) απόδειξη είσπραξης του προμηθευτή.
- 4.6. Παράδοση επιταγών τρίτων (πελατείας) από τον δικαιούχο της στήριξης σε προμηθευτή οι οποίες πρέπει να έχουν πληρωθεί από την Τράπεζα σε χρόνο προγενέστερο της υποβολής της αίτησης πληρωμής. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται: (α) φωτοαντίγραφα των επιταγών (δύο όψεις) (β) απόδειξη παράδοσης / εκχώρησης επιταγών που εκδίδει ο δικαιούχος της στήριξης ή απόδειξη παραλαβής των επιταγών που εκδίδει ο προμηθευτής, όπου αναγράφονται για κάθε επιταγή ο αριθμός, η τράπεζα, ο εκδότης, ο πελάτης, το ποσό, η ημερομηνία (γ) βεβαίωση από την τράπεζα ή αντίγραφο κίνησης του λογαριασμού του εκδότη ή άλλο έγγραφο θεωρημένο από την τράπεζα έκδοσης που να δείχνει την πληρωμή για κάθε επιταγή. Τα παραπάνω είναι απαραίτητα συνοδευτικά της απόδειξης. Η παραπάνω τεκμηρίωση αφορά το παραστατικό εξόφλησης στο σύνολό του δηλαδή δεν μπορεί να γίνει δεκτή μερική τεκμηρίωση. Το συνολικό ποσό των επιταγών ενδέχεται να μην συμπίπτει με το ποσό του παραστατικού το οποίο εξοφλείται αλλά να το υπερκαλύπτει. Η απόδειξη εκδίδεται πάντα για το ποσό της πληρωμής και όχι για το ποσό του εξοφλούμενου παραστατικού. Ο δικαιούχος χρησιμοποιεί επιταγές τρίτων ως μέσο εξόφλησης με δική του ευθύνη και μόνο όταν είναι βέβαιος ότι μπορεί να προσκομίσει τα σχετικά τραπεζικά έγγραφα της (γ) τα οποία πιστοποιούν την πληρωμή για κάθε επιταγή.
- 4.7. Έκδοση ταχυδρομικής επιταγής - ταχυπληρωμής με κατάθεση μετρητών του δικαιούχου της στήριξης στα ΕΛΤΑ για εξόφληση του προμηθευτή, σε χρόνο προγενέστερο της σε χρόνο προγενέστερο της υποβολής της αίτησης πληρωμής. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται: (α) αποδεικτικά έκδοσης και είσπραξης της ταχυδρομικής επιταγής, όπου θα αναγράφονται τα στοιχεία του Δικαιούχου και του προμηθευτή και (β) απόδειξη είσπραξης του προμηθευτή.
- 4.8. Εξόφληση μέσω κάρτας πληρωμών (χρεωστικής, πιστωτικής, προπληρωμένης). Προϋπόθεση για την πιστοποίηση της πληρωμής είναι η κάρτα να ταυτοποιείται και να έχει εκδοθεί στο όνομα του δικαιούχου της στήριξης ή να συνδέεται απαραίτητως με λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών στο όνομα του δικαιούχου της στήριξης. Για την πιστοποίηση απαιτούνται: (α) αντίγραφο κίνησης κάρτας ή λογαριασμού πληρωμών του δικαιούχου της στήριξης που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών που αποτυπώνει τις κινήσεις της κάρτας και στο οποίο να εμφανίζεται κάθε δόση ή η εφάπαξ καταβολή για τη συναλλαγή και (β) απόδειξη είσπραξης του προμηθευτή.
5. Δεν επιτρέπεται κατακερματισμός της δαπάνης που οδηγεί σε αποφυγή των παραπάνω υποχρεώσεων για την εξόφληση τιμολογίων άνω των 500 ευρώ δηλαδή δεν επιτρέπεται τμηματική

τιμολόγηση ενιαίας δαπάνης π.χ. ενιαίο μηχάνημα το οποίο τιμολογείται ξεχωριστά σε παραπάνω από ένα τιμολόγια.

6. Σε περίπτωση που καταβάλλονται προκαταβολές έναντι της αξίας του προς αγορά επενδυτικού αγαθού ή όταν πραγματοποιούνται τμηματικές καταβολές που αφορούν παραστατικό καθαρής αξίας άνω των πεντακοσίων ευρώ, απαιτείται η χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής, ανεξαρτήτως του ποσού της κάθε τμηματικής καταβολής ή προκαταβολής και για κάθε μέρος αυτής.
7. Η πιστοποίηση της εξόφλησης γίνεται με την υποβολή της απόδειξης είσπραξης ή της εξοφλητικής βεβαίωσης του προμηθευτή, η οποία αποτελεί το παραστατικό εξόφλησης. Η ένδειξη «εξοφλήθη» πάνω στα τιμολόγια δεν τεκμηριώνει εξόφληση και δεν αντικαθιστά την εξοφλητική απόδειξη. Απαιτείται ο συσχετισμός της εξόφλησης με τις επενδυτικές δαπάνες με την αναγραφή των στοιχείων των τιμολογίων και των μέσων εξόφλησής τους (επιταγές / συναλλαγματικές και στοιχεία τραπεζικών κινήσεων) στις αποδείξεις είσπραξης ή στις βεβαιώσεις εξόφλησης.
8. Στις περιπτώσεις όπου από τα ως άνω περιγραφόμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για τις εξοφλήσεις με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής, δεν προκύπτουν σαφώς τα στοιχεία των αντισυμβαλλόμενων δύναται να ζητείται επιπλέον απόδειξη είσπραξης ή έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας π.χ. βεβαίωση προμηθευτή περί εξόφλησης της συναλλαγής. Δεν είναι αποδεκτή η πληρωμή του προμηθευτή με τη χρήση τραπεζικών μέσων πληρωμής άλλων προσώπων πέραν του δικαιούχου της στήριξης, και σε περίπτωση δικαιούχου της στήριξης νομικού προσώπου ή συλλογικού σχήματος, με τη χρήση τραπεζικών μέσων πληρωμής άλλων προσώπων. Για την εξόφληση προμηθευτών, είναι αποδεκτή η χρήση κοινών λογαριασμών τους οποίους διατηρεί ο δικαιούχος της στήριξης.
9. Σε περίπτωση εξόφλησης παραστατικού καθαρής αξίας έως και πεντακοσίων ευρώ μέσω μετρητών τα απαιτούμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για τις συναλλαγές αυτές είναι: απόδειξη είσπραξης του προμηθευτή ή έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας π.χ. βεβαίωση προμηθευτή περί εξόφλησης της συναλλαγής.
10. Σε όλες τις περιπτώσεις και για κάθε συναλλαγή, πρέπει να υπάρχει επαρκής διαδρομή ελέγχου, δηλαδή να αποδεικνύεται η αγορά των αντίστοιχων επενδυτικών αγαθών και η πληρωμή τους από τον δικαιούχο της στήριξης, ανεξάρτητα εάν η συναλλαγή αυτή πραγματοποιείται με δόσεις ή με εφάπαξ καταβολή.
11. Το σύνολο των ως άνω συναλλαγών πρέπει να αποτυπώνεται στις κατά περίπτωση και σύμφωνα με την τηρούμενη κατηγορία λογιστικών βιβλίων του δικαιούχου λογιστικές καταχωρήσεις βάσει των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων (Ν. 4308/2014).
12. Ο δικαιούχος μπορεί να λαμβάνει και να εκδίδει ηλεκτρονικά τιμολόγια. Ηλεκτρονικό τιμολόγιο είναι οποιοδήποτε τιμολόγιο περιέχει τις πληροφορίες που απαιτούνται από τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (Ν. 4308/2014) και το οποίο έχει εκδοθεί και ληφθεί σε ηλεκτρονική μορφή. Για τους σκοπούς πιστοποίησης των δαπανών της επένδυσης, τα ηλεκτρονικά τιμολόγια πρέπει σε κάθε περίπτωση να εκτυπώνονται.
13. Σε περίπτωση κατά την οποία οι προμηθευτές είναι νομικά πρόσωπα και οι καταθέσεις από τον δικαιούχο της στήριξης πραγματοποιούνται σε προσωπικό λογαριασμό και όχι σε εταιρικό του προμηθευτή, οι εξοφλούμενες δαπάνες δεν θα πιστοποιούνται.

Άρθρο 31

Επιτόπιοι δειγματοληπτικοί έλεγχοι και εκ των υστέρων έλεγχοι

1. Η ΕΥΔ ΠΑΑ είναι υπεύθυνη για την οργάνωση και τον καθορισμό όλων των διαδικασιών που σχετίζονται με τους επιτόπιους ελέγχους.
2. Διενεργούνται εκ των υστέρων έλεγχοι, εντός χρονικού διαστήματος των μακροχρονίων

υποχρεώσεων του δικαιούχου, σε επενδυτικές ενέργειες προκειμένου να εξακριβωθεί ότι η πράξη που περιλαμβάνει επένδυση συνεχίζει να δικαιούται χρηματοδότηση από το ΠΑΑ.

3. Στις περιπτώσεις που από τη διενέργεια των ελέγχων προκύπτουν παρατυπίες που επισείουν την ακύρωση της χρηματοδότησης της πράξης, εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στο σύστημα δημοσιονομικών διορθώσεων. Τα στοιχεία των εκθέσεων ελέγχου, οι τυχόν παρατυπίες αλλά και η συμμόρφωση των δικαιούχων καταχωρίζονται στο ΟΠΣΑΑ, με ευθύνη του φορέα που διενήργησε τον εν λόγω έλεγχο, σε ειδικά πεδία ελέγχων και κοινοποιείται στον ΟΠΕΚΕΠΕ.
4. Τα αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντα ποσά ενισχύσεων θα ανακτώνται σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 32

Έκτακτοι έλεγχοι

1. Η ΕΥΔ ΠΑΑ εφόσον υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις για την ύπαρξη παραβάσεων εθνικού ή ενωσιακού δικαίου και ειδικά κατόπιν καταγγελιών ή εισαγγελικών παραγγελιών, προβαίνει στη διενέργεια έκτακτου επιτόπιου ελέγχου και όπου απαιτείται ζητείται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ η αναστολή της χρηματοδότησης της πράξης.
2. Το σύνολο των απαραίτητων πληροφοριών σχετικών με την εξέταση της καταγγελίας και του πορίσματος του ελέγχου εισάγονται από την αρμόδια αρχή που διενήργησε τον έλεγχο στο ΟΠΣΑΑ.

Άρθρο 33

Έλεγχοι εποπτείας

1. Η ΕΥΔ ΠΑΑ ή ο ΟΠΕΚΕΠΕ διενεργούν ελέγχους εποπτείας για τον έλεγχο και την παρακολούθηση της εκπλήρωσης των καθηκόντων που εκχωρούνται στους φορείς, όπως αυτά περιγράφονται στις αποφάσεις εκχώρησης.
2. Στους ελέγχους εποπτείας που αφορούν στην ΕΥΔ ΠΑΑ συνδράμει η ΕΥΕ ΠΑΑ.

Άρθρο 34

Αναστολή της στήριξης

1. Σύμφωνα με το άρθρο 36 του Καν. (ΕΕ) 640/2014, ο ΟΠΕΚΕΠΕ μπορεί να αναστείλει τη στήριξη όταν κατόπιν ελέγχου εντοπίζεται μη συμμόρφωση η οποία έχει ως αποτέλεσμα την επιβολή διοικητικής κύρωσης. Η αναστολή αίρεται από τον οργανισμό πληρωμών μόλις ο δικαιούχος εκπληρώσει τις ενέργειες συμμόρφωσης έναντι των συστάσεων της αρμόδιας αρχής που διενήργησε τον έλεγχο.
2. Η μέγιστη περίοδος αναστολής δεν υπερβαίνει τους τρεις μήνες.

Άρθρο 35

Υποχρεώσεις δικαιούχων

Ο δικαιούχος αναλαμβάνει τις παρακάτω δεσμεύσεις καθώς και τις επί μέρους χρονικές προθεσμίες επίτευξής τους που αφορούν στα ακόλουθα:

1. Καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης και μέχρι την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου να μην προβεί σε ενέργειες που έχουν ως αποτέλεσμα η βαθμολογία της πρότασης να υπολείπεται της βαθμολογίας του πρώτου επιλαχόντα της Περιφέρειας στην οποία υπέβαλλε την αίτηση στήριξης.
2. Καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου και κατά τη διάρκεια των μακροχρονίων υποχρεώσεων να υποβάλει Ενιαία Δήλωση Εκμετάλλευσης κατ' έτος και να τηρεί τις υποχρεώσεις σε

σχέση με το ΟΣΔΕ και τα Μητρώα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά.

3. Οι δικαιούχοι φυσικά και νομικά πρόσωπα, καθ' όλη τη διάρκεια του επενδυτικού σχεδίου να διατηρούν την τυπική απόδοση της εκμετάλλευσης όχι μικρότερη των 8.000 ευρώ. Τα συλλογικά σχήματα οφείλουν, καθ' όλη τη διάρκεια του επενδυτικού σχεδίου να διατηρούν τον κύκλο εργασιών σε επίπεδα όχι μικρότερα των 30.000 ευρώ.
4. Οι δικαιούχοι φυσικά και νομικά πρόσωπα, κατά τη διάρκεια των μακροχρονίων υποχρεώσεων να διατηρούν την τυπική απόδοση σε επίπεδο τουλάχιστον ίσο με την τυπική απόδοση που έχει δηλωθεί στη μελλοντική κατάσταση. Τα συλλογικά σχήματα οφείλουν, κατά τη διάρκεια των μακροχρονίων υποχρεώσεων να διατηρούν τον κύκλο εργασιών σε επίπεδα όχι μικρότερα των 30.000 ευρώ. Σε περίπτωση παραβίασης αυτού του όρου η ΔΑΟΚ απευθύνει σύσταση. Σε περίπτωση επανάληψης της παραβίασης εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στο άρθρο 36.
5. Η διατήρηση του τόπου μόνιμης κατοικίας του φυσικού προσώπου και της έδρας του νομικού προσώπου ή του συλλογικού σχήματος στην περιοχή εφαρμογής των δράσεων 4.1.1 και 4.1.3 με τους ίδιους όρους ένταξης, έως την ολοκλήρωση της περιόδου τήρησης των μακροχρονίων υποχρεώσεων.
6. Οι δικαιούχοι οι οποίοι, κατά την διάρκεια της περιόδου υλοποίησης αλλά και της περιόδου τήρησης των μακροχρονίων υποχρεώσεων, οφείλουν να διατηρούν τους όρους και τις προϋποθέσεις έγκρισης των επενδύσεων και να μην προβαίνουν στις παρακάτω ενέργειες:
 - 6.1. Παύση της παραγωγικής δραστηριότητας ή μετεγκατάστασή της εκτός περιοχής προγράμματος.
 - 6.2. Αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος ενός στοιχείου υποδομής η οποία παρέχει στο δικαιούχο αδικαιολόγητο πλεονέκτημα (π.χ. πώληση, παραχώρηση, μη εύρεση κατά τη διενέργεια ελέγχου επένδυσης η οποία έχει συγχρηματοδοτηθεί)
 - 6.3. Ουσιαστική μεταβολή που επηρεάζει τη φύση, τους στόχους ή την εφαρμογή των όρων που θα μπορούσαν να υπονομεύσουν τους αρχικούς στόχους.
7. Να αναρτούν κατά την διάρκεια της υλοποίησης της επένδυσης και πριν από το πρώτο αίτημα πληρωμής, πινακίδα στον χώρο πραγματοποίησης των εργασιών, όπου να επιδεικνύεται η συμβολή του προγράμματος ενίσχυσης της επένδυσης.
8. Να ανταποκριθούν σε πρόσκληση κατάρτισης.
9. Υποβολή της πρώτης αίτησης πληρωμής σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο 26.
10. Ολοκλήρωση του φυσικού αντικειμένου και υποβολή του τελικού αιτήματος πληρωμής εντός 3 ετών από την ημερομηνία κατά την οποία το επενδυτικό σχέδιο θα συμπεριληφθεί σε απόφαση ένταξης
11. Διατήρηση σε ξεχωριστό αρχείο όλων των παραστατικών που σχετίζονται με την υλοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του επενδυτικού σχεδίου τους προκειμένου να είναι δυνατή από τα αρμόδια όργανα η επαλήθευση και ο έλεγχος των πληρωμών. Τα παραστατικά διατηρούνται τουλάχιστον για 5 χρόνια από την ολοκλήρωση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου. Ειδικότερα σε περίπτωση παρατυπιών ή παραλείψεων, τα ανωτέρω παραστατικά φυλάσσονται στη διάθεση των αρμοδίων οργάνων τουλάχιστον για 3 χρόνια μετά από το έτος κατά το οποίο διαπιστώθηκαν.
12. Είναι ενήμερος για τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη χορηγούμενη ενίσχυση και για τις απαιτήσεις που αφορούν την παροχή στοιχείων στη διαχειριστική αρχή και την καταγραφή των επιδόσεων και των αποτελεσμάτων καθώς και στο RICA, εφόσον του ζητηθούν.
13. Να καταχωρεί στα λογιστικά του βιβλία σύμφωνα με τη νομοθεσία όλες τις πράξεις που σχετίζονται

με την υλοποίηση του οικονομικού αντικειμένου του επενδυτικού του σχεδίου και να παρέχει πρόσβαση στα αρμόδια ελεγκτικά όργανα.

14. Να παρέχει κάθε σχετική πληροφορία προκειμένου να διευκολύνει τις υπηρεσίες που παρακολουθούν την πορεία υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων του.
15. Να αποδέχεται τους ελέγχους των άρθρων 25, 26, 28, 31, 32, 33 και 39 και να διευκολύνει τα αρμόδια όργανα προσκομίζοντας οποιαδήποτε επιπλέον παραστατικά ζητηθούν.

Άρθρο 36

Επιπτώσεις από την αθέτηση όρων, προϋποθέσεων και υποχρεώσεων

Ο δικαιούχος που αθετεί τους όρους, τις προϋποθέσεις ένταξης και τις υποχρεώσεις του, χωρίς να συντρέχει λόγος ανωτέρας βίας ή εξαιρετική περίπτωση, υφίσταται τις πιο κάτω διοικητικές κυρώσεις:

1. Απεντάσσεται από τις δράσεις που έχει ενταχθεί.
2. Η δημόσια οικονομική ενίσχυση που τυχόν του έχει καταβληθεί ανακτάται εν μέρει ή στο σύνολό της εντόκως ως αχρεωστήτως καταβληθείσα σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις. Στην περίπτωση που η αθέτηση διαπιστωθεί κατά την διάρκεια των μακροχρονίων υποχρεώσεων από το σύνολο της δημόσιας οικονομικής ενίσχυσης που του έχει καταβληθεί επιστρέφονται εντόκως τόσα πέμπτα, όσα απαιτούνται για τη συμπλήρωση της πενταετίας.
3. Αποκλείεται από την παροχή στήριξης από τις δράσεις του υπομέτρου 4.1 του ΠΑΑ 2014 – 2020 για την τρέχουσα προγραμματική περίοδο.

Άρθρο 37

Ανωτέρα βία και εξαιρετικές περιστάσεις

1. Λόγος ανωτέρας βίας συντρέχει όταν η ανθρώπινη σκέψη και πρόνοια δεν μπορεί να προβλέψει και να προλάβει το επιζήμιο γεγονός. Ως περιπτώσεις ανωτέρας βίας και εξαιρετικών περιστάσεων είναι δυνατόν να χαρακτηριστούν οι ακόλουθες ιδίως περιπτώσεις:
 - 1.1. Θάνατος του δικαιούχου,
 - 1.2. Μακροχρόνια ανικανότητα του δικαιούχου προς εργασία ,
 - 1.3. Απαλλοτρίωση του συνόλου ή σημαντικού τμήματος της εκμετάλλευσης ή των ακινήτων του συλλογικού σχήματος, εφόσον δεν ήταν προβλεψίμη κατά την ημέρα υποβολής της αίτησης.
 - 1.4. Σοβαρή φυσική καταστροφή που προκαλεί σημαντική ζημιά στην εκμετάλλευση ή στις εγκαταστάσεις του συλλογικού σχήματος.
 - 1.5. Καταστροφή, λόγω ατυχήματος, των κτιρίων της εκμετάλλευσης ή των εγκαταστάσεων του συλλογικού σχήματος που προορίζονταν για την παραγωγή προϊόντων ή την εκτροφή των ζώων.
 - 1.6. Επιζωοτία ή νόσος των φυτών, που πλήττει αντιστοίχως ένα μέρος ή το σύνολο των ζώων ή των καλλιεργειών του δικαιούχου.
2. Οι αποφάσεις σχετικά με τις περιπτώσεις ανωτέρας βίας και εξαιρετικών περιστάσεων λαμβάνονται κατά περίπτωση, βάσει αποδεικτικών στοιχείων και εφαρμόζοντας την αρχή της ανωτέρας βίας στο πλαίσιο του γεωργικού δικαίου της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της νομολογίας του Δικαστηρίου.
3. Οι περιπτώσεις ανωτέρας βίας και οι εξαιρετικές περιπτώσεις εξετάζονται μόνο στην περίπτωση που κοινοποιούνται εγγράφως στην οικεία ΔΑΟΚ της Περιφέρειας μαζί με τα αποδεικτικά στοιχεία που κρίνονται ικανοποιητικά από τον εν λόγω φορέα, εντός διαστήματος δεκαπέντε εργάσιμων ημερών από τη στιγμή που ο δικαιούχος ή ο έλκων εξ' αυτού δικαιώματα είναι σε θέση να το πράξει.

4. Με απόφαση του Περιφερειάρχη, μετά από εισήγηση της ΔΑΟΚ και αποδοχή της από τη ΔΑΟ της Περιφέρειας, αναγνωρίζονται οι περιπτώσεις ανωτέρας βίας ή εξαιρετικές περιπτώσεις και εκδίδονται οι σχετικές αποφάσεις.

Άρθρο 38

Επιβολή κυρώσεων

1. Στην περίπτωση που από τη διενέργεια ελέγχων προκύπτουν παρατυπίες που επισύρουν την επιβολή κυρώσεων, το όργανο που διενήργησε τον έλεγχο προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες για την έκδοση απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης και ενημερώνει το ΟΠΣΑΑ προκειμένου να ανακτηθούν τα αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντα ποσά.
2. Τα αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντα ποσά δημόσιας οικονομικής ενίσχυσης ανακτώνται σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 39

Τελικές διατάξεις

1. Η ΕΥΕ ΠΑΑ και ο ΟΠΕΚΕΠΕ διατηρούν το δικαίωμα συμμετοχής στις επιτόπιες επισκέψεις των Επιτροπών κατά τις οποίες πραγματοποιείται και η διαδικασία της πιστοποίησης της ολοκλήρωσης των επενδυτικών σχεδίων. Επιπλέον, η ΕΥΕ ΠΑΑ και ο ΟΠΕΚΕΠΕ δύνανται να πραγματοποιήσουν επιτόπιες επισκέψεις στις επενδύσεις μετά την αποστολή των Πρακτικών των Ελέγχων των Επιτροπών και πριν την εκκαθάριση της δαπάνης. Η ΕΥΕ ΠΑΑ συμμετέχει στις επιτόπιες επισκέψεις ύστερα από εντολή του Προϊσταμένου της με τουλάχιστον δύο υπαλλήλους της.
2. Η παρούσα να αναρτηθεί στο «ΔΙΑΥΓΕΙΑ», στην ιστοσελίδα του ΕΣΠΑ, του ΠΑΑ, του ΥΠΑΑΤ και στις σχετικές ιστοσελίδες των Περιφερειών.
3. Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ**

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

(Το παράρτημα αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της Υ.Α. 13158/28-11-2017)

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΚΛΟΓΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΕΛΚΥΣΤΗΡΑ

Η υποδύναμη και το είδος του ελκυστήρα για τις ανάγκες της εκμετάλλευσης προσδιορίζονται με την βοήθεια του αλγορίθμου TEMPORAL ENERGY REQUIREMENT SATISFACTION (TEReS) ο οποίος αναπτύχθηκε από το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών για τις ανάγκες του προγράμματος και έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα www.agrotikianaptixi.gr.

Για την ανάπτυξη του αλγορίθμου έχει ληφθεί υπόψη το είδος της καλλιέργειας, η έκτασή της και το κόστος εγκαρότητας των επεμβάσεων. Για το τελευταίο συγκεντρώθηκαν δεδομένα που αφορούσαν το είδος της καλλιέργειας, την ποικιλία και τα μετεωρολογικά στοιχεία της περιοχής ώστε να υπολογιστούν οι ημέρες υστέρησης κάθε εργασίας. Κατά συνέπεια για τον υπολογισμό της απαιτούμενης ισχύος γεωργικών ελκυστήρων για την κάλυψη των πραγματικών αναγκών των γεωργικών εκμεταλλεύσεων λαμβάνονται επίσης υπόψη οι εποχιακές ενεργειακές απαιτήσεις και το διαθέσιμο χρονικό διάστημα για την εξασφάλιση αυτών.

Με βάση τον ανωτέρω αλγόριθμο σχεδιάστηκε λογισμικό (TEReS) για την εκτίμηση της απαραίτητης ισχύος των ελκυστήρων η οποία βασίζεται στην κάλυψη των πραγματικών ενεργειακών αναγκών καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Για λόγους εύρεσης του κατάλληλου ελκυστήρα υπό τις συνθήκες της αγοράς μηχανημάτων, οι υποδυνάμεις που προκύπτουν από τη χρήση του αλγορίθμου ή του κατωτέρω πίνακα μπορεί να προσαυξάνονται μέχρι και 10 ίππους.

Κατά παρέκκλιση του ανωτέρω αλγορίθμου, είναι δυνατή η ενίσχυση ενός μόνο ελκυστήρα στο σύνολο του επενδυτικού σχεδίου με τις εξής προϋποθέσεις:

Επενδυτικές Δαπάνες	Ποσότητα	Περιορισμός στη μελλοντική κατάσταση	Δυναμικότητα
Ελκυστήρας	1	Καλλιέργεια δενδρωδών καλλιεργειών ή/και αμπελώνων ή/και κηπευτικών σε έκταση τουλάχιστον 20 στρεμμάτων	έως 70 hp
	1	Καλλιέργεια δενδρωδών καλλιεργειών ή/και αμπελώνων ή/και κηπευτικών σε έκταση τουλάχιστον 50 στρεμμάτων	έως 80 hp
	1	Καλλιέργειες σε έκταση τουλάχιστον 100 στρεμμάτων	έως 80 hp
	1	Καλλιέργειες σε έκταση τουλάχιστον 200 στρεμμάτων	έως 90 hp
	1	Σταβλισμένη εκτροφή τουλάχιστον: 300 θηλυκών αιγοπροβάτων άνω του έτους ή 80 MMZ βοοειδών ή 100 χοιρομητέρων	έως 70* hp.

*Εξαίρεση για τη βοοτροφία και την αιγοπροβατοτροφία: Στην περίπτωση όπου η εκμετάλλευση κατέχει ή θα κατέχει μη αυτοκινούμενο ενσιρωδιανομέα, είναι δυνατή η αιτιολόγηση αγοράς ελκυστήρα υποδύναμης ανάλογης των προδιαγραφών λειτουργίας του ενσιρωδιανομέα και μέχρι 100 ίππων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 8:

Έτη παλαιότητας - προσδιορισμός επενδύσεων απλής αντικατάστασης
(Το Παράρτημα 8 αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της Υ.Α. 13158/28-11-2017)

Κατηγορία του στοιχείου ενεργητικού της εκμετάλλευσης	Περίοδος απλής αντικατάστασης	Συν/σής απόσβεσης	Αντικατάσταση με μείωση της δαπάνης (έτη απόσβεσης που απομένουν $\leq 20\%$)
Κτίρια, κατασκευές, εγκαταστάσεις και αποθήκες συμβατικής κατασκευής (περιλαμβάνονται ενδεικτικά, εγκαταστάσεις επεξεργασίας αποβλήτων, διαλογητήρια, ξηραντήρια, συσκευαστήρια, ψυγεία αποθήκευσης, περιφράξεις αυτών, κ.λπ., χωρίς τον σχετικό εξοπλισμό)	30	3,33%	δεν αφορά
Θερμοκήπια και κτηνοτροφικά στέγαστρα θερμ/κού τύπου	15	6,67%	3
Κάθετοι αποθ/κοί χώροι (silo) και σχετικός εξοπλισμός			3
Παρελκόμενα κατεργασίας εδάφους			δεν αφορά
Εξοπλισμός παραγωγής ζωοτροφών (σφυρόμυλος, χαρμανιέρα, κ.ά.)			3
Ψυκτικά μηχανήματα (ψυγείο αποθήκευσης προϊόντων κ.λπ.) και εγκαταστάσεις κλιματισμού και κεντρικής θέρμανσης (λέβητες - καυστήρες κ.λπ.) στους χώρους της εκμετάλλευσης			3
Ηλεκτρογεννήτριες	12	8,33%	2
Ελκυστήρες			δεν αφορά
Μελισσοκομικά και ανθοκομικά αυτοκίνητα			δεν αφορά
Αυτοκινούμενα γεωργικά μηχανήματα			δεν αφορά
Ρυμούλκες κάθε είδους			δεν αφορά
Εξοπλισμός εγκαταστάσεων αποχέτευσης, επεξεργασίας αποβλήτων και βιολογικού καθαρισμού. Εξοπλισμός διαχείρισης λυμάτων.	10	10,00%	2
Λοιπός εξοπλισμός εντός εγκαταστάσεων ζωικής παραγωγής			2
Λοιπά παρελκόμενα ελκυστήρα			δεν αφορά
Λοιπά μηχανήματα και εξοπλισμός εκτός Η/Υ και λογισμικού			2
Πολυετή φυτά			δεν αφορά
Άυλα στοιχεία και δικαιώματα και έξοδα πολυετούς απόσβεσης			δεν αφορά
Λοιπά πάγια στοιχεία			2
Αμελκτικές μηχανές και συναφής εξοπλισμός (π.χ. παγολεκάνες)	8	12,50%	1
Παρελκόμενα φυτοπροστασίας και φορητός εξοπλισμός φυτοπροστασίας			δεν αφορά
Λιπασματοδιανομείς (αυτοκινούμενοι και παρελκόμενοι)			δεν αφορά
Παρελκόμενα χορτονομής			δεν αφορά
Κυψέλες μελισσών			1
Εξοπλισμός μελισσοκομικού εργαστηρίου			1
Εξοπλισμός Η/Υ, κύριος και περιφερειακός και λογισμικό	5	20,00%	1
Εξοπλισμός και συσκευές επικοινωνιών και γραφείου			1

Επεξήγηση και παράδειγμα για τη λειτουργία του ανωτέρω πίνακα:

Εφαρμόζονται περιορισμοί ως προς την αντικατάσταση εξοπλισμού που υπάρχει στην εκμετάλλευση και δεν έχει αποσβεστεί. Ο πίνακας του παρόντος παραρτήματος παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη διάρκεια της απόσβεσης του εξοπλισμού της εκμετάλλευσης (δεύτερη στήλη), του συντελεστή ετήσιας σταθερής απόσβεσης που εφαρμόζεται για τον υπολογισμό της αναπόσβεστης αξίας (τρίτη στήλη), και για το αν και πόσα έτη πριν την ολοκλήρωση των ετών απόσβεσης μπορεί να αντικατασταθεί μία επένδυση από μία νέα ώστε να απομένει έως και το 20% των ετών απόσβεσης (τέταρτη στήλη).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 9

(Το παράρτημα αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της Υ.Α. 13158/28-11-2017)

ΕΥΛΟΓΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΗ ΔΑΠΑΝΗ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

9.1 Εύλογο κόστος υλοποίησης σταβλικών – μελισσοκομικών εγκαταστάσεων

Πίνακας 9.1.1 Κτίρια συμβατικής κατασκευής

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΗ ΔΑΠΑΝΗ	
	(€/τ.μ. κτιρίου)	(€/ζώο ή €/τ.μ.)
Στάβλος αγελάδων γαλακτοπαραγωγής περιορισμένου σταβλισμού	220	3.200/αγελάδα
Στάβλος αγελάδων γαλακτοπαραγωγής ελεύθερου σταβλισμού ατομικών θέσεων	210	3.600/αγελάδα
Στάβλος αγελάδων γαλακτοπαραγωγής ελεύθερου σταβλισμού χωρίς ατομικές θέσεις, σε στρωμνή	180	3.300/αγελάδα
Στάβλος αγελάδων κρεοπαραγωγής ελεύθερης βοσκής	210	1.700/αγελάδα
Στάβλος πάχυνσης μοσχαριών σε απλά ανοικτά υπόστεγα	180	1.550/μοσχάρι
Στάβλος πάχυνση μοσχαριών σε κτίρια με διαμορφωμένα δάπεδα (κανάλια κ.λπ.)	210	1.850/μοσχάρι
Αιγοπροβατοστάσια	210	580/προβατο/αίγα
Αιγοπροβατοστάσια αμιγούς πάχυνσης αρνιών ή κατσικιών	190	140/αρνί – κατσίκι
Χοιροστάσια μικτής κατεύθυνσης	230	5.300/χοιρομητέρα
Χοιροστάσια αμιγούς πάχυνσης χοίρων σε διαμορφωμένα δάπεδα	230	260/θέση χοίρου
Χοιροστάσια αναπαραγωγής (δεν περιλαμβάνουν πάχυνση και προπάχυνση)	230	3.250/χοιρομητέρα
Πτηνοτροφεία – Κονικλοτροφεία	210	-----
– Εξοπλισμός αυγοπαραγωγής σε κλωβοστοιχίες	-----	15/όρνιθα
– Εξοπλισμός πτηνών πάχυνσης	-----	60/τ.μ. θαλάμου
– Εξοπλισμός αναθρεπτηρίου πτηνοτροφίας	-----	4,5/θέση πουλιού
– Εξοπλισμός ορνίθων αναπαραγωγής με αυτ. φωλιές	-----	61/τ.μ θαλάμου
– Εξοπλισμός ινδορνίθων αναπαραγωγής με απλές φωλιές	-----	60/τ.μ θαλάμου
– Εξοπλισμός κονικλοτροφείου (μικτής κατεύθυνσης)	-----	180/κονικλομητέρα
Αποθήκη	210	-----
Αμελκτήριο	380	-----
Χώρος εξυπηρέτησης προσωπικού (μέχρι 25,00 τ.μ.)	360	-----
Υπόστεγα σανών	110	-----
Πίστες ενσίρωσης (δάπεδο)	40	-----
Πίστες ενσίρωσης (δάπεδο και τοιχία)	80	-----
Χώρος εξαγωγής προϊόντων μελισσοκομίας	380	-----
Περίφραξη με σενάζι	19 €/μέτρο	-----
Περίφραξη απλή	9 €/μέτρο	-----

Πίνακας 9.1.2. Κτίρια από σκελετό θερμοκηπίου (τύπου τολ)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΗ ΔΑΠΑΝΗ	
	(€/τ.μ. κτιρίου)	(€/ζώο)
Στάβλος αγελάδων γαλακτοπαραγωγής περιορισμένου σταβλισμού	100	2.140/αγελάδα
	120	2.160/αγελάδα
Στάβλος αγελάδων γαλακτοπαραγωγής ελεύθερου σταβλισμού ατομικών θέσεων	100	2.000/αγελάδα
	120	2.020/αγελάδα
Στάβλος αγελάδων γαλακτοπαραγωγής ελεύθερου σταβλισμού χωρίς ατομικές θέσεις, σε στρωμνή	100	1.980/αγελάδα
	120	
Στάβλος αγελάδων κρεοπαραγωγής ελεύθερης βοσκής	100	1760/αγελάδα
	120	1780/αγελάδα
Στάβλος πάχυνσης μοσχαριών σε απλά ανοικτά υπόστεγα	100	640/μοσχάρι
	120	660/μοσχάρι
Στάβλος πάχυνσης μοσχαριών σε κτίρια με διαμορφωμένα δάπεδα (κανάλια κ.λπ.)	100	670/μοσχάρι
	120	690/μοσχάρι
Αιγοπροβατοστάσια	100	350/πρόβατο – αίγα
	120	390/πρόβατο – αίγα
Αιγοπροβατοστάσια αμιγούς πάχυνσης αρνιών ή κατσικιών	100	110/αρνί – κατσίκι
	120	120/αρνί – κατσίκι
Πτηνοτροφεία – Κονικλοτροφεία	120	-----
	160	-----
Αποθήκη	90	-----
	110	-----
Αμελκτήριο	200	-----
	250	-----
Χώρος προσωρινής διαμονής- εξυπηρέτησης προσωπικού μέχρι 25,00 τ.μ. (συνοδό κτίριο)	110	-----
Υπόστεγα σανών	45	-----

Πίνακας 9.2 Θερμοκήπια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΗ ΔΑΠΑΝΗ
ΤΥΠΟΣ Α: ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟ ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΟ, ΑΜΦΙΡΙΚΤΟ ΑΠΛΟ	
1) Κάλυψη όλο με μαλακό πλαστικό	17.000€/στρ
2) Κάλυψη προσόψεις και ποδιές με πολυεστέρα, οροφή με μαλακό πλαστικό	18.000€/στρ
3) Κάλυψη προσόψεις και ποδιές με πολυκαρβονικό, οροφή με μαλακό πλαστικό	19.000€/στρ
ΤΥΠΟΣ Β: ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟ ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΟ, ΑΜΦΙΡΙΚΤΟ ΠΟΛΛΑΠΛΟ	
1) Κάλυψη όλο με μαλακό πλαστικό	21.500€/στρ.
2) Κάλυψη προσόψεις και ποδιές με πολυεστέρα, οροφή με μαλακό πλαστικό	22.500€/στρ.
3) Κάλυψη προσόψεις και ποδιές με πολυκαρβονικό, οροφή με μαλακό πλαστικό	23.500€/στρ.
ΤΥΠΟΣ Γ: ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟ ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΟ, ΤΟΞΩΤΟ ΑΠΛΟ ΜΕΤΑΛΛΙΚΟ και ΕΛΑΧΙΣΤΟ ΥΨΟΣ ΚΟΡΥΦΗΣ 3,00 ΜΕΤΡΑ	
1) Κάλυψη όλο με μαλακό πλαστικό	17.000 €/στρ.
2) Κάλυψη προσόψεις και ποδιές με πολυεστέρα, οροφή με μαλακό πλαστικό	18.000€/στρ.
3) Κάλυψη προσόψεις με πολυεστέρα, οροφή – ποδιές με μαλακό πλαστικό	17.500€/στρ.
4) Κάλυψη προσόψεις και ποδιές με πολυκαρβονικό, οροφή με μαλακό πλαστικό	19.000€/στρ.
5) Κάλυψη προσόψεις με πολυκαρβονικό, οροφή – ποδιές με μαλακό πλαστικό	18.500€/στρ.
ΤΥΠΟΣ Δ: ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟ ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΟ, ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΤΟΞΩΤΟ ΠΟΛΛΑΠΛΟ, ΧΩΡΙΣ ΑΝΟΙΓΜΑΤΑ (ΠΑΡΑΘΥΡΑ), ΜΕ ΜΕΤΑΛΛΙΚΟ ΣΚΕΛΕΤΟ και ΥΨΟΣ ΥΔΡΟΡΡΟΗΣ ΜΕΧΡΙ 2.6 ΜΕΤΡΑ	
1) Κάλυψη όλο μαλακό πλαστικό	20.900€/στρ.
2) Κάλυψη προσόψεις και ποδιές με πολυεστέρα, οροφή με μαλακό πλαστικό	22.500€/στρ.
3) Κάλυψη προσόψεις με πολυεστέρα, οροφή – ποδιές με μαλακό πλαστικό	21.500€/στρ.
4) Κάλυψη προσόψεις και ποδιές με πολυκαρβονικό, οροφή με μαλακό πλαστικό	23.500€/στρ.
5) Κάλυψη προσόψεις με πολυκαρβονικό, οροφή – ποδιές με μαλακό πλαστικό	22.500€/στρ.
ΤΥΠΟΣ Ε: ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟ ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΟ, ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΤΟΞΩΤΟ ΠΟΛΛΑΠΛΟ, ΧΩΡΙΣ ΑΝΟΙΓΜΑΤΑ (ΠΑΡΑΘΥΡΑ), ΜΕ ΜΕΤΑΛΛΙΚΟ ΣΚΕΛΕΤΟ και ΥΨΟΣ ΥΔΡΟΡΡΟΗΣ ΑΠΟ 2.6 ΜΕΤΡΑ έως και 4 ΜΕΤΡΑ	
1) Κάλυψη όλο πλαστικό	22.000€/στρ.
2) Κάλυψη προσόψεις και ποδιές με πολυεστέρα, οροφή με πλαστικό	23.000€/στρ.
3) Κάλυψη προσόψεις και ποδιές με πολυκαρβονικό, οροφή με πλαστικό	24.000€/στρ.
ΤΥΠΟΣ ΣΤ: ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟ ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΟ, ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΤΟΞΩΤΟ ΠΟΛΛΑΠΛΟ, ΧΩΡΙΣ ΑΝΟΙΓΜΑΤΑ (ΠΑΡΑΘΥΡΑ), ΜΕ ΜΕΤΑΛΛΙΚΟ ΣΚΕΛΕΤΟ και ΥΨΟΣ ΥΔΡΟΡΡΟΗΣ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟ ΑΠΟ 4 ΜΕΤΡΑ	
1) Κάλυψη όλο πλαστικό	25.000€/στρ.
2) Κάλυψη προσόψεις και ποδιές με πολυεστέρα, οροφή με πλαστικό	29.000€/στρ.
3) Κάλυψη προσόψεις και ποδιές με πολυκαρβονικό, οροφή με πλαστικό	31.000€/στρ.
4) Κάλυψη όλο πολυκαρβονικό	37.000€/στρ.
*Στα Χωρικά Θερμοκήπια εφαρμόζεται μείωση κατά 50% στις αναγραφόμενες τιμές των τυποποιημένων θερμοκηπίων	
*Στα Ξύλινα Θερμοκήπια εφαρμόζεται μείωση κατά 60% στις αναγραφόμενες τιμές των μεταλλικών θερμοκηπίων	
ΑΝΟΙΓΜΑΤΑ (ΠΑΡΑΘΥΡΑ) κ.λπ.	
Ανοίγματα (παράθυρα) οροφής αυτόματα	25€/τρέχον μέτρο
Ανοίγματα πλαϊνά (παράθυρα) αυτόματα, κάλυψη πλαστικό	20€/τρέχον μέτρο
Ανοίγματα πλαϊνά (παράθυρα) αυτόματα, κάλυψη πολυεστέρα	38€/τρέχον μέτρο
Ανοίγματα πλαϊνά (παράθυρα) αυτόματα, κάλυψη πολυκαρβονικό	40€/τρέχον μέτρο
Διπλό (φουσκωτό) πλαστικό οροφής	2.000€/στρ.
Ηλεκτρικός πίνακας ελέγχου παραθύρων	300€ / παράθυρο
Ανεμόμετρο	365€/τεμ.
Αισθητήρας βροχής	220€/τεμ.

9.6 Εύλογο κόστος υλοποίησης επενδυτικών δαπανών εγκατάστασης πολυετών φυτειών

Πίνακας 9.6.1 Πολυετείς φυτείες

α/α	Είδος φυτείας	Ανώτατη επιλέξιμη δαπάνη (ευρώ ανά στρέμμα)
1	Αβοκάντο	720
2	Ακτινίδια σε κρεβατίνα	1.259
3	Ακτινίδια σε παλμέτα	1.466
4	Αμυγδαλιά	261
5	Αρώνια	1.440
6	Αχλαδιά σε κανονική φύτευση και ελεύθερο σχήμα	395
7	Αχλαδιά σε κανονική φύτευση και παλμέτα	850
8	Αχλαδιά σε πυκνή φύτευση και παλμέτα	1.416
9	Αχλαδιά σε υπέρπυκνη φύτευση σε σχήμα παλμέτας	1.820
10	Βατόμουρα	949
11	Βερικοκιά	392
12	Βυσσινιά	374
13	Γαρύφαλλα θερμοκηπίου	22.927
14	Γκότζι Μπέρι	1.528
15	Δαμασκηνιά κανονικής φύτευσης και σε σχήμα κυπέλλου	251
16	Δαμασκηνιά κανονικής φύτευσης σε παλμέτα	1.152
17	Δίκταμο	750
18	Ελιά πυκνής φύτευσης και χαμηλού σχήματος	564
19	Ελιά σε παραδοσιακούς ελαιώνες	216
20	Ελίχρυσος	1.400
21	Ζέρμπερα	15.853
22	Θυμάρι	380
23	Ιπποφαές	1.713
24	Καρυδιά σε εμβολιασμένο υποκείμενο	333
25	Καρυδιά σε σπορόφυτα	138
26	Καστανιά καλλιεργούμενη (όχι η αυτοφυής)	220
27	Κερασιά σε ελεύθερο σχήμα	286
28	Κερασιά σε παλμέτα	1.157
29	Κορομηλιά	363
30	Κρόκος	2.188
31	Κυδωνιά	301
32	Κωνοφόρα	1.600
33	Λεβάντα	380
34	Λωτός	340
35	Μανταρινιά	647
36	Μαστίχα	1.050
37	Μηλιά σε κανονική φύτευση σε σχήμα κυπέλλου	303
38	Μηλιά σε πυκνή φύτευση σε σχήμα παλμέτας	1.424
39	Μηλιά σε υπέρπυκνη φύτευση σε σχήμα παλμέτας	1.995
40	Νεκταρίνια σε κανονική φύτευση σε σχήμα Κυπέλλου	290

α/α	Είδος φυτείας	Ανώτατη επιλέξιμη δαπάνη (ευρώ ανά στρέμμα)
41	Πορτοκαλιά – Λεμονιά	705
42	Ρίγανη	380
43	Ροδακινιά σε κανονική φύτευση σε σχήμα κύπελου	315
44	Ροδακινιά σε υποκείμενα πυρ/πων καν. φύτ. και σε κύπελο	383
45	Ροδακινιά σε υποκείμενα πυρ/πων πυκνής φύτ. και σε κύπ.	449
46	Ροδακινιά σε κανονική πυκνότητα σε σχήμα παλμέτας	898
47	Ροδακινιά υπερπυκνής φύτευσης σε παλμέτα	1.128
48	Ροδιά κανονικής φύτευσης (5X4) ή 50 2ετή φυτά/στρ.	373
49	Σπαράγγια	1.015
50	Σταφύλια σε κύπελο	907
51	Σταφύλια επιτραπέζια σε υποστηριγμένα σχήματα	1407
52	Συκιά κανονικής φύτευσης 2ετή φυτά	380
53	Τριαντάφυλλα θερμοκηπίου	19.662
54	Τριαντάφυλλα υπαίθρου (για παραγωγή αιθερίου ελαίου)	551
55	Τσάι του βουνού	380
56	Φιστικιές	455
57	Φοινικοειδή*	----
58	Φουντουκιές	390
(*) η καλλιέργεια φοινικοειδών έχει απαγορευτεί, λόγω του κόκκινου σκαθαριού και επιτρέπεται μόνο η διακίνηση με διάμετρο κορμού έως 4 εκατοστά με 2 ευρώ ανά τεμάχιο.		

1. Στην περίπτωση αγοράς και εγκατάστασης πολυετών φυτειών των ειδών και περιγραφών φύτευσης του ανωτέρω πίνακα απαιτείται η υποβολή μίας προσφοράς. Σε διαφορετική περίπτωση απαιτείται η υποβολή τριών ανεξάρτητων προσφορών. Στην προσφορά πρέπει να υπολογίζεται το στρεμματικό κόστος για το είδος, την ποικιλία, την πυκνότητα φύτευσης και τη διαμόρφωση της προτεινόμενης φυτείας.
2. Σε πολλές δενδρώδεις καλλιέργειες, με την χρήση νέων υποκειμένων & ποικιλιών εγχώριων ή εισαγόμενων που προσδίδουν νανισμό, προωθούνται σχήματα, υποστηριζόμενα, πολύ πυκνής φύτευσης που δεν περιγράφονται στις κατηγορίες του παραπάνω πίνακα. Εφαρμόζονται κυρίως στην καλλιέργεια μηλιάς (οπωρώνας λιβάδι), αχλαδιάς, κερασιάς και στην ροδακινιά. Οι περιπτώσεις αυτές καθώς και οι περιπτώσεις όπου το είδος ή η πυκνότητα φύτευσης ή το σύστημα φύτευσης δεν περιγράφονται στον ανωτέρω πίνακα, μπορούν να καλυφθούν με υπολογισμό του κόστους της επένδυσης με τεχνική έκθεση του μελετητή γεωπόνου και την προσκόμιση τριών τέτοιων σχετικών προτιμολογίων (τρεις ανεξάρτητες προσφορές).
3. Η κάλυψη των δαπανών άρδευσης δεν είναι επιλέξιμη μέσα από τα μέτρα 4.1.1 και 4.1.3. Συνεπώς οι τιμές του πίνακα καθώς, οι τεχνικές εκθέσεις και οι προσφορές των προτιμολογίων δεν πρέπει να περιλαμβάνουν δαπάνες εγκατάστασης άρδευσης ή αν τις περιλαμβάνουν, αυτές πρέπει να εμφανίζονται διακριτά.

9.8 Εύλογο κόστος υλοποίησης επενδύσεων που συμβάλλουν στη χρήση ΑΠΕ και στην προστασία του περιβάλλοντος.

Πίνακας 9.8.1 Συστήματα ΑΠΕ για ιδιοκατανάλωση

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΗ ΔΑΠΑΝΗ
Φωτοβολταϊκό συνδεδεμένο στο δίκτυο ισχύος ≤ 25 kW με σταθερές βάσεις	1.100 €/kW
Φωτοβολταϊκό συνδεδεμένο στο δίκτυο ισχύος 25- 500 kW με σταθερές βάσεις	900 €/kW
Φωτοβολταϊκό συνδεδεμένο στο δίκτυο ισχύος >500 kW με σταθερές βάσεις	750 €/kW
Αυτόνομο φωτοβολταϊκό ισχύος ≤ 25 kW με σταθερές βάσεις	2.800 €/kW
Αυτόνομο φωτοβολταϊκό ισχύος 25- 500 kW με σταθερές βάσεις	2.200 €/kW
Αυτόνομο φωτοβολταϊκό ισχύος > 500 kW με σταθερές βάσεις	1.900 €/kW
Φωτοβολταϊκό συνδεδεμένο στο δίκτυο ισχύος ≤ 25 kW με ιχνηλάτες (trackers)	1.250 €/kW
Φωτοβολταϊκό συνδεδεμένο στο δίκτυο ισχύος 25- 500 kW με ιχνηλάτες (trackers)	1.000 €/kW
Φωτοβολταϊκό συνδεδεμένο στο δίκτυο ισχύος > 500 kW με ιχνηλάτες (trackers)	850 €/kW
Αυτόνομο φωτοβολταϊκό ισχύος ≤ 25 kW με ιχνηλάτες (trackers)	3.100 €/kW
Αυτόνομο φωτοβολταϊκό ισχύος 25- 500 kW με ιχνηλάτες (trackers)	2.500 €/kW
Αυτόνομο φωτοβολταϊκό ισχύος > 500 kW με ιχνηλάτες (trackers)	2.100 €/kW
Γεωθερμία (θερμική ενέργεια-γεωεναλλάκτες)	1.500 €/kWth
Γεωθερμία (θερμική ενέργεια-υδρογεώτρηση)	1.000 €/kWth
Αντλίες θερμότητας $3 < \text{COP} < 3.5$	300 €/kWth
Αντλίες θερμότητας $\text{COP} > 3.5$	340 €/kWth
Λέβητας βιομάζας	64 €/kWth
Αιολικές εγκαταστάσεις σε διασυνδεδεμένο σύστημα με ισχύ >1 kW	1.250 €/kW
Αιολικές εγκαταστάσεις σε μη διασυνδεδεμένο σύστημα με ισχύ >1 kW	1.450 €/kW
Φωτοβολταϊκό, συσσωρευτές και μικρή Α €/Γ με σταθερές βάσεις	3.700 €/kW
Φωτοβολταϊκό, συσσωρευτές και μικρή Α €/Γ με ιχνηλάτες (trackers)	4.100 €/kW
Μικρή ανεμογεννήτρια (Α/Γ) με ισχύ <1 kW	1.000 €/kW
Μικρή ανεμογεννήτρια (Α/Γ) με ισχύ <1 kW και συσσωρευτές	2.500 €/kW
Περίφραξη με σενάζι	19 €/μέτρο
Περίφραξη απλή	9 €/μέτρο

ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ- ΕΠΕΞΗΓΗΣΕΙΣ ΠΙΝΑΚΑ 9.8.1

α) Οι επιλέξιμες δαπάνες του ανωτέρω πίνακα αφορούν στην αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση του σχετικού εξοπλισμού, καθώς και στην εκτέλεση συνοδών έργων (π.χ. εργασίες εκσκαφών για την εγκατάσταση συστημάτων γεωθερμίας), όπου αυτό απαιτείται. Δεν περιλαμβάνονται σε αυτές οι δαπάνες μελετών.

β) Τα αυτόνομα συστήματα είναι επιλέξιμα μόνο για εκμεταλλεύσεις κτηνοτρόφων που έχουν δηλωθεί ως μετακινούμενοι στη δήλωση ΟΣΔΕ.

γ) Στην περίπτωση των αντλιών θερμότητας και των συστημάτων γεωθερμίας η ανωτάτη επιλέξιμη δαπάνη δύναται να προσαυξηθεί έως 25% με προσκόμιση μελέτης που να αποδεικνύει την αναγκαιότητα της σχετικής υπέρβασης.

δ) Στις περιπτώσεις όπου απαιτούνται εργασίες διαμόρφωσης του αγροτεμαχίου για την εγκατάσταση του εξοπλισμού, οι σχετικές δαπάνες είναι επιλέξιμες και για αυτές εφαρμόζονται οι τιμές του Πίνακα 9.5.

Πίνακας 9.8.2 Συστήματα για την επεξεργασία των αποβλήτων

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΗ ΔΑΠΑΝΗ
Κτιριακά (<200 τ.μ.)	190€/τ.μ.
Χωμάτινες δεξαμενές συγκέντρωσης λυμάτων υπενδεδυμένες με ύφασμα (περιλαμβάνεται το κόστος εκσκαφής)	17€/m ³
Αγωγοί μεταφοράς υγρών λυμάτων	10 €/μέτρο
Ανοικτά συστήματα κομποστοποίησης	45 €/ μέτρο
Κλειστά συστήματα κομποστοποίησης	75 €/τόνος
Αναδευτήρας λυμάτων για τη δεξαμενή ομογενοποίησης	1.530 €/kW
Μηχανικός διαχωριστήρας	5.120 €/kW
Κατασκευή για τοποθέτηση διαχωριστήρα μέχρι 18 τ.μ.	6.000 €
Βιοαέριο που προέρχεται από την αναερόβια χώνευση βιομάζας και αξιοποιείται από σταθμούς με ισχύ <100kW	10.000 €/kWel
Βιοαέριο που προέρχεται από την αναερόβια χώνευση βιομάζας και αξιοποιείται από σταθμούς με ισχύ 100-300 kW	5.700 €/kWel
Βιοαέριο που προέρχεται από την αναερόβια χώνευση βιομάζας και αξιοποιείται από σταθμούς με ισχύ 300-500 kW	4.500 €/kWel
Βιοαέριο που προέρχεται από την αναερόβια χώνευση βιομάζας και αξιοποιείται από σταθμούς με ισχύ 500-1000 kW	3.750 €/kWel
Βιοαέριο που προέρχεται από την αναερόβια χώνευση βιομάζας και αξιοποιείται από σταθμούς με ισχύ 1000-3000 kW	3.000 €/kWel
Βιοαέριο που προέρχεται από την αναερόβια χώνευση βιομάζας και αξιοποιείται από σταθμούς με ισχύ >3000 kW	2.500 €/kWel
Εγκατάσταση Συμπαράγωγη Ηλεκτρικής & Θερμικής Ενέργειας (ΣΗΘ) σε μονάδα βιοαερίου	120 €/τόνος
Αντλία τροφοδοσίας του διαχωριστήρα ή της δεξαμενής ομογενοποίησης (≤ 9 kW)	1.670 €/kW
Αντλία καθαρισμού δεξαμενών και μεταφοράς λυμάτων προς τις δεξαμενές (≤ 22 kW)	660 €/kW
Πλωτό σύστημα επιφανειακού αερισμού <5.5 kW	9000 €
Πλωτό σύστημα επιφανειακού αερισμού 5.6-11 kW	15.000 €
Πυρσός καύσης βιοαερίου (κλειστό σύστημα)	185 €/m ³ /h
Πυρσός καύσης βιοαερίου (ανοιχτό σύστημα)	125 €/m ³ /h
Αποτεφρωτήρας με μετακαυστήρα για τροφοδοσία αποβλήτου 50 kg/h (μόνο για πτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις)	35,000 €
Περίφραξη με σενάζι	19 €/μέτρο
Περίφραξη απλή	9 € / μέτρο

ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ- ΕΠΕΞΗΓΗΣΕΙΣ ΠΙΝΑΚΑ 9.8.2

α) Οι ανώτατες επιλέξιμες δαπάνες του ανωτέρω πίνακα αφορούν στο σύνολο της συγκεκριμένης δαπάνης. Δεν περιλαμβάνονται σε αυτές οι δαπάνες μελετών.

β) Στις περιπτώσεις όπου απαιτούνται εργασίες διαμόρφωσης του αγροτεμαχίου για την εγκατάσταση των συστημάτων για την επεξεργασία των αποβλήτων , οι σχετικές δαπάνες είναι επιλέξιμες και για αυτές εφαρμόζονται οι τιμές του Πίνακα 9.5.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 10

(Το παράρτημα αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της ΥΑ 13158/28-11-2017)

ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΗ ΔΑΠΑΝΗ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

A. Γεωργικά κτίρια και κατασκευές.
1) Οι συνολικές δαπάνες για την διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου εγκαταστάσεων και την τοποθέτηση περίφραξης εγκαταστάσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 15.000 ευρώ ή τις 18.000 ευρώ σε νησιά μεγέθους κάτω των 3.100 κατοίκων.
2) Οι δαπάνες αποσυναρμολόγησης - μεταφοράς - συναρμολόγησης του υφιστάμενου εξοπλισμού σε περιπτώσεις μετεγκατάστασης δεν μπορεί να υπερβαίνουν τις 15.000 ευρώ στην ηπειρωτική χώρα και τις 25.000 ευρώ στη νησιωτική χώρα πλην Κρήτης και Εύβοιας.
3) Οι δαπάνες για την εγκατάσταση περίφραξης φυτειών δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 10.000 ευρώ.
B. Μηχανολογικός εξοπλισμός
1) Η δαπάνη αγοράς ελκυστήρα δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 125.000 ευρώ
2) Η δαπάνη αγοράς παρελκόμενων κατεργασίας εδάφους δεν μπορεί να υπερβαίνει αθροιστικά τις 40.000 ευρώ
3) Η δαπάνη αγοράς πολυμηχανημάτων κατεργασίας εδάφους δεν μπορεί να υπερβαίνει αθροιστικά τις 55.000 ευρώ.
4) Η δαπάνη αγοράς αλυσοπρίονου δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 300 ευρώ
5) Για τα φυσικά και νομικά πρόσωπα, ο προϋπολογισμός δαπανών για επενδύσεις i) σε μηχανολογικό και λοιπό εξοπλισμό που χρησιμοποιείται στην εκτέλεση γεωργικών εργασιών (ενδεικτικά: ελκυστήρα, παρελκόμενα ελκυστήρα) και ii) εγκατάστασης πολυετών φυτειών, συμπεριλαμβανομένων των περιφράξεων αυτών, αθροιστικά, δεν μπορεί να υπερβαίνει τις εκατόν πενήντα χιλιάδες ευρώ (150.000 €). Από τον περιορισμό εξαιρούνται τα μηχανήματα συγκομιδής της παραγωγής που περιγράφονται στον πίνακα 4.10 του παραρτήματος 4 (Χορτοδετικές μηχανές αξίας μεγαλύτερης των 20.000 ευρώ ή ρυμούλκα με διάταξη αυτοφόρτωσης).
Γ. Λοιπός εξοπλισμός
1) Η συνολική δαπάνη αγοράς και εγκατάστασης, μηχανημάτων και εξοπλισμού ασφαλείας εγκαταστάσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 2.500 ευρώ.
2) Η συνολική δαπάνη αγοράς και εγκατάστασης μηχανημάτων και εξοπλισμού δικτύου μετεωρολογικών προειδοποιήσεων και φυτοπροστασίας, αθροιστικά δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 4.000 ευρώ.
3) Η συνολική δαπάνη αγοράς και εγκατάστασης μηχανημάτων και εξοπλισμού πληροφορικής, συμπεριλαμβανομένου του λειτουργικού λογισμικού, δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 1.200 ευρώ.
4) Η δαπάνη για την αγορά εφαρμογών ηλεκτρονικού υπολογιστή που σχετίζονται με τις δραστηριότητες της εκμετάλλευσης (π.χ. εφαρμογή διαχείρισης του ζωικού κεφαλαίου) δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 1.200 ευρώ.
5) Η συνολική δαπάνη αγοράς και εγκατάστασης μηχανημάτων και εξοπλισμού τηλεπικοινωνιών δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 500 ευρώ.
6) Η συνολική δαπάνη αγοράς και εγκατάστασης μηχανημάτων και εξοπλισμού γραφείου δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 500 ευρώ.

Γ. Γενικές δαπάνες	
1)	Η δαπάνη σύνταξης και υποβολής της αίτησης στήριξης στο πλαίσιο της Δράσης 4.1.1 ή στα πλαίσια των Δράσεων 4.1.1 και 4.1.3 συνδυαστικά, δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 2.000 ευρώ, εκτός εάν αιτούνται επενδύσεις σε κτιριακές εγκαταστάσεις, οπότε η σχετική δαπάνη δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 2.500 ευρώ.
2)	Η δαπάνη τεχνικής στήριξης στο πλαίσιο της Δράσης 4.1.1 ή των Δράσεων 4.1.1 και 4.1.3 συνδυαστικά, δεν μπορεί να υπερβαίνει συνολικά τα 2.000 ευρώ, εκτός εάν το επενδυτικό σχέδιο απαιτεί την παραλαβή κτιριακών σύμφωνα με την αρχική έγκριση οπότε η σχετική δαπάνη δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 2.500 ευρώ.
3)	Η δαπάνη σύνταξης και υποβολής της αίτησης στήριξης στο πλαίσιο της Δράσης 4.1.3 δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 1.500 ευρώ.
4)	Η δαπάνη τεχνικής στήριξης στο πλαίσιο της Δράσης 4.1.3 δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 1.500 ευρώ.
5)	Η δαπάνη για την εκπόνηση μελέτης εγκατάστασης δικτύου μετεωρολογικών προειδοποιήσεων και φυτοπροστασίας δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 400 ευρώ.
6)	Η δαπάνη για την εκπόνηση μελέτης και σχεδιασμού κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 600 ευρώ.
7)	Η δαπάνη για την τοποθέτηση της επεξηγηματικής πινακίδας δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 150 ευρώ.



Όλα τα παραρτήματα
της απόφασης
στο AgroNews.gr

Η ΣΚΛΗΡΗ ΔΟΥΛΕΙΑ ΔΕΝ ΗΤΑΝ ΠΟΤΕ ΤΟΣΟ ΕΥΚΟΛΗ!



LUXXUM



PUMA CVX

Η Case IH σφραγίζει την ιστορία. Ακολουθεί.



**MACHINE
OF THE YEAR 2018**

MAXXUM

ΠΑΥΛΟΣ Ι. ΚΟΝΤΕΛΛΗΣ Α.Ε.Β.Ε.

Αθήνα: Ορφέως 113, Ρουφ, Τηλ.: 210 3408800

Θεσσαλονίκη: 3ο χλμ. Ε.Ο. Θεσσαλονίκης-Κατερίνης, Καλοχώρι, Τηλ.: 2310 779000

Πάτρα: 6ο χλμ. Π.Ε.Ο. Πατρών-Πύργου, Μιντιλόγλι, Τηλ.: 2610 520039

Λάρισα: TERRA Α.Ε., 3ο χλμ. Π.Ε.Ο. Λάρισας-Θεσσαλονίκης, Τηλ.: 2410 575012

<http://www.condellispaul.gr> e-mail: info@condellispaul.gr

CASE IH
AGRICULTURE

ΓΙ' ΑΥΤΟΥΣ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΟΥΝ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ

Το Σάββατο
με την Agrenda
γίνεσαι καλύτερος

Agrenda

εργαλείο αγρότη

profi



Στα παρακάτω φτιά
μετρούμε τα ποσά της...

ΜΕΤΑΒΑΤΗ ΤΙΜΕΣ

Ένας γκαρμπούς από τη...



Τώρα, νέοι αγρότες με γκριζα μαλλιά

Κίνητρα για νεοεισπράξιμους
και άνω των 40 ετών προτείνει
η Ε.Ε. και θεσπίζει η Ελλάδα... α.α.4

Ο φόρος στα νοίκια αγροτικής
γης αποστέλλεται στη σχέση
φυσικών - καλλιεργητών... α.α.4

Σύσταση νομοθέσιου προέβλεπε
για λιγότερο φόρο στα φυσικά
προϊόντα σε φοροεξαιρέσεις... α.α.4



Τα λίγα καλά, φεύγουν φθιλά

ΜΕΤΕΒΑΤΗ ΤΙΜΕΣ

ΜΕ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΜΦΕΡΟΣ

ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΜΦΕΡΟΣ

Αυτοί που φέρνουν τα προϊόντα
από τα χωριά στα μεγάλα
εξοχικά και στα μεγάλα
εξοχικά, για να τα
πάρουν, οι οποίοι δεν
πληρώνουν για να τα...

ΤΙΜΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

ΣΤΑ ΤΗΡΕΤΑΡΙΑ

ΤΙΜΕΣ

ΠΙΣΤΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

ΓΙΑ ΤΑ ΤΙΡΕΤΑΡΙΑ

ΠΙΣΤΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

ΓΙΑ ΤΑ ΤΙΡΕΤΑΡΙΑ

ΠΙΣΤΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

ΓΙΑ ΤΑ ΤΙΡΕΤΑΡΙΑ

ΠΙΣΤΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

ΓΙΑ ΤΑ ΤΙΡΕΤΑΡΙΑ

ΠΙΣΤΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

ΓΙΑ ΤΑ ΤΙΡΕΤΑΡΙΑ

ΠΙΣΤΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

ΓΙΑ ΤΑ ΤΙΡΕΤΑΡΙΑ

ΠΙΣΤΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

ΓΙΑ ΤΑ ΤΙΡΕΤΑΡΙΑ

ΠΙΣΤΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

ΓΙΑ ΤΑ ΤΙΡΕΤΑΡΙΑ

ΠΙΣΤΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

ΓΙΑ ΤΑ ΤΙΡΕΤΑΡΙΑ

ΠΙΣΤΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

ΓΙΑ ΤΑ ΤΙΡΕΤΑΡΙΑ

Πήραν έγκριση τα πρώτα σχέδια προκήρυξης Leader

Τα σχέδια για την προκήρυξη...
βρίσκουν στην...
δημοσίευση...
και...
και...

Τα σχέδια για την προκήρυξη...
βρίσκουν στην...
δημοσίευση...
και...
και...

Τα σχέδια για την προκήρυξη...
βρίσκουν στην...
δημοσίευση...
και...
και...

Τα σχέδια για την προκήρυξη...
βρίσκουν στην...
δημοσίευση...
και...
και...

Τα σχέδια για την προκήρυξη...
βρίσκουν στην...
δημοσίευση...
και...
και...

Τα σχέδια για την προκήρυξη...
βρίσκουν στην...
δημοσίευση...
και...
και...

Τα σχέδια για την προκήρυξη...
βρίσκουν στην...
δημοσίευση...
και...
και...

Τα σχέδια για την προκήρυξη...
βρίσκουν στην...
δημοσίευση...
και...
και...

Τα σχέδια για την προκήρυξη...
βρίσκουν στην...
δημοσίευση...
και...
και...

Τα σχέδια για την προκήρυξη...
βρίσκουν στην...
δημοσίευση...
και...
και...

Τα σχέδια για την προκήρυξη...
βρίσκουν στην...
δημοσίευση...
και...
και...

Τα σχέδια για την προκήρυξη...
βρίσκουν στην...
δημοσίευση...
και...
και...

Τα σχέδια για την προκήρυξη...
βρίσκουν στην...
δημοσίευση...
και...
και...

Τα σχέδια για την προκήρυξη...
βρίσκουν στην...
δημοσίευση...
και...
και...

Τα σχέδια για την προκήρυξη...
βρίσκουν στην...
δημοσίευση...
και...
και...

Τα σχέδια για την προκήρυξη...
βρίσκουν στην...
δημοσίευση...
και...
και...

Τα σχέδια για την προκήρυξη...
βρίσκουν στην...
δημοσίευση...
και...
και...

12

ΧΡΟΝΙΑ